

Uchwała Nr

Rady Gminy Grunwald

z dnia

w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), art. 12 ust. 1 i art. 27 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) oraz Uchwały Rady Gminy Grunwald Nr LIV/432/2022 z dnia 27 października 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Mielno, uchwała się, co następuje:

§1

Uchwała się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald, zwaną dalej „zmianą studium”.

§2

Zmiana studium składa się z następujących dokumentów:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Część I. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” - załącznik Nr 1 - w formie tekstu jednolitego;
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Skala 1:25000” - załącznik Nr 2 - w formie rysunku jednolitego;
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald. Część II Kierunki zagospodarowania przestrzennego” - załącznik Nr 3 - w formie tekstu jednolitego;
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Kierunki zagospodarowania przestrzennego - polityka przestrzenna gminy. Skala 1:25000” - załącznik Nr 4 - w formie rysunku jednolitego;
5. Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag dotyczących projektu zmiany studium - załącznik Nr 5.

§3

Dane przestrzenne wymagane przepisami art. 67a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zawiera załącznik Nr 6 do uchwały.

§4

Traci moc uchwała L/302/2018 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald.

§5

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grunwald

§6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

UZASADNIENIE

Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, należy do zadań gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem o charakterze strategicznym, wyrażającym politykę przestrzenną, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

Prace nad studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego podjęto na podstawie Uchwały Rady Gminy Grunwald Nr LIV/432/2022 z dnia 27 października 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Mielno.

Zmiany obejmują część obrębu Mielno w celu umożliwienia rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Studium zostało sporządzone w pełnym zakresie określonym w §10, zgodnie z procedurą określoną w §11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Mając na uwadze powyższe względy podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald, uważa się za w pełni uzasadnione.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRUNWALD Z SIEDZIBĄ W GIERZWAŁDZIE

CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Załącznik nr 1 do Uchwały nr Rady Gminy Grunwald z dnia r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik nr 2 do ww. uchwały.

- tekst wyróżniony czcionką Times New Roman stanowi dotychczasową treść, pozostawioną w dokumencie studium
- tekst wyróżniony czcionką *Arial* (kursywą) stanowi zmianę w treści dokumentu studium z 2018 r.
- tekst wyróżniony czcionką *Arial* (kursywa i kolor czerwony) stanowi zmianę w treści dokumentu studium z 2023 r.

Olsztyn, 2018 r.

Zmianę studium wprowadzoną zarządzeniem zastępczym Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2020 r., znak: WIN-I.742.117.4.2020 wyróżniono kolorem niebieskim.

Zmianę sporządziło:
Przedsiębiorstwo Gospodarki Gruntami „Topoz” Maciej Wronka
w składzie autorskim:
mgr inż. Maciej Wronka, mgr inż. Emilia Gałuszka – Wronka

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

GLÓWNY PROJEKTANT:

mgr inż. arch. Kazimierz Grządka
Uprawnienia urbanistyczne nr 410/88

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

mgr inż. Teresa Szymankiewicz - Szarejko
Uprawnienia urbanistyczne nr 1576

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE:

mgr Zbigniew Zaprzelski
mgr Łucja Zaprzelska

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE I DEMOGRAFIA:

Ekon. dypl. Bożena Kowalczyk

KOMUNIKACJA:

inż. Hanna Jędrasik

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:

mgr inż. Hanna Kurowska

ELEKTROENERGETYKA:

inż. Karol Więckowski

GRAFIKA KOMPUTEROWA

Piotr Jędrasik

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Elżbieta Markowska
Czesława Pawlikowska

ZESPÓŁ PROJEKTOWY ZMIANY STUDIUM

Główny Projektant:

mgr inż. arch. Szymon Zabokrzecki - upr. urb. UMiRM Nr 1535
- wpisany na listę POIU G-092/2002

Projektanci:

mgr inż. Michał Sobieraj
inż. Michał Oman

Opracowanie graficzne:

mgr inż. Michał Sobieraj
inż. Michał Oman

ZESPÓŁ PROJEKTOWY ZMIANY STUDIUM

Projektant:

mgr inż. Michał Sobieraj - wpisany na listę POIU G-291/2012

Opracowanie wykonano w:

*Biurze Architektoniczno – Urbanistycznym „BDK” s.c.
10-686 Olsztyn, ul. Wilczyńskiego 6G/3*

1. PODSTAWA OPRACOWANIA.....	7
2. CEL OPRACOWANIA.....	7
3. METODYKA I ZAKRES OPRACOWANIA.....	7

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....9

1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....11

1.1 Zasoby i stan środowiska przyrodniczego.....	11
1.1.1 Geomorfologia i budowa geologiczna.....	11
1.1.2 Gleby.....	12
1.1.3 Lasy.....	13
1.1.4 Wody powierzchniowe.....	14
1.1.5 Klimat.....	15
1.2 Prawne formy ochrony przyrody.....	16
1.2.1 Rezerваты przyrody.....	16
1.2.2 Użytki ekologiczne.....	16
1.2.3 Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich.....	17
1.2.4 Obszary chronionego krajobrazu.....	18
1.2.5 Natura 2000.....	19
1.2.6 Pomniki przyrody.....	21
1.2.7 Lasy ochronne.....	22
1.2.8 Gleby chronione.....	22
1.2.9 Zlewnie chronione.....	23
1.3 Zagrożenia środowiska przyrodniczego.....	23
1.3.1 Fizjograficzne jednostki strukturalne.....	24

2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ŻŁÓŻ KOPALIN (W TYM WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH), UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH.....27

2.1 Surowce mineralne.....	27
2.1.1 Tereny górnicze.....	28

2.1.2	Kreda jeziorna.....	28
2.1.3	Torf.....	29
2.1.4	Wody podziemne.....	29
2.1.5	Wody mineralne.....	31
2.1.6	Wody geotermalne.....	32
2.1.7	Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	32
3	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....</u>	32
4	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....</u>	33
5	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....</u>	34
5.1	Sytuacja demograficzna.....	34
5.2	Rynek pracy.....	37
5.3	Warunki życia ludności.....	38
6	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW...45</u>	
7	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....</u>	47
7.1	Uwarunkowania historyczne.....	47
7.2	Rozmieszczenie wartości kulturowych na terenie gminy (zespoły zabytkowe, pojedyncze budynki, cmentarze, parki).....	49
7.3	Wykaz cmentarzy na terenie gminy.....	57
7.4	Wartości archeologiczne rozpoznane na terenie gminy.....	59
8	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH.....</u>	62
9	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....</u>	63
9.1	Zagrożenia naturalne.....	63

9.2	Zagrożenia antropogeniczne.....	63
10	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....</u>	64
10.1	Sieć drogowa.....	64
10.2	Sieć kolejowa.....	65
10.3	Infrastruktura turystyczna.....	65
10.3.1	Szlaki turystyczne.....	65
10.4	Gospodarka odpadami.....	66
10.5	Infrastruktura techniczna.....	66
10.5.1	Sieć gazowa.....	66
10.5.2	Ciepłownictwo.....	66
10.5.3	Zaopatrzenie w wodę.....	66
10.5.4	Wodociągi zbiorowe.....	67
10.5.7	Kanalizacja sanitarna.....	71
10.5.8	Elektroenergetyka.....	73
11	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY.....</u>	74
11.1	Bilans terenów – dotychczasowe przeznaczenie terenów.....	74
11.2	Sytuacja planistyczna.....	75
12	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY.....</u>	77
12.1	Możliwości finansowe gminy wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej i społecznej.....	78
12.2	Prognoza sytuacji demograficznej dla gminy Grunwald.....	78
12.3	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	79
13	<u>UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....</u>	81

**14 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH
OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....81**

Wstęp

1. PODSTAWA OPRACOWANIA

Podstawę opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeziorany stanowi:

- *Uchwała Rady Gminy Grunwald Nr LIV/432/2022 z dnia 27 października 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Mielno;*
- Uchwała Rady Gminy Grunwald Nr XII/70/2015 z dnia 11 września 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald;
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz.199 ze zm.);
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);

2. CEL OPRACOWANIA

Podstawowym celem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w myśl przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

3. METODYKA I ZAKRES OPRACOWANIA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie zostało uchwalone uchwałą Nr XI/150/03 Rady Gminy Grunwald z dnia 07.07.2003r. Studium sporządzone było w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, która utraciła moc z dniem 10.07.2003r. W roku 2006 Rada Gminy Grunwald podjęła uchwałę Nr XLV/166/06 z dnia 29 września 2006 r. o przystąpieniu do zmiany studium. Zmiana studium sporządzona została w trybie obowiązujących od 11 lipca 2003r. ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717) i została uchwalona uchwałą Nr XXIX/130/09 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 14 sierpnia 2009 r. Kolejna zmiana studium, uchwalona dnia 14 września 2012 r. uchwałą Nr XXI/116/2012 Rady Gminy Grunwald *oraz uchwalona dnia 14 grudnia 2016 r. uchwałą nr XXXII/180/2016 Rady Gminy Grunwald*, spowodowana była koniecznymi korektami związanymi głównie z dynamiką procesów inwestycyjnych w niektórych obszarach, w szczególności z aktualizacją inwestycji w zakresie lokalizowanych na terenie gminy farm elektrowni wiatrowych oraz dostosowaniem studium do aktualnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych przepisów prawa.

Niniejsza zmiana studium nie stanowi rewizji podstawowych zasad i kierunków polityki przestrzennej gminy, określonych w dokumencie studium z 2012 r. i 2016 r. Spowodowana została koniecznymi korektami związanymi z dostosowaniem studium do aktualnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i prawa geologicznego i górniczego oraz innych przepisów prawa.

Zmiana studium na podstawie uchwały Nr LIV/432/2022 Rady Gminy Grunwald z dnia 27 października 2022 r. ma na celu umożliwienie lokalizacji na terenie gminy odnawialnych źródeł energii opartych na energii słonecznej w zakresie wskazanym w załączniku graficznym do ww. uchwały.

Niniejszą zmianę studium sporządzono w formule nowelizacji jako tekst jednolity dotychczas obowiązującego dokumentu studium, z wyróżnieniem wprowadzonych zmian tekstu odrębną czcionką (kursywą) oraz zastąpieniem dotychczasowego rysunku studium jego nowym rysunkiem, zawierającym dokonane zmiany w warstwie graficznej.

Na część tekstową składają się:

- "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald. Część I Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" wraz z trzema mapami, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.
- "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald. Część II Kierunki zagospodarowania przestrzennego", stanowiący załącznik nr 3 do uchwały.

Na część graficzną składają się:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. stanowiący załącznik nr 2 do uchwały”,
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Kierunki zagospodarowania przestrzennego - polityka przestrzenna gminy", stanowiący załącznik nr 4 do uchwały,

Oraz mapy załączone do tekstu:

- Mapa nr 1, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Diagnoza uwarunkowań rozwoju. Fizjograficzne jednostki strukturalne. Skala 1 : 50 000
- Mapa nr 2, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Diagnoza uwarunkowań rozwoju. Sieć osadnicza i drogowa. Skala 1 : 50 000

- Mapa nr 3, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Diagnoza uwarunkowań rozwoju. Infrastruktura techniczna. Skala 1 : 50 000

Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Grunwald położona jest w powiecie ostródzkim w środkowej części województwa warmińsko – mazurskiego. Graniczy z gminami: Ostróda, Dabrówno, Olsztynek i Kozłowo.

W 2002 roku w gminie mieszkało ogółem ok. 6000 osób, z czego w ośrodku obsługi – wsi Gierzwałd ok. 830 osób, co stanowi ok. 14% ludności gminy. Cechą charakterystyczną tej gminy jest to, że w głównym ośrodku obsługi – wsi Gierzwałd oraz 7 miejscowościach o liczbie mieszkańców od 310 do 484 (Zybułtowo, Dylewo, Grunwald, Stębark, Mielno, Frygnowo i Rychnowo) mieszka 60 % ludności gminy. Świadczy to o znacznej koncentracji sieci osadniczej w gminie.

Powierzchnia ogólna gminy wynosi 17 990 ha, z czego użytki rolne stanowią aż 71,1%.(przeciętnie w województwie warmińsko-mazurskim 54,5%). Tak duży udział użytków rolnych w gminie, świadczy o jej rolniczym charakterze.

Teren gminy, odznacza się wysokimi walorami przyrodniczymi. Pozostaje to w związku z urozmaiconą rzeźbą terenu, jezior, z których największe to jezioro Tymawskie, Lubień, Mielno, Wielki i Mały Omin. i rzek (Drwęca i Grabiczka z malowniczymi dolinami) , interesującą i bogatą w gatunki florą i fauną oraz zróżnicowaną szatą roślinną. Ważnym składnikiem szaty roślinnej są obszary leśne, zajmujące 21,1% powierzchni gminy. Są one ostoją występujących w tej gminie chronionych gatunków roślinnych, a także dla chronionej awifauny i innych gatunków zwierzęcych.

W dotychczasowym rozwoju gminy głównymi funkcjami gospodarczymi były: rolnictwo i turystyka .Niewielkie zakłady produkcyjne zlokalizowane były głównie w miejscowości Gierzwałd oraz we wsiach Frygnowo, Stębark, Rychnowo, Grunwald.

Powiązanie gminy z regionem i krajem zabezpiecza droga krajowa ekspresowa nr 7 oraz drogi wojewódzkie.

Wieś Gierzwałd posiada ukształtowaną strukturę funkcjonalno – przestrzenną. Usługi związane z obsługą ludności skoncentrowane są w centralnej części wsi.

Północno-zachodnią część miejscowości zajmuje teren po bazie gospodarczo – produkcyjnej byłego PGR. Obiekty kubaturowe są w złym stanie technicznym i nie są obecnie użytkowane. W zachodniej części wsi poniżej bazy gospodarczej zlokalizowany jest zespół zabudowy wielorodzinnej z usługami. Budynki mieszkalne są nowe w dobrym stanie technicznym. Zabudowa mieszkalno - usługowa i zagrodowa obejmuje pozostały teren wsi rozciągając się wzdłuż ulicy położonej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 542 Rychnowo-Działdowo.

Na obszarze gminy zaczynają się kształtować i zaznaczać jednostki funkcjonalno przestrzenne związane z ciążeniem do dużych ośrodków obsługi.

Południową część gminy stanowi obszar, na którym urządzenia obsługi ludności rozmieszczone są w trzech ośrodkach poziomu I, Stębark, Mielno i Frygnowo oraz z mniejszą ilością urządzeń usługowych wieś Grunwald i Łodwigowo. Jest to obszar znacznie intensywniej nasycony usługami niż pozostała część gminy. Na terenie tej części gminy zlokalizowane jest muzeum w Stebarku i Teren Pól Grunwaldzkich. Usługi te posiadają ponadregionalny zasięg oddziaływania i stanowią czynnik aktywizujący cały obszar gminy.

Dodatkowym elementem aktywizującym tą część gminy jest przebieg przez jej obszar dwóch dróg wojewódzkich nr 537 Lubawa – Pawłowo i nr 542 Rychnowo – Działdowo.

Północna część z ośrodkiem obsługi gminy wsią Gierzwałd wyposażoną w urządzenia obsługi o zasięgu gminnym posiada jako ośrodki pomocnicze dwie wsie Szczepankowo i Dylewo wyposażone w urządzenia usługowe I poziomu. Mniejszą ilość usług posiadają wsie Rychnowo i Kiersztanowo i wspomagając oddziaływanie ośrodków I poziomu.

Potencjalnym elementem dynamizującym rozwój gospodarczy na terenie gminy jest nadrzędny układ komunikacyjny, który stanowią droga krajowa ekspresowa nr 7 oraz dwie drogi wojewódzkie 537 Lubawa – Pawłowo i nr 542 Rychnowo – Działdowo.

1 Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

1.1 Zasoby i stan środowiska przyrodniczego

1.1.1 Geomorfologia i budowa geologiczna

Gmina Grunwald położona jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Powierzchnia jej wynosi 17,98 tys. ha. Od północy i zachodu graniczy z gminą Ostróda, od wschodu z gminą Olsztynek, od południa z gminą Kozłowo i Dąbrówno.

Pod względem fizjograficznym zajmuje wschodni skłon Garbu Lubawskiego.

W krajobrazie dominuje falista wysoczyzna morenowa zbudowana na większości obszaru gminy głównie z gliny zwałowej, a w części wschodniej i południowo-wschodniej gminy – z dużym udziałem piasków i żwirów lodowcowych.

Od Rychnowa poprzez Frygnowo do Mielna przebiega pasmo sandru o szerokości 2 – 4 km, o charakterze falistym do równinnego. Budują go piaski, miejscami piaski ze żwirem.

Wschodnia granica gminy również znajduje się na skraju rozległego sandru.

Na wschód od Gierzwałdu i na zachód od Łodwigowa w krajobrazie góruje pagórkowata morena czołowa o zmiennej budowie geologicznej z przewagą piasków i żwirów.

Obszary wysoczyznowe przecięte są dolinami rzecznyymi. W morfologii najbardziej zaznacza się dolina Drwęcy i Grabiczka (północna część gminy), oraz płaskie obniżenia o charakterze jeziornym i powytopiskowym (największe w środkowej części gminy). Przedłużeniem doliny Drwęcy w kierunku południowym jest rynna subglacialna w której znajdują się jeziora Omin Wielki i Mały, jezioro Mielno i jez. Tymawskie.

Najwyższe partie terenu znajdują się w południowej części gminy i na wschód od Gierzwałdu, z wysokościami rzędu 220 – 230 m n.p.m. W części środkowej przeważają rzędne 180 – 200 m n.p.m., a w części północnej – 155 – 180 m n.p.m..

W części północno-wschodniej, w dolinie Drwęcy, wysokości są rzędu 103 – 105 m, przy czym dolina jest tam wcięta w wysoczyznę na głębokość 30 – 60m.

Obszar leży w syneklizie perybałtyckiej platformy wschodnioeuropejskiej, w pobliżu niecki brzeżnej paleozoicznej platformy zachodnioeuropejskiej. Łączna miąższość skał osadowych, osadzonych w trzech erach geologicznych: paleozoicznej, mezozoicznej i kenozoicznej, może wynosić około 2 - 2,5 km. Poniżej zalega prekambryjskie podłoże krystaliczne. Od powierzchni występują osady czwartorzędowe (głównie epoki lodowcowej), wśród których dominują gliny zwałowe, przewarstwione piaszczystymi osadami wodnolodowcowymi.

1.1.2 Gleby

Użytki rolne zajmują powierzchnię 12,60 tys. ha (wg stanu na 2001 rok), co stanowi 70 % powierzchni gminy. Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego powierzchniowy udział użytków rolnych wynosi 54 %. Grunty orne na terenie gminy zajmują 76 % powierzchni użytków rolnych, a łąki i pastwiska – 24 %.

Obszar gminy Grunwald charakteryzuje się występowaniem gleb lżejszych, kompleksów żytnych. Średni punktowy wskaźnik jakości i rolniczej przydatności gleb w gminie wynosi 51,9 i jest nieco wyższy od średniej wojewódzkiej (50,1).

Typologicznie są to gleby brunatne właściwe i wyługowane. W mniejszym procencie występują gleby bielcowe. Dominującym kompleksem jest żytńi dobry. Przeważa klasa bonitacyjna IV.

Gleby najżyźniejsze kompleksu pszennego dobrego, głównie III klasy bonitacyjnej zajmują 10,9 % powierzchni gruntów ornych. W składzie mechanicznym występują gliny lekkie całkowite, lub piaski gliniaste mocne zalegające na glinie lekkiej. Są to żyzne gleby o dobrej strukturze, właściwych stosunkach wodnych i wykształconym profilu ornopróchnicznym. Nadają się do uprawy prawie wszystkich roślin, a wydajność ich jest duża. Na terenie gminy największe powierzchnie tych gleb skupiają się w rejonie wsi Frygnowo, Grunwald, Stębark, mniej w rejonie Ulnowa, Pacółtowa, Dylewa, Rychnowa.

Kompleks pszenno-wadliwy zajmuje tylko 3,4 % powierzchni gruntów ornych i występuje na zboczach i szczytach wzniesień. Charakteryzuje się płytkim poziomem orno – próchnicznym, a w okresie wegetacyjnym okresowym niedoborem wilgoci. W składzie gatunkowym przeważa glina lekka. Gleby te zapewniają średnie plony, a w latach o niskiej sumie opadów wykazują ich dużą obniżkę. Większe obszary tego kompleksu występują w rejonie Kiersztanowa, Dylewka, Wróbli.

Kompleks żytńi bardzo dobry o III i IVa klasie bonitacyjnej zajmuje znaczną powierzchnię (24,2 % powierzchni gruntów ornych). W skład tego kompleksu wchodzi gleby lżejsze, dość uniwersalne, gdyż plonują na nich dobrze prawie wszystkie rośliny uprawne. W składzie gatunkowym przeważają piaski gliniaste mocne zalegające na głębokości około 1 m na glinie lekkiej. Występują również piaski gliniaste lekkie podścielone gliną na głębokości 50 cm oraz pył zwykły w całym profilu glebowym. Na terenie gminy duże powierzchnie tego kompleksu występują w okolicy wsi Kiersztanowo, Szczepankowo, Łodwigowo, Marcinkowo, Dylewo, Lubian.

Kompleks żytńi dobry w klasie bonitacyjnej IV zajmuje największą powierzchnię wśród gruntów ornych – 32,2 %. W jego skład wchodzi gleby lżejsze niż w kompleksie czwartym, wrażliwsze na suszę i mniej zasobne w składniki pokarmowe. Są to gleby żytńio – ziemniaczane. Skład gatunkowy jest dość zróżnicowany z przewagą piasku gliniastego zalegającego na głębokości 100 cm na glinie lekkiej.

Występuje również piasek gliniasty lekki podścielony piaskiem słabogliniastym oraz piaski gliniaste lekkie całkowite. Plonowanie tego rodzaju gleb zależne jest od rozkładu opadów i sposobu gospodarowania. Duże powierzchnie tego kompleksu występują w okolicach wsi Wróble, Gierzwałd, Pacółtowo, Zybułtowo, Marcinkowo, Tymawa.

Kompleks żytni słaby o klasie bonitacyjnej V zajmuje 24,7 % powierzchni gruntów ornych. Należą tu gleby wyłącznie piaszczyste, przepuszczalne, okresowo za suche i ubogie w składniki pokarmowe. Dobór roślin jest więc ograniczony i sprowadza się głównie do żyta i ziemniaków. W składzie mechanicznym dominują piaski gliniaste lekkie zalegające na głębokości 50 cm na piasku słabogliniastym. W mniejszym procencie występują piaski słabogliniaste na piasku luźnym, względnie piasek gliniasty lekki w całym profilu glebowym. Kompleks 6 najliczniej występuje w rejonie Mielna, Zapieki, Kitnowa, Domkowa i Rychnowa.

Kompleks żytni bardzo słaby skupia gleby najslabsze, suche i jałowe należące do VI klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy zajmują one 4,1 % ogólnej powierzchni. Skład gatunkowy jest jednorodny. Są to piaski słabogliniaste zalegające na piasku luźnym. Gleby tego rodzaju skupiają się w rejonie Zapieki i Rychnowskiej Woli.

Trwałe użytki zielone na terenie gminy zajmują 7,6 % powierzchni użytków rolnych. Dominującym kompleksem jest drugi – 2z skupiający średnie użytki zielone III i IV klasy bonitacyjnej. W składzie gatunkowym dominują gleby torfowe i mułowo-torfowe. Kompleks ten występuje najliczniej na obszarze gminy w okolicach wsi Rychnowo, Korsztyn, Stębark, Zapieka, Zybułtowo.

1.1.3 Lasy

Powierzchnia leśna gminy wynosi 3,46 tys. ha (wg stanu na 2001 rok), co stanowi 19,2 % powierzchni ogólnej. Taki wskaźnik stawia gminę w grupie obszarów o dość niskiej lesistości. Jest ona znacznie mniejsza niż średnia w województwie warmińsko – mazurskim (29,3 %). Stan ten wynika z dość dużej żyzności gleb, co spowodowało intensywne wylesianie w przeszłości.

Występujące na terenie gminy kompleksy leśne, rozmieszczone są w większości we wschodniej i północnej części gminy. Należą na ogół do kompleksów małych, nie przekraczających 200 ha powierzchni. Sporo jest bardzo drobnych kompleksów śródpolnych. Liczne są też kompleksy leśne w formie wąskich smug występujących wzdłuż cieków. Lasy rosnące w części wschodniej gminy, wzdłuż doliny Drwęcy, są częścią większego masywu leśnego.

Struktura siedliskowa jest dość urozmaicona. Powierzchniowo przeważają siedliska średnio żyzne: lasu mieszanego świeżego i boru mieszanego świeżego, przy czym ten ostatni dominuje w części północno-wschodniej gminy. Na mniejszych powierzchniach występują siedliska lasu świeżego i Boru świeżego oraz siedliska wilgotne, podmokłe, mokre i bagienne. Wśród drzewostanów przeważa sosna, szczególnie w części wschodniej gminy. W pozostałej części występuje buk, świerk, sosna, brzoza, dąb i olsza. Teren gminy znajduje się w zasięgu

matecznych mikroregionów nasiennych sosny pospolitej: część wschodnia w zasięgu mikroregionu Napiwodzko – Ramuckiego, a część zachodnia w zasięgu mikroregionu sosny Taborskiej.

W strukturze wiekowej znaczny udział mają klasy młode, aczkolwiek spotyka się rozległe obszary zajmowane przez starsze drzewostany.

Pod względem przydatności do celów turystycznych, w większości lasy terenu gminy należy zakwalifikować jako przydatne. W części wschodniej dość duży jest udział lasów atrakcyjnych (siedliska borowe). Możliwości siedliskowe obniżają drzewostany młodszych klas wieku (20 – 40 lat) traktowane jako potencjalnie atrakcyjne lub potencjalnie przydatne oraz młodniki i uprawy (0 – 20 lat) – zamknięte dla swobodnej penetracji turystycznej. Część terenów leśnych występuje na siedliskach wilgotnych, podmokłych, mokrych i bagiennych. Są to lasy niekorzystne dla penetracji turystycznej.

Lasy terenu gminy wchodzi w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki, produkcji drewna oraz zachowania bazy genetycznej ekotypów sosny.

1.1.4 Wody powierzchniowe

Stosunki hydrograficzne determinuje położenie obszaru gminy. Garb Lubawski to strefa wododziałowo-źródłiskowa, co powoduje odpływ wód a terenu gminy. Brak jest istotnego zasilania wód powierzchniowych z zewnątrz.

Prawie wszystkie rzeczki i strugi, płynące przez obszar gminy, mają źródła na jej terenie. Dotyczy to Drwęcy (źródła na południe od Pacółtówka), Grabiczka (źródła w rejonie Frygnowa), Dylewki (źródła w rejonie Dylewa), Strugi Grunwaldzkiej (źródła w rejonie Grunwaldu). Tylko źródła Marózki leżą kilka kilometrów na południe poza obszarem gminy.

Przez obszar gminy w rejonie wsi Łodwigowo, Grunwald, Frygnowo, Pacółtowo i na południe od jeziora Omin przebiega główny dział wodny między zlewnią Wisły i zlewiskiem Zalewu Wiślanego.

Część południowo – wschodnia gminy leży w górnym dorzeczu rzeki Marózki, dopływu Łyny. Pozostała część gminy położona jest w zlewni rzeki Drwęcy i odwadniana jest przez górny odcinek Drwęcy, Grabiczek z Dylewką oraz dopływy Welu.

Przepływy średnie największych rzek (Drwęcy, Grabiczka, Dylewki i Marózki) w rejonie wypływu z terenu gminy są niewielkie i kształtują się na poziomie 0,3-0,5 m³/sek, a ich przepływy średnie niskie – na poziomie 0,15-0,25 m³/sek. Obrazuje to tabela obliczenia przepływów rzek w charakterystycznych przekrojach.

Cały obszar gminy znajduje się w zlewni pojeziernej. To znaczy, że wszystkie wody powierzchniowe wypływające z terenu gminy wpływają do jezior. Mimo tego na obszarze gminy znajduje się niewiele jezior, które znajdują się wyłącznie w jej południowo-wschodniej części.

W zlewni Marózki znajduje się największe na terenie gminy jezioro Mielno o powierzchni 362,8 ha, w większości położone w granicach gminy. Średnia jego głębokość wynosi 12,1 m, a głębokość maksymalna 39,9 m. Jest to jezioro pochodzenia rynnowego o znacznym wydłużeniu (długość 8,2 km, szerokość maksymalna 0,8 km) i krętym przebiegu.

W dorzeczu Marózki położone jest ponadto jezioro Tymawskie o powierzchni 64,3 ha, głębokości: średniej 5,5 m, maksymalnej 14,8 m, oraz jezioro Lubień (Lubian, Łubiańskie) o powierzchni 29,2 m.

W pobliżu źródeł Drwęcy znajdują się dwa jeziora: śródleśne Omin Wielki (Okominek Wielki) o powierzchni 34,0 ha i Omin Mały (Okominek Mały) o powierzchni 10,8 ha.

Badaniami stanu czystości (prowadzonymi przez WIOŚ Olsztyn) na terenie gminy objęta jest tylko Marózka w Zybułowie i w Mielnie powyżej jez. Mielno. Według badań z roku 2000 w obydwu przekrojach prowadziła ona wody klasy III ze względu na stan sanitarny (a w Zybułowie także ze względu na niedobory tlenu). W stosunku do stanu z roku 1996 jakość wody w rzece w Zybułowie pogorszyła się o jedną klasę, a w Mielnie uległa polepszeniu ze stanu pozaklasowego. W latach '80-tych wody rzeki były pozaklasowe.

Wśród jezior stosunkowo niedawno (w roku 1996) badaniami objęto jez. Tymawskie. Wody jeziora zakwalifikowano do II klasy czystości (według klasyfikacji System Oceny Jakości Jezior - SOJJ). Uznano, że stan zaawansowania trofii jest jeszcze umiarkowany. Za niekorzystne uznano: warunki tlenowe hypolimnionu, stężenie związków fosforu w wodach naddennych, a także przewodność elektroniczna właściwa. Stan sanitarny wód był bardzo dobry i spełniał wymogi klasy I.

W roku 1994 badane były przez WIOŚ wody jeziora Mielno. Zaliczono je do III klasy czystości (wg SOJJ). Prof. Leopold w roku 1992 stwierdził przekroczenie bezpiecznego poziomu obciążenia fosforem. Uznał środowisko akwenu za umiarkowanie zakłócone.

Obniżony stan jakości wód jeziora prawdopodobnie spowodowany jest głównie przez wieloletni dopływ ścieków ze zlewni (w szczególności z Zybułowa, Mielna i Nowej Wsi Ostródzkiej oraz z obszarów użytkowanych rekreacyjnie). Niemniej prowadzone przez sanepid. badania wody na kąpielisku w ośrodku wypoczynkowym „Młodość” wykazywały dobrą jakość wód do celów kąpeli.

1.1.5 Klimat

Klimat gminy Grunwald, podobnie jak klimat Polski, odznacza się dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody. Związane jest to z przemieszczaniem się frontów atmosferycznych i częstą zmiennością mas powietrza.

Z danych stacji meteorologicznej w Ostródzie wynika, że przeważają wiatry z kierunków: południowo - zachodniego (22,3%) i zachodniego (21,4%). Duży jest także udział wiatrów z kierunku południowo - wschodniego (16,1%). Najrzadziej wieją wiatry północne (3,6%) i północno - wschodnie (4,6%) . Wiatry silne i porywiste występują najczęściej jesienią i zimą.

Na stacji meteorologicznej w Ostródzie średnia roczna temperatura wynosi 7,1 °C, a długość okresu wegetacyjnego osiąga 204 dni.

Roczna suma opadów wynosi 584 mm. Jednak stacja ta jest położona znacznie niżej (106 m npm.) niż powierzchnia terenu gminy Grunwald.

Dla terenów gminy bardziej adekwatne w tym względzie wydają się być wyniki ze stacji meteorologicznej w Nidzicy (170 m npm.), na której warunki są bardziej surowe.

Średnia roczna temperatura wynosi 6,4 °C, a długość okresu wegetacyjnego wynosi 203 dni. Roczna suma opadów wynosi około 627 mm.

Dla porównania długość okresu wegetacyjnego dla Szczecina i Wrocławia wynosi około 230 dni.

Najwięcej dni pochmurnych występuje w grudniu, a najmniej we wrześniu. Generalnie zachmurzenie jest większe w okresie późnej jesieni i zimą, mniejsze w pozostałych porach roku.

Rzeźba terenu ma wpływ na klimat lokalny. Obniżenia terenowe przyczyniają się do zalegania chłodnego, wilgotnego powietrza, dużych wahań dobowych temperatury, mniejszych prędkości wiatrów, występowania przymrozków wczesną jesienią.

Topoklimat terenów wyniesionych jest na ogół bardziej sprzyjający pobytowi ludzi. Cechą ujemną jest narażenie na działanie silnych wiatrów w kulminacjach pagórków.

1.2 Prawne formy ochrony przyrody

1.2.1 Rezerwaty przyrody

Na obszarze gminy znajduje się jeden rezerwat przyrody: „Rzeka Drwęca”.

Rezerwat „Rzeka Drwęca” ustanowiony został zarządzeniem MliPD z dn. 27.07.1961 r. (Mon. Pol. Nr 71 z 1961 r.). Na terenie gminy Grunwald rezerwat obejmuje rzeki: Drwęcę, Grabczek i Dylewkę oraz pasy szerokości 5 m wzdłuż jej brzegów. Rezerwat utworzono w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności w celu ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci i certy.

Na terenie rezerwatu zakazuje się między innymi przegradzania rzek urządzeniami uniemożliwiającymi rybnom swobodny przepływ oraz niszczenia, usuwania oraz eksploatacji roślinności wodnej a także wycinania drzew i krzewów (z wyjątkami). Na wodach rezerwatu płynących przez teren gminy Grunwald zabroniony jest też ruch turystyczny środkami komunikacji wodnej, a także (z wyjątkiem „Czarciego Jaru”) obowiązuje zakaz połowu ryb jakimikolwiek narzędziami.

1.2.2 Użytki ekologiczne

W gminie Grunwald przewiduje się utworzenie jednego użytku ekologicznego w otulinie PKWD na północ od Dylewa pod nazwą „Uroczysko Dylewo”. Celem jego utworzenia jest mała retencja i zachowanie ostoi zwierzyny, w tym miejsca rozrodu płazów.

1.2.3 Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich

Powołany rozporządzeniem nr 4 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 4.01.1994 r. Na terenie gminy Grunwald znajduje się część jego strefy ochronnej.

Zasady zagospodarowania terenów PKWD i jego strefy ochronnej zostały ustalone w jego planie ochrony, który został zatwierdzony rozporządzeniem nr 46 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 8. 06. 1998 r. (Dz.Urz. Woj. Olszt. nr 12, poz.163).

Obszary parku i jego otuliny w planie jego zagospodarowania przestrzennego zostały podzielone na strefy o różnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

W kategorii ochrony walorów przyrodniczych wyróżniono na terenie PKWD i otuliny cztery strefy (PI, PII, PIII, PIV) i korytarze ekologiczne (E). Na terenie gminy Grunwald występują strefy PI, PIV i E.

Strefa P I - to tereny, które zostały zdefiniowane jako obszary o wyróżniających je walorach przyrodniczych. Na terenie gminy występuje na opisanym wyżej „Uroczysku Dylewo” (PI₆) strefa ochronna stanowiska orlika krzykliwego. Strefa pełni funkcje naukowo-badawcze i dydaktyczne i jest wyłączona z użytkowania gospodarczego.

Korytarze ekologiczne E - to pasma powiązań przyrodniczych Parku z otoczeniem. Są to doliny cieków wodnych spływających ze Wzgórz. Na terenie gminy Grunwald obejmują one dolinę Dylewki i jej lewostronnego dopływu.

Użytkowanie - jako terenów określanych mianem nieużytków rolniczych, oraz w części jako tereny łąk i pastwisk. Pełnią bardzo ważną funkcję biologiczną powiązania z ekosystemami terenów sąsiednich.

Celem działań ochronnych jest kształtowanie krajobrazu naturalnego i rolniczego, utrzymywanie w najbliższym otoczeniu cieków zadrzewień i zakrzewień lub trwałych użytków zielonych. Obowiązuje między innymi zakaz lokalizacji zabudowy poza zwartą zabudową jednostek osadniczych z wyjątkiem rozbudowy siedlisk lub odbudowy nieistniejących siedlisk kolonijnych w miejscu, gdzie były zlokalizowane.

Strefa P IV - to obszary otuliny Parku (poza korytarzami ekologicznymi). Są to tereny o mało urozmaiconej rzeźbie, silnie przekształcone przez człowieka o dużej antropopresji i mniejszych walorach przyrodniczych. Na terenie gminy Grunwald strefa ta zajmuje pozostałe tereny otuliny. Użytkowanie terenów: jako rolne, osadnictwa, bazy turystyki pobytowej. Celem działań ochronnych jest kształtowanie harmonijnego krajobrazu rolniczego z utrzymaniem mozaiki krajobrazowej z zakrzewieniami i zabagnieniami, renaturalizacja zniekształconych zabagnień śródpolnych. Obowiązuje między innymi zakaz lokalizacji zabudowy poza zwartą zabudową jednostek osadniczych z wyjątkiem rozbudowy siedlisk lub odbudowy nieistniejących siedlisk kolonijnych w miejscu, gdzie były zlokalizowane. Dopuszcza się odstępstwa od tej zasady - za zgodą Dyrekcji Parku. Dopuszcza się też lokalizowanie nieuciążliwych zakładów drobnej wytwórczości.

W kategorii ochrony walorów krajobrazowych wyróżniono na terenie PKWD i otuliny trzy strefy (KI, KII, KIII). Na terenie gminy Grunwald reprezentowane są wszystkie trzy strefy.

Strefa KI - to całkowita ochrona krajobrazowa. Na terenie gminy Grunwald obejmuje głównie dolinę rzeki Dylewki. Na terenie strefy wskazane jest utrzymanie krajobrazu naturalnego lub przywrócenie charakteru do niego zbliżonego. Istniejąca zabudowa winna być rewaloryzowana zgodnie z regionalnym charakterem. Wskazane jest niedopuszczenie nowej zabudowy.

Strefa KII - to zachowawcza ochrona krajobrazowa. Na terenie gminy Grunwald obejmuje teren na zachód od wsi Dylewo. Wskazane jest utrzymanie i przywrócenie harmonijnego, tradycyjnego krajobrazu kulturowego z licznymi elementami krajobrazu naturalnego. Istniejąca zabudowa winna być rewaloryzowana zgodnie z regionalnym charakterem. Dopuszcza się możliwość odtworzenia dawnych siedlisk z zachowaniem tradycyjnego typu zabudowy.

Strefa KIII - to częściowa ochrona krajobrazowa. Obejmuje pozostałe tereny otuliny. Wskazane jest w miarę możliwości utrzymanie tradycyjnych form użytkowania. Dopuszcza się nową zabudowę z zachowaniem zasad ochrony i funkcjonowania otuliny.

1.2.4 Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszary chronionego krajobrazu jako formę ochrony przyrody ustanawia się na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, tam gdzie procesy antropogeniczne nie zniszczyły tych wartości. Ochroną obejmuje się całe geokompleksy (geosystemy), stosując zasadę powiązania tych obszarów w system przestrzennie ciągły, powiązany wzajemnie. Powiązania te łącząc ze sobą poszczególne typy ekosystemów mają za zadanie zachować więzi przyrodnicze, które z kolei są podstawą przemieszczania się gatunków.

Na terenie gminy występuje obszar chronionego krajobrazu:

- OChK Doliny Górnej Drwęcy obejmujący rejon dolin: Grabiczka i Drwęcy w środkowej i wschodniej części gminy,
- OCHK Wzgórz Dylewskich położony w zachodniej części gminy i obejmuje obszar otuliny Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich,
- OCHK Jeziora Mielno obejmujący tereny południowo-wschodniej części gminy

Obszary te obejmują tereny o wysokich walorach środowiska. Stosowana forma ochrony ma zapewnić zachowanie równowagi ekologicznej środowiska i zabezpieczyć tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo przed dewastacją.

Na obszarach chronionego krajobrazu aktami wykonawczymi do ustawy o ochronie przyrody zostały wprowadzone zasady ochrony przedmiotowych terenów w tym również ograniczenie w gospodarowaniu nieruchomościami.

1.2.5 Natura 2000

Na terenie gminy Grunwald znajdują się **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk– Dolina Drwęcy**, kod: PLH280001, o powierzchni 2369,6 ha. Ostoja obejmuje całą rzekę Drwęce, wraz z dopływami Grabiczek i Dylewka, oraz z przyujściowymi fragmentami rzek Dylewki, Pobórskiej Strugi, Gizeli, Bałcynki, Iławki, Elżki i Wel. Oprócz tego w skład ostoi wchodzi pięciometrowe pasy brzegów wzdłuż wymienionych rzek. Ostoja jest szczególnie ważna dla ochrony bogatej ichtiofauny. Występuje tu siedem gatunków ryb ważnych z europejskiego punktu widzenia m.in. boleń, koza i głowacz białopłetwy oraz jeden gatunek bezżuchowca - minóg rzeczny. Jest to również cenne środowisko dla ryb wędrownych takich jak pstrąg, łosoś, troć i certa, które wędrują z Bałtyku w górę rzek, aby odbyć w nich tarło. Rzeka i przyległe tereny stwarzają również dogodne warunki do bytowania licznych gatunków ptactwa wodno - błotnego oraz płazów, w tym dwóch gatunków cennych dla Europy: kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej. Teren ostoi pokrywa cenna przyrodniczo mozaika siedlisk związanych z doliną rzeczna. Stwierdzono tu występowanie 11 rodzajów siedlisk cennych dla Europy m.in. łąki użytkowane ekstensywnie, lasy łąkowe i starorzecza. Ostoja ta jest szczególnie cenna jako korytarz ekologiczny między Doliną Wisły a Pojezierzem Mazurskim sprzyjający migracjom i rozprzestrzenianiu się wielu gatunków roślin i zwierząt.

Obszar w większości położony jest na terenie rezerwatu przyrody Rzeka Drwęca (1 888,27 ha; 1961); niewielka część na terenie Welskiego Parku Krajobrazowego (20 300 ha; 1995) oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Drwęcy (56 854 ha).

Ważne dla Europy gatunki zwierząt (z Zał. II Dyr. siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej, w tym gatunki priorytetowe):

- bóbr europejski
- wydra

Najważniejszymi zagrożeniami dla przyrody ostoi są zanieczyszczenie wód oraz zmiany stosunków wodnych. Negatywne w skutkach może być również ograniczenie lub zaprzestanie użytkowania i kłusownictwo.

Na terenie Gminy Grunwald znajdują się fragment (ok. 30 ha) **Specjalnego obszaru ochrony siedlisk – Ostoja Dylewskie Wzgórza**.

SOOS "Ostoja Dylewskie Wzgórza" obejmuje najwartościowsze kompleksy Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich z dominacją nie przekształconych lasów liściastych głównie z udziałem buka zwyczajnego w silnie zróżnicowanej rzeźbie terenu. Kompleksy leśne Ostoi są odizolowane od innych większych obszarów leśnych, a ich otoczenie stanowi mozaika krajobrazu rolniczego w zróżnicowanej rzeźbie terenu. Wzgórza Dylewskie zajmują centralną część Garbu Lubawskiego, wyraźnie kontrastującą z sąsiednimi mezoregionami, od których różni się wysokością względną, małą jeziornością, bogatą siecią rzeczek i strumyków oraz znacznym odlesieniem.

Na terenie Ostoi stwierdzono występowanie 11 siedlisk leśnych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej oraz 6 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Nie stwierdzono gatunków bezkręgowców oraz gatunków roślin z Załącznika II.

O wartości przyrodniczej Ostoi decyduje:

- wysoki udział i dobry stan zachowania żyznej buczyny niżowej (9130-1) we wszystkich wariantach troficznych, w tym z dużym udziałem *Melico-Fagetum corydaletosum*;
- wysoki udział i dobry stan zachowania wielogatunkowych lub z udziałem buka lasów grądowych (9160-1, 9170-3), w tym rzadko spotykanych lasów zboczowych;
- kontrastujące z innymi obszarami w krajobrazie, wzniesienie Wzgórz Dylewskich zajmujące centralną część Garbu Lubawskiego z kulminacją pagórków o wysokości względnej +/- 300 m n.p.m.;
- źródliskowy obszar rzeki Gizeli w okolicy wsi Glaznoty z kompleksem źródliskowych lasów olszowych.

W związku z tym, że około 70% stanowią obszary leśne, w granicach SOOS Ostoja Dylewskie Wzgórza mogą występować zagrożenia z tytułu gospodarki leśnej:

- wprowadzania do drzewostanów gospodarczych gatunków obcych (*Quercus rubra*, *Larix decidua*) oraz zbyt dużej ilości świerka;
- wprowadzania w ramach tzw. różnorodności biologicznej gatunków liściastych w siedliskach żyznej buczyny niżowej;
- prowadzenia wielkopowierzchniowych rębni zaporowych.

Ponadto innym rodzajem zagrożenia są melioracje odwadniające śródleśne i śródpolne oczka wodne.

1.2.6 Pomniki przyrody

Na terenie gminy Grunwald ochroną pomnikową objętych jest 13 tworów przyrody. Jest to 5 głazów granitowych, 2 aleje: dębowa (przy drodze Tymawa-Zybułtowo i lipowa (koło Kiersztanowa), oraz 6 drzew pojedynczych lub ich grup (głównie dęby, lipy i jesiony oraz 2 sosny w dolinie Drwęcy).

Zestawienie pomników przyrody w gminie Grunwald

Nr	Charakterystyka obiektu	Lokalizacja i rok uznania
260	Głaz - granit rapakivi	L-ctwo Mielno oddz. 240b (1970); w jarze Drwęcy; 1961r.
267	Głaz – granit szary	L-ctwo Tymawa oddz. 313c (1970); SW brzeg jez. Tymawa; 1961r.
367	2 dęby (o obwodach 480 i 530 cm)	Skraj Pacółtówka, przy drodze do Drwęcka; 1975r.
538	Głaz – granitognejs różowy grubokrystaliczny	Rychnowo; teren byłej żwirowni 100 m od drogi do Gietrzwałdu; 1991r.
608	Aleja 140 lip(o obwodach 100-460 cm)	Kiersztanowo; przy szosie do Gietrzwałdu; 1992r.
609	Dąb(o obwodzie 390 cm) Modrzew(o obwodzie 360 cm)	Pacółtowo; park; 1992r.
852	„Kamień Jagiełły” – granit szary	Na krawędzi jaru, 10 m od W brzegu jez. Łubian; 1996r.
855	Sosna „Gibały”	Gibała; 1 km N od szosy nr 7; 1996r.
856	Sosna „Bożena”	Gibała; zachodnie zbocze doliny Drwęcy; 1996r.
870	„Dębowa Droga” – szpaler 31 dębów (o obwodach 350-420 cm)	Przy drodze Tymawa – Zybułtowo na odcinku ok. 2 km; 1997r.

929	2 jesiony wyniosłe „Kamil”, „Olga” (o obwodach 445 i 505 cm)	Korsztyń; park poddworski (L-ctwo Dylewo); 1999r.
930	2 lipy drobnolistne (o obwodach 392 i 340 cm)	Szczepankowo; lewa strona drogi do Durąga; 1999r.
	Kamień Żydowski - gład narzutowy, różowy granit pegmatytowy	po W stronie drogi naprzeciwko plantacji jodły; N-ctwo Olsztynek, L-ctwo Tymawa, oddz. 466 c

1.2.7 Lasy ochronne

Dość znaczna część lasów objętych jest statusem ochronnym (lasy grupy I). Zostały one wydzielone w planach urządzenia gospodarstw leśnych: w Nadleśnictwie Jagiełek według stanu na 1.I.1996 r., a w Nadleśnictwie Olsztynek wg stanu na 1.I.2003r.

Są to w przewadze lasy glebochronne na stromych stokach i wodochronne położone nad jeziorami, rzekami i na siedliskach podmokłych i bagiennych. Lokalnie wyznaczone są lasy chroniące środowisko przyrodnicze, w tym ostoje zwierząt chronionych.

1.2.8 Gleby chronione

Obszarami podlegającymi szczególnej prawnej ochronie z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych są gleby III klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy Grunwald zajmują one około 13 % powierzchni wśród gruntów ornych i około 10 % trwałych użytków zielonych. Zmiana ich użytkowania w areale powyżej 0,5 ha wymaga zgody Ministra.

Chronione są też grunty rolne klasy IV, których zmiana użytkowania w areale powyżej 1 ha wymaga zgody Wojewody. Na obszarze gminy stanowią one około 59 % powierzchni gruntów ornych i około 71 % powierzchni trwałych użytków zielonych.

Z mocy tej ustawy ochronie podlegają również gleby pochodzenia organicznego, mające dość znaczący udział wśród trwałych użytków zielonych. Zmiana ich użytkowania wymaga zgody Wojewody.

1.2.9 Zlewnie chronione

Ustawa prawo wodne z 18.07.2001 r., która weszła w życie 1 stycznia 2002 r. ustanowiła zakaz wprowadzania ścieków do jezior oraz ich dopływów, jeżeli czas dopływu ścieków do jeziora byłby krótszy niż jedna doba. Zakaz ten dotyczy obiektów nowych, wybudowanych po dniu wejściu w życie ustawy.

Na terenie gminy Grunwald przepis ten dotyczy prawdopodobnie całego jej obszaru. W związku z takim uwarunkowaniem prawnym rozwiązania gospodarki ściekowej powinny się opierać na istniejących oczyszczalniach.

Dodatkowo na terenach zlewni całkowitych jezior stopień oczyszczania ścieków powinien być większy. Dotyczy to głównie substancji biogenych, szczególnie fosforu.

1.3 Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Jednym z podstawowych problemów jest stan czystości wód powierzchniowych i zagrożenie ich zanieczyszczenia. Wrażliwość wód powierzchniowych wynika z położenia całej powierzchni gminy w zlewni jezior, które z natury mają niewielką zdolność do samooczyszczania – w porównaniu do wód płynących.

Położenie w zlewni pojeziernej powoduje konieczność wysokiego stopnia oczyszczania ścieków. Powinno się też minimalizować dopływy substancji biogenych i organicznych z pól.

Realizować to można poprzez tworzenie wzdłuż brzegów wód (szczególnie jezior) stref ochronnych z trwałej zieleni, a także budowę buforowych zbiorników wodnych na dopływach jezior.

Niewielkie przepływy cieków nie sprzyjają rozcieńczaniu odprowadzanych ścieków.

Położenie gminy na Garbie Lubawskim stanowi o jej wododziałowym charakterze węzła hydrograficznego. Sposób odpływu wód z tego obszaru wpływa na prawidłowość stosunków wodnych na obszarach położonych w niższych partiach zlewni.

Działania poprawiające stosunki wodne powinny generalnie polegać na opóźnianiu odpływu wód. Zalecanymi działaniami jest zalesianie terenów rolnych i budowa zbiorników małej retencji.

Zagrożenie zanieczyszczeniem wód podziemnych użytkowego poziomu wodonośnego jest szczególnie możliwe w południowo-wschodniej części gminy. Są to obszary o zróżnicowanej izolacji wód podziemnych. Gospodarka ściekowa na tym terenie powinna opierać się na odprowadzeniu ścieków do wód powierzchniowych w ramach gminnego systemu gospodarki ściekowej. Powinno się na tym obszarze unikać odprowadzania ścieków do gruntu.

Podstawowymi odbiornikami oczyszczonych ścieków powinny być wody płynące. Odprowadzanie oczyszczonych ścieków do gruntu można przewidywać w zabudowie rozproszonej, w oddaleniu od jednostek osadniczych (w zależności od lokalnych warunków gruntowo-wodnych) i nie powinno ono dotyczyć południowo-wschodniej części gminy. Także powinno się unikać stosowania zbiorników bezodpływowych, szczególnie w zabudowie zwartej i w południowo-wschodniej części gminy.

Zagrożeniem dla obszarów cennych przyrodniczo (ostoi przyrody) i korytarzy ekologicznych może być głównie nadmierna antropopresja i fragmentacja krajobrazu stwarzająca przeszkody dla migracji zwierzyny, a także monotypizacja krajobrazu i związane z nią likwidowanie śródpolnych zadrzewień i podmokłości.

Zagrożenie dla krajobrazu stanowią głównie mało estetyczne budowle. Powinno się zadbać o odpowiedni wygląd architektoniczny wznoszonych budowli.

Zagrożenie dla czystości powietrza atmosferycznego istnieje w zasadzie tylko w sezonie grzewczym. W stosowanych systemach grzewczych zaleca się unikać paliwa zanieczyszczonego, w tym głównie węgla kamiennego i brunatnego oraz koksu.

Szczególnym nadzorem powinno się otaczać obiekty uciążliwe ze swej natury – jak szamba, fermy zwierzęce czy oczyszczalnie ścieków.

1.3.1 Fizjograficzne jednostki strukturalne.

Obszar gminy Grunwald charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami fizjograficznymi. Dało to podstawę do wydzielenia obszarów (jednostek strukturalnych) różniących się między sobą, a wewnątrz mających podobne cechy środowiska przyrodniczego. Głównymi kryteriami ich wydzielenia były: przydatność funkcjonalna, walory przyrodniczo – krajobrazowe i wrażliwość środowiska na działalność ludzką. Przestrzenne rozmieszczenie poszczególnych jednostek zostało zobrazowane na mapie topograficznej.

Charakterystyka fizjograficznych jednostek strukturalnych

SYMBOL	CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTEK	ZASADY UŻYTKOWANIA
1	2	3
"WP"	<p>„WP” „Wysoczyzna Pojezierna”</p> <p>Tereny rolnicze, charakteryzujące się dominacją urodzajnych gleb. Niska lesistość.</p> <p>W podłożu dominuje glina zwałowa.</p> <p>Położone w oddaleniu od jezior.</p> <p>Nie objęte prawnymi obszarowymi formami ochrony</p>	<p>Obszary stosunkowo odporne na działalność ludzką, lecz oddziaływujące pośrednio na mało odporne jeziora.</p> <p>Warunki przyrodnicze predestynują te obszary gminy do utrzymania funkcji rolnej jako podstawowej funkcji gospodarczej, a także rzemiosła i drobnego przemysłu. Formy gospodarowania mogą być stosunkowo intensywne. Nie są ograniczane formami prawnej ochrony przyrody.</p>

	przyrody.	Postuluje się zachować zadrzewienia i podmokłości, a ciekii wodne otaczać pasami trwałej zieleni.
"WM"	<p>„WM” „Wysoczyzna Mozaikowa”.</p> <p>Obszary faliste i pagórkowate, w przewadze rolnicze. Przydatność rolnicza gleb zróżnicowana, podobnie mozaikowa budowa podłoża gruntowego. Położone na ogół w oddaleniu od jezior. Na ogół nie objęte prawnymi obszarowymi formami ochrony przyrody.</p>	<p>Obszary stosunkowo odporne na działalność ludzką, lecz oddziaływujące pośrednio na mało odporne jeziora. Predestynowane do rozwoju wielofunkcyjnego: funkcja rolna, leśna, osadnictwo, drobny przemysł i rzemiosło. Postulowane formy przyjazne środowisku oraz ograniczanie rozwoju wielkoobszarowych monokultur, sprzyjanie mozaikowości krajobrazu.</p>
"WMC"	Lokalnie objęte obszarem chronionego krajobrazu i otuliną Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich.	Lokalnie ograniczenia z tytułu występowania na obszarach objętych prawną ochroną przyrody.
"OS"	<p>OS” „Obszary Sandrowe”.</p> <p>Obszary faliste i pagórkowate. W przewadze grunty rolne o niskiej urodzajności. Lesistość stosunkowo niska. Lokalnie można się spodziewać wzmożonej infiltracji do wód głębszych. W części położone na obszarach chronionego krajobrazu.</p>	<p>Obszary o dość niskiej przydatności rolniczej. Predestynowane głównie do zalesień ze względu na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - duży udział gruntów rolnych marginalnych; - położenie w strefie wododziałowej; - predyspozycje do spełniania funkcji lokalnych korytarzy ekologicznych; - wzmożoną infiltrację wód opadowych do wód podziemnych.
"WSJ"	<p>WSJ” „Wysoczyzny i sandry okołojeziorne”. Obszary podobne w charakterze do „WM” i „OS”, lecz położone w pobliżu jezior. Izolacja do wód głębszych użytkowego poziomu jest niepełna. Lokalnie znaczny udział kompleksów leśnych, głównie na siedliskach borowych. Na ogół bardzo wysokie walory</p>	<p>Obszary oddziaływujące bezpośrednio na środowisko przyrodnicze jezior. Wysokie walory krajobrazowe. Predestynowane głównie do funkcji rekreacyjnej w powiązaniu z jeziorami. W użytkowaniu terenów pożądanym wysoki udział trwałej zieleni, w tym dolesień. Powinno się unikać stosowania indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej.</p>

	krajobrazowe. W przewadze objęte obszarem chronionego krajobrazu.	Prawidłową gospodarkę ściekową sugeruje się rozwiązywać w pierwszej kolejności.
--	--	---

Fizjograficzne jednostki strukturalne przedstawiono na załączonej mapie nr 1

2 Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin (w tym występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych), udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz zasobów wód podziemnych

2.1 Surowce mineralne

Na obszarze gminy występują udokumentowane złoża kopalin pospolitych. Są to kopaliny wykorzystywane w budownictwie i drogownictwie - kruszywo naturalne (piaski i żwiry). Udokumentowane złoża są złożami niewielkimi i służą do zaspakajania głównie potrzeb lokalnych.

Udokumentowane złoża surowców mineralnych

Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Grunwald							
Nazwa Złoża	ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tyś. m ³)	Powierzchnia złoża (ha)
DOMKOWO	KN 15450	Domkowo dz. 16/2, 73/2	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ-GW.7422.1.19.2011; 2011-06-06	A+B 0,00	5.440
						C1 1153,84	
						C2 0,00	
						D 0,00	
KITNOWO	KN 12325	Domkowo, Kitnowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-7/08; 2008-01-30	A+B 0,00	14.100
						C1 1364,52	
						C2 0,00	
						D 0,00	
KORSZTYN	KN 13685	Korsztyn, cz. dz. 24/3, 24/31	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-25/09; 2009-04-30	A+B 0,00	10.165
						C1 1136,41	
						C2 0,00	
						D 0,00	
ŁODWIGOWO	KN 11818	Łodwigowo dz.175	Kruszywa naturalne	Starosta	RLŚ.751-4/08; 2008-03-05	A+B 0,00	0.558
						C1 104,27	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRUNWALD
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

						C2 0,00	
						D 0,00	
MARCINKOWO	KN 13901	Marcinkowo dz. nr 11/1, 13, 14, 15, 42/9, 42/10, 42/11	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.20.2015; 2015-06-01	A+B 0,00	22.689
						C1 1876,40	
						C2 0,00	
						D 0,00	
MARCINKOWO I	KN 17757	Marcinkowo, dz. nr 20, 21, 23/1	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.29.2015; 2015-07-23	A+B 0,00	8.712
						C1 505,37	
						C2 0,00	
						D 0,00	
<i>MARCINKOWO III</i>	<i>KN 19908</i>	<i>Marcinkowo, dz. 95 i cz. dz. 96/11</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Starosta Ostródzki</i>	<i>RLŚ.6528.9.2020</i>	<i>C1 488,37</i>	<i>1.98</i>
MIELNO	KN 9020	Mielno	Kruszywa naturalne	Starosta	RLŚ.751-7/04; 2004-05-21	A+B 0,00	1.917
						C1 62,07	
						C2 0,00	
						D 0,00	
MIELNO 2	KN 10055	Mielno, cz. dz. 199/1	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ-GW.7427.1.2011; 2011-02-03	A+B 0,00	32.433
						C1 2923,32	
						C2 0,00	
						D 0,00	
PAWŁOWO-MIELNO	KN 1481	-	Kruszywa naturalne	Prezes CUG	KZK/012/K/4384/81; 1981-11-11	A+B 0,00	70.851
						C1 0,00	
						C2 5665,00	
						D 0,00	
RYCHNOWO	KN 3591	Rychnowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.31.2013; 2013-05-21	A+B 0,00	16.394
						C1 1231,39	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRUNWALD
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

						C2 0,00	
						D 0,00	
<i>RYCHNOWO III</i>	<i>KN 3591</i>	<i>Rychnowo dz. 1/6 i 1/5</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7427.25.2013</i>	-	<i>Złoże wybilansowane dec. GW.7427.10.2017</i>
<i>STĘBARK</i>	<i>KN 19718</i>	<i>Stębark, cz. dz. 31/2</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7422.58.2020</i>	<i>C1 942,59</i>	<i>8,19</i>
<i>ULNOWO</i>	<i>KN 13920</i>	<i>Ulnowo dz.100/17, 100/21</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>OŚ.GW.7514-86/09; 2009-12-14</i>	<i>A+B 0,00</i> <i>C1 6841,57</i> <i>C2 0,00</i> <i>D 0,00</i>	<i>27.594</i>
<i>ZAPIEKA</i>	<i>KN 13443</i>	<i>Zapieka</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7427.27.2015; 2015-08-10</i>	<i>A+B 0,00</i> <i>C1 6841,57</i> <i>C2 0,00</i> <i>D 0,00</i>	<i>18.058</i>
<i>GIERZWAŁD</i>	<i>KN 18681</i>	<i>Gierzwałd, cz. dz. 7/3</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7427.18.2017; 2017-06-12</i>	<i>A+B 0,00</i> <i>C1 4508,00</i> <i>C2 0,00</i> <i>D 0,00</i>	<i>18.085</i>
<i>GIERZWAŁD I</i>	<i>KN 19681</i>	<i>Gierzwałd, cz. dz.7/3</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7422.44.2021</i>	<i>C1 5044</i>	<i>20,63</i>
<i>GIERZWAŁD II</i>	<i>KN 19732</i>	<i>Gierzwałd, cz. dz.7/3</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7422.70.2020</i>	<i>C1 4843</i>	<i>19,42</i>
<i>GÓRY ŁUBIAŃSKIE</i>	<i>TO 19468</i>	<i>Góry Łubiańskie cz. dz. 115/25.</i>	<i>Torfy</i>	<i>Starosta Ostródzki</i>	<i>RLŚ.6528.5.2019</i>	<i>C1 20,34</i>	<i>1,97</i>
Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Grunwald wprowadzone do studium zarządzeniem zastępczym Wojewody Warmińsko - Mazurskiego							
Nazwa Złoża	ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tyś. m ³)	Powierzchnia złoża (ha)
<i>MARCINKOWO II</i>	<i>KN 19119</i>	<i>Marcinkowo, cz. dz. 32/2, 40, 42/12, 46</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7427.19.2018; 2018-07-09</i>	<i>A+B 0,00</i> <i>C1 2037,30</i> <i>C2 0,00</i> <i>D 0,00</i>	<i>15.286</i>
<i>SZCZEPANKO WO</i>	<i>KN 18921</i>	<i>Szczepankowo, cz. dz. 112/43, 112/45</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7427.51.2017; 2018-01-03</i>	<i>A+B 0,00</i> <i>C1 217,58</i> <i>C2 0,00</i> <i>D 0,00</i>	<i>47.160</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z gminy oraz www.geoportal.pgi.gov.pl

2.1.1 Tereny górnicze

Zgodnie z danymi z Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie tereny górnicze posiadają następujące złoża, oznaczone odpowiednio na rysunku studium:

1. Kitnowo,
2. Ulnowo – pole A,

3. Korsztyn/1,
4. Korsztyn/2,
5. Marcinkowo – pole S/2,
6. Marcinkowo – pole N/1,
7. Mielno,
8. Zapieka,
9. Rychnowo III.

2.1.2 Kreda jeziorna

Na podstawie analizy dokumentacji torfowiskowych, w ramach inwentaryzacji przeprowadzonej w 1996 roku, wytypowano 8 obszarów spodziewanego występowania kredy jeziornej. Największe zasoby (około 1,6 mln m³) spodziewane są na obiekcie w rejonie Korsztyna (kj 3). Zasoby pozostałych oszacowano na kilkaset tys. m³. Większość z tych terenów znajduje się na obszarze chronionego krajobrazu lub w lasach wodochronnych. Poza obszarami chronionymi znajdują się trzy obiekty: w rejonie Frygnowa (kj.6) o spodziewanych zasobach 426 tys. m³, w rejonie Kitnowa (kj.1) o spodziewanych zasobach 296 tys. m³, w rejonie Zapieki (kj.5) o spodziewanych zasobach 70 tys. m³.

2.1.3 Torf

Charakterystyki złóż torfu w gminie dokonano w „Inwentaryzacji złóż surowców mineralnych...” wykonanej przez Polgeol W-wa 1996, na podstawie informacji z bazy danych IMUZ w Falentach.

Na terenie gminy zinwentaryzowano 31 torfowisk, które są perspektywiczne dla udokumentowania złóż torfu. Łączne zasoby szacunkowe torfu wynoszą 4149 tys. m³, na powierzchni 193,8 ha. Największe torfowiska gminy leżą w dolinie rzeki Drwęcy i w rejonie Domkowo-Frygnowo. Na terenie gminy Grunwald występują następujące typy torfowisk: niskie – 19, przejściowe – 8, wysokie – 1, mieszane – 3.

Pod względem jakości charakterystyka torfów jest następująca:

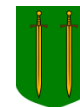
niemal wszystkie torfy, zalegające we wspomnianych torfowiskach mogą być przydatne jako torfy rolnicze, część jako torfy ogrodnicze, a część także jako torfy lecznicze (borowiny) – pod warunkiem spełnienia wymogów sanitarnych.

Jednak znaczna część złóż torfu znajduje się na obszarach objętych prawnymi formami ochrony przyrody, co ogranicza możliwość eksploatacji kopaliny.

2.1.4 Wody podziemne

Wody zwykłe (słodkie)

Na terenie gminy występowanie wód zwykłych (o mineralizacji do 500 mg/dm³, twardych i średniotwardych) stwierdzono w warstwach wodonośnych utworów czwarto- i trzeciorzędowych.

Na terenie gminy występują wody dobre, nie wymagające uzdatniania oraz wody średniej jakości, które wymagają nieskomplikowanego uzdatniania ze względu na ponadnormatywne występowanie zawartości związków żelaza i manganu.

Natomiast płytkie wody gruntowe, ujęte studniami kopanymi są w znacznej mierze zanieczyszczone. Najczęściej są to skażenia bakteriologiczne i nadmierna zawartość azotanów. Wynika to z infiltracji zanieczyszczeń z powierzchni.

Z informacji uzyskanych w san-epidzie wynika, że w latach osiemdziesiątych najgorzej pod tym względem było we Frygnowie oraz w Mielnie, Lubianie i Górach Lubiańskich, a także w Gładach.

Obszar gminy, objęty został Dokumentacją hydrogeologiczną ustalającą dyspozycyjne zasoby wód podziemnych piętra czwartorzędowego zlewni rzeki Drwęcy, wykonaną w 2001 r. Dokumentacja została zatwierdzona przez Ministerstwo Środowiska. Określono w niej, że stopień zagrożenia użytkowych poziomów wodonośnych na terenie gminy jest niski, co wynika przede wszystkim z dobrej izolacji użytkowych poziomów wodonośnych.

Natomiast na Mapie Hydrogeologicznej Polski 1:200 000, arkusz Olsztyn 1982 r. określono, że w południowo-wschodniej części gminy pierwszy użytkowy poziom wodonośny ma izolację nieciągłą, a lokalnie jest bez izolacji. Także z analizy profili otworów studziennych w rejonie Mielna wynika, że jest to izolacja nieciągła.

Warstwa wodonośna w ośrodku wypoczynkowym nad jeziorem Mielno w ogóle pozbawiona jest izolacji. Na pozostałym obszarze gminy występują tylko pojedyncze studnie, w których warstwa wodonośna pozbawiona jest izolacji (w Marcinkowie, w gorzelnii w Dylewie, w Rychnowskiej Woli).

Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wód podziemnych (gminy) zostały obliczone na podstawie modułów wydajnościowych. Przyjęto moduły obliczone w Dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej dyspozycyjne zasoby wód podziemnych piętra czwartorzędowego zlewni rzeki Drwęcy w 2001 r., zatwierdzonej przez Ministra Środowiska.

Pobór wody obliczono przez zsumowanie maksymalnych godzinowych poborów na poszczególnych ujęciach - w oparciu o pozwolenia wodnoprawne. W celu otrzymania poboru dobowego średniego, pobór godzinowy maksymalny podzielono przez 2.

Szacunkowe zasoby dyspozycyjne i szacunkowy ich pobór na terenie gminy Grunwald.

Nazwa zbiornika	Powierzchnia w km ²	Moduł w m ³ /dobę/km ²	Zasoby w tys. m ³ /dobę	Pobór wody w tys. m ³ /dobę	Stosunek poboru do zasobów w %
Czwartorzęd	179,8	52,8	9,5		
Trzeciorzęd	179,8	3,5	0,6		
Razem			10,1	4,8	48

Z przedstawionej tabeli wynika, że pobór wód podziemnych na terenie gminy Grunwald stanowi około 48 % ich zasobów dyspozycyjnych.

Z wykonanej analizy wynika, że warunki hydrogeologiczne gminy są zróżnicowane.

Najkorzystniejszymi charakteryzuje się jej południowo-wschodnia część. W ujęciach w Zybułowie i Mielnie użytkowa warstwa wodonośna występuje na głębokości od kilkunastu do 30 m, a miąższość jej wynosi od 10 – 24 m. Uzyskiwane wydajności studzien wynoszą ok. 30 – 60 m³/h. Szczególnie wysokie wydajności jednostkowe (kilkanaście m³/h/1 m depresji) pozwalają przypuszczać, że potencjalne możliwości tego poziomu są znaczne. Jest on izolowany od powierzchni utworami nieprzepuszczalnymi o grubości 10 – 30 m w rejonie Zybułowa i kilku metrów w rejonie Mielna. Warstwa wodonośna w ośrodku wypoczynkowym nad jeziorem Mielno w ogóle pozbawiona jest izolacji. Jest to więc rejon wymagający szczególnej ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.

Na ogół korzystnymi warunkami zaopatrzenia w wodę podziemną charakteryzuje się też cały środkowy pas gminy. Ujmowana studniami wierconymi pierwsza warstwa wodonośna występuje na głębokości 15 – 80 m, a jej miąższość wynosi najczęściej kilka lub kilkanaście m. Wydajności studni zwykle zawierają się w granicach 20 – 60 m³/h, a wydajności jednostkowe są rzędu kilku m³/h/1 m depresji. Poziom wodonośny jest na ogół dobrze izolowany warstwą nieprzepuszczalną o grubości kilkudziesięciu m, rzadziej cieńszą.

Wyjątkami pod tym względem są studnie w Marcinkowie i w Gorzelni w Dylewie pozbawione ciągłej izolacji od powierzchni i wymagające specjalnej ochrony. Zawartość azotanów w tych studniach w latach osiemdziesiątych oscylowała na granicy dopuszczalnej normą (10 mg NO₃/dm³).

Mniej korzystnymi warunkami hydrogeologicznymi charakteryzuje się część północna gminy i jej południowy skraj.

W pasie północnym ujmowana otworami studziennymi warstwa wodonośna występuje na głębokości 15 – 50 m, jej miąższość wynosi zwykle kilkanaście m, uzyskiwane wydajności 10 – 30 m³/h, a wydajności jednostkowe 0,6 – 5 m³/h/1 m depresji. Poziom wodonośny izolowany jest od powierzchni warstwą glin zwałowych o miąższości kilku lub kilkunastu m. Pozbawiona izolacji jest studnia w Rychnowskiej Woli.

W rejonie Łodwigowa i Ulnowa użytkowa warstwa wodonośna występuje na głębokości 80 – 100 m, miąższość jej wynosi tylko 1,5 – 5,5 m, wydajności kilkanaście m³/h, a wydajności jednostkowe 0,5 – 0,6 m³/h/1 m depresji. Izolacja od powierzchni jest dobra.

Na części obszaru gminy, gdzie od powierzchni przeważają osady piaszczyste następuje wzmożona infiltracja wód powierzchniowych do wód podziemnych. Dotyczy to głównie terenów położonych w pasie od rejonu Rychnowa – Domkowa, przez Gietrzwałd – Frygnowo do Mielna – Omina oraz terenu położonego wzdłuż wschodniej granicy gminy.

2.1.5 Wody mineralne

Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego występują wody chlorkowo-sodowe. Część województwa, na której skraju leży gmina Grunwald, określana jest jako stosunkowo perspektywiczna w występowanie wód mineralnych o znaczeniu leczniczym.

Możliwości występowania wód mineralnych przeanalizowano dla miejscowości Marózek, typowanej w 1974 roku do utworzenia uzdrowiska ("Surowce mineralne woj.

olsztyńskiego, W-wa '78 r.). Podstawą analizy był głównie głęboki otwór wiertniczy (Nidzica IG 1), zlokalizowany w rejonie Szkotowa.

Zalegania solanek o znaczeniu leczniczym i mineralizacji ogólnej rzędu 30-50 g/l można się spodziewać w piaskowcach dolnej i środkowej jury na głębokościach około 1300-1500 m.

Problematyczna jest sprawa osiągnięcia odpowiedniej wydajności ujęcia. Pod tym względem pewniejsza jest seria warmińska triasu dolnego, zalegająca na głębokości około 1500 - 1800 m, o wyższej mineralizacji - wymagającej rozcieńczenia wodą zwykłą. Wody te nadają się głównie do kąpeli leczniczych i rekreacyjnych. Do kąpeli leczniczych prawdopodobnie konieczne będzie ich dogrzewanie.

2.1.6 Wody geotermalne

Wody geotermalne, tj. wody podziemne o temperaturze powyżej 20°C zalegają w osadach mezozoiku i paleozoiku. Najwyższe temperatury na terenie gminy posiadają wody zalegające najgłębiej w utworach kambru, prawdopodobnie na głębokości około 2000 m. Temperatura tych wód może wynosić około 40-50°C. Są to solanki znacznie zmineralizowane - rzędu 100 - 200 g/dm³. Nieznana jest ich wydajność.

Ponadto w warstwach płytszych występuje energia niskotemperaturowa, zawarta w gruntach i wodach.

Wykorzystanie do celów grzewczych energii wód geotermalnych, występujących w rejonie gminy Grunwald, wymagać będzie zastosowania pomp ciepłych. Dotyczy to prawdopodobnie również tych wód najcieplejszych - kambryjskich.

2.1.7 Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

3 Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy Grunwald, na podstawie niżej wymienionych przepisów odrębnych chronione są:

- Na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001r. **Prawo Wodne:**
 - ujęcia wody ze strefami ochrony zlokalizowane na terenie gminy Grunwald;
 - wody powierzchniowe w zakresie utrzymania i poprawy ich stanu ekologicznego i chemicznego.
- Na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995r. **o ochronie gruntów rolnych i leśnych:**
 - grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I – III, w przypadku przeznaczenia ich na cele nierolnicze, wymagają uzyskania zgody Ministra właściwego do spraw rozwoju wsi;

- grunty leśne, w przypadku przeznaczenia ich na cele nieleśne, wymagają uzyskania właściwej zgody Ministra właściwego do spraw środowiska lub Marszałka Województwa.
- Na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. **o ochronie przyrody**:
 - Rezerwat przyrody “Rzeka Drwęca”
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno
 - Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich
 - Specjalnego obszaru ochrony siedlisk – Ostoja Dylewskie Wzgórze
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk– Dolina Drwęcy
 - pomniki przyrody zlokalizowane w granicach gminy.
- Na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. **o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami**:
 - pomnik historii " Pole bitwy z 1410 roku w sąsiedztwie wsi Grunwald i Stębark "
 - obiekty zabytkowe na terenie gminy Grunwald wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa warmińsko-mazurskiego oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków;
 - obszary i obiekty o ustalonej ochronie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
 - stanowiska archeologiczne.
- Na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991r. **o lasach**:
 - lasy uznane w drodze zarządzenia lub decyzji Ministra właściwego do spraw ochrony środowiska za ochronne. Lasy znajdujące się na terenie gminy Grunwald zostały wydzielone w planach urzędzenia gospodarstw leśnych: w Nadleśnictwie Jagiełek według stanu na 1.I.1996 r., a w Nadleśnictwie Olsztynek wg stanu na 1.I.2003r. Są to w przewadze lasy glebochronne na stromych stokach i wodochronne położone nad jeziorami, rzekami i na siedliskach podmokłych i bagiennych. Lokalnie wyznaczone są lasy chroniące środowisko przyrodnicze, w tym ostoje zwierząt chronionych.

4 Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

W granicach gminy Grunwald nie występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

5 Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

5.1 Sytuacja demograficzna

Zaludnienie

Liczba mieszkańców gminy Grunwald w latach 2001 - 2015 kształtowała się następująco:

Tabela 1 . Liczba mieszkańców gminy Grunwald w latach 2001-2015

Wyszczególnienie	2001	2003	2005	2007	2011	2015
ogółem	5969	5 651	5 665	5 689	5 817	5 782
wskaźniki dynamiki w %						
1975= 100%	100,0	94,67	94,91	95,31	97,45	96,87
rok poprzedni = 100 %	100,0	94,67	100,25	100,42	102,25	99,40

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gminę zamieszkuje około 6 tys. mieszkańców. W badanym okresie gmina ta, relatywnie do innych gmin w województwie, charakteryzowała się względnie stabilną liczbą ludności.

Wskaźnik zaludnienia gminy wynosi 32 osoby/1 km² jest wyższy niż przeciętny na terenach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego (25 osób/1 km²).

Czynniki zmian demograficznych - ruch naturalny i migracje stałe

Czynnikiem decydującym o rozwoju demograficznym gminy był przyrost naturalny (liczba urodzeń wyższa od liczby zgonów) zaś ograniczającym ujemne saldo migracji (odpływ migracyjny był wyższy od napływu). Zarówno przyrost naturalny jak i ruchy migracyjne w okresie minionych ponad 20 lat przebiegały ze zmienną intensywnością. Rozmiary tych zjawisk prezentuje załączona tabela 1.

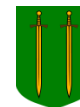
Przyrost naturalny na dość wysokim poziomie utrzymywał się do roku 1995. W dalszym okresie wyraźnie się zmniejszał. Przyczyną tego było systematyczne zmniejszanie się liczby urodzeń.

Opisane zjawiska ilustrują poniżej zestawione wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki demograficzne

Rok	Wskaźnik na 1000 ludności		
	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
1995	16,4	8,7	7,7
2001	11,4	7,2	4,2
2014	13,9	9,14	4,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Niewątpliwy wpływ na kształtowanie się wielkości zaludnienia gminy miały ruchy migracyjne. Od roku 2002 do 2004 obserwujemy minimalny wzrost zameldowań, następnie gwałtowny spadek utrzymujący się przez okres dwóch lat i minimalny wzrost. Po roku 2011 liczba zameldowań sukcesywnie spada. Od 2002 roku odpływ ludności wyraźnie spadł, natomiast w roku 2007 nastąpił gwałtowny wzrost. Od roku 2008 liczba wymeldowań spada.

Struktura wieku

Struktura wieku ludności wg. trzech podstawowych grup wieku w roku 2001 i 2015.

Tabela 3. Struktura wieku ludności z podziałem na grupy

Grupy wieku	2001	2015	2001	2015
	w liczbach		w procentach	
ogółem	5 649	5 782	100	100
przedprodukcyjny	2 023	1 290	36%	22%
produkcyjny	3 087	3 684	55%	64%
poprodukcyjny	539	808	10%	14%

Zródło: GUS – 2001 r.; Bank Danych Lokalnych – 2015r.

W badanym okresie nastąpił wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, natomiast liczebność roczników przedprodukcyjnych i poprodukcyjnych spadła. Takie zmiany w strukturze wieku świadczą o rozpoczęciu procesu starzenia się społeczeństwa gminy.

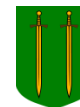
Poniżej zestawiono strukturę wieku ludności gminy ze średnią strukturą wieku ludności wiejskiej w województwie warmińsko- mazurskim w 2015 r.

Tabela 4. Struktura wieku ludności gminy Grunwald

Grupy wieku	Gmina Grunwald	województwo wieś
	w procentach	
przedprodukcyjny	22	20
produkcyjny	64	65
poprodukcyjny	14	15

Zródło: Bank Danych Lokalnych

Z zestawionych wielkości wynika, że ludność gminy Grunwald charakteryzuje się korzystniejszą strukturą wieku w porównaniu do średniej w województwie (na terenach wiejskich). Pod tym względem gmina kwalifikuje się do grupy gmin o najkorzystniejszej strukturze wieku ludności. Potwierdzeniem słuszności tego stwierdzenia jest korzystny poziom wskaźnika starości ludności (wyrażający stosunek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 młodzieży do lat 17) wynosi on 27.

Zmiany jakie zostały w poszczególnych społeczno – ekonomicznych w grupach wieku w latach 2001 – 2015 pokazuje zestawienie.

Tabela 5. Grupy wiekowe w latach 2001 i 2015

Grupy wieku	2001	2015	2001	2015
	w liczbach		w procentach	
0-2	230	203	3,9	4
3-6	338	250	5,7	4
7-12	597	492	10	9
13-15	326	209	5,5	4
16-18	320	298	5,4	5
przedprodukcyjny 0-17	1708	1290	28,6	22
produkcyjny	3549	3684	59,5	64
mobilny 18 -44	2517	2373	42,2	41
niemobilny 45-64M, 45-59K	1032	1311	17,3	23
poprodukcyjny pow. 60K, 65M	712	808	11,9	14
Ogółem :	5969	5782	100	100

Źródło: GUS – 2001 r.; Bank Danych Lokalnych – 2015 r.

Zasadniczy wpływ na ukształtowanie takiej struktury wieku wywarły procesy opisane w pkt. Czynniki zmian demograficznych. Zmniejszenie się liczebności roczników przedprodukcyjnych nastąpiło w wyniku spadku liczby urodzeń, a wzrost liczebności roczników produkcyjnych był efektem

Struktura płci.

W ogólnej liczbie 5782 mieszkańców gminy w 2015 r.- 2944 tj. 50,9 % stanowili mężczyźni, a 2838 tj. 49,1 % kobiety. Na 100 mężczyzn przypadało 96 kobiet. Dla przyszłego rozwoju demograficznego gminy najistotniejsza jest struktura płci w grupie wieku 20 - 29 lat tj. w wieku najczęstszego zawierania małżeństw.

W latach 2001 - 2015, liczba kobiet i mężczyzn w tej grupie wiekowej przedstawiała się następująco:

Tabela 6. Liczba kobiet i mężczyzn w wieku 20-29 lat

Rok	Ludność w wieku 20-29	Mężczyźni	Kobiety	Liczba kobiet na 100 mężczyzn
2001	1046	548	498	91
2015	972	512	460	90

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W badanym okresie spadła liczba ludności w wieku najczęstszego zawierania

małżeństw. Zjawisko defeminizacji (niedoboru kobiet) w tej grupie wiekowej utrzymuje się na podobnym poziomie.

Poziom wykształcenia ludności.

Z braku aktualnych danych podstawę analizy poziomu wykształcenia stanowiły dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2011r.

Tabela 7. Poziom wykształcenia w gminie Grunwald na tle województwa

Jednostki	Poziom wykształcenia	
	2011	
	Gmina Grunwald	Województwo
Podstawowe ukończone	28,00%	23,90%
Podstawowe nieukończone	2,60%	2,20%
Gimnazjalne	6,10%	6,00%
Zasadnicze zawodowe	22,70%	21,50%
Średnie zawodowe	16,30%	17,00%
Średnie ogólnokształcące	10,60%	11,80%
Policealne	2,30%	2,60%
Wyższe	11,40%	15,10%

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011r.

Na podstawie zestawionych wielkości można stwierdzić, że poziom wykształcenia ludności zamieszkującej gminę w zakresie szkolnictwa wyższego, policealnego, średniego ogólnokształcącego zawodowego kształtuje się poniżej przeciętnej dla województwa.

5.2 Rynek pracy.

Pracujący

Liczba aktywnych zawodowo mieszkańców gminy w 2014 roku.

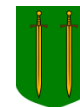
Tabela 8. Mieszkańcy gminy aktywni zawodowo

Sektory	Aktywni zawodowo [%]		
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
rolnictwo	17,2	23,4	20,3
przemysł i budownictwo	23,6	48,8	36,4
usługi	18,3	11,7	15
finanse	2,6	0,7	1,7
pozostałe	38,2	15,4	26,6

Źródło: Polska w liczbach

Tabela 9. Produkcyjne grupy wieku

Grupy wieku	Kobiety	Mężczyźni
przedprodukcyjny	21,90%	22,90%
produkcyjny	58,60%	68,90%

poprodukcyjny	19,50%	8,20%
---------------	--------	-------

Źródło: Polska w liczbach

W 2014 roku w gminie na 1000 mieszkańców pracuje 60 osób.

Bezrobocie i jego skutki

Bezrobocie było skutkiem zmniejszenia liczby miejsc pracy.

Tabela 10. Bezrobocie w latach 2003 - 2015

Stan na koniec roku	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w %		
		Gmina Grunwald	Powiat ostródzki	Województwo
2003	1037	30,9	22,1	19
2005	921	26,5	18,7	16,5
2007	631	17,9	12,2	10,7
2009	612	17,2	13,2	11,7
2011	564	15,3	11,8	11,3
2013	714	19,4	13,3	12,4
2015	443	12	8,8	9,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wysoko liczba bezrobotnych zarejestrowana w 1992 r. zmniejszyła się z 1037 do 443 osób. Poziom bezrobocia (zmierzony procentowym udziałem bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) był w gminie wyższy niż przeciętny na obszarze powiatu ostródzkiego i województwa.

Gmina należy do grupy gmin o najwyższym bezrobociu w regionie. Została zaliczona do gmin zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym. Charakterystyka zarejestrowanych bezrobotnych na 31.12.2015r. według informacji z Banku Danych Lokalnych :

1. Spośród 443 zarejestrowanych bezrobotnych, 243 osoby tj. 55% stanowiły kobiety
2. Największym bezrobociem dotknięta jest ludność w wieku najwyższej aktywności zawodowej: wieku przedprodukcyjnym - 22,4%, w wieku produkcyjnym - 63,8%, w wieku poprodukcyjnym - 13,8%

5.3 Warunki życia ludności.

Obsługa ludności.

Na terenie gminy funkcjonują urządzenia obsługi ludności o charakterze gminnym, lokalnym.

Jedynym urządzeniem o charakterze ponadlokalnym, ponadregionalnym jest Muzeum Bitwy Grunwaldzkiej w Stębarku Oddział Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Pomieszczenia muzeum: pawilon wystawowy, sala kinowa, pomieszczenia recepcyjno- biurowe dysponują powierzchnią użytkową 1007 m². Powierzchnia zabytkowych Pól Grunwaldzkich zajmuje 57,84 ha.

Na terenie gminy znajdują się następujące urządzenia obsługi ludności o zasięgu lokalnym:

Samorządowe

- gimnazjum
- 4 szkoły podstawowe
- 2 punkty przedszkolne
- 2 niepubliczne punkty przedszkolne (Stębark, Dylewo)
- gminny ośrodek kultury
- 11 świetlic wiejskich
- biblioteka
- 11 boisk sportowych
- 4 strażnice pożarne
- 1 cmentarz komunalny

W gestii innych jednostek

- 1 urząd pocztowy
- 2 ośrodki zdrowia
- 1 gabinet stomatologiczny
- szkoła podstawowa niepubliczna
- 10 kościołów i kaplic
- 2 cmentarze parafialne

Urządzenia komercyjne

- 22 sklepów i punktów sprzedaży detalicznej
- 6 placówek gastronomicznych
- 58 zakładów usługowych

Na terenie gminy głównymi ośrodkami koncentracji urządzeń usługowych są: Gierzwałd, Stębark, o mniejszym zakresie: Dylewo, Frygnowo, Grunwald, Mielno, Szczepankowo.

Podstawowe urządzenia znajdują się w pozostałych większych miejscowościach.

Rozmieszczenie urządzeń usługowych na terenie gminy przedstawia tabela nr 3 oraz załączona mapa.

Edukacja

Na terenie gminy w 2015 r. było 6 placówek wychowania przedszkolnego do których uczęszczało 166 dzieci. Do pięciu szkół podstawowych, zlokalizowanych w Gierzwałdzie, Mielnie, Frygnowie, Szczepankowie i Dylwie uczęszczało 470 uczniów, natomiast w jedynym gimnazjum zlokalizowanym w Stębarku uczyło się 186 osób w 7 oddziałach.

Tabela 11. Placówki społeczno- kulturalne

Miejscowość	Rodzaj	Powierzchnia działki ha	Stan techniczny	Wielkość urządzenia
Gierzwałd	Gminny Ośrodek Kultury - sala widowiskowa - gminna biblioteka publiczna	0,71	dobry dobry	150 msc 99 m ² p.uż. 12,5 tys. wołominów
Dylewo	świetlica	0,025	dobry	200 m ² p.uż.
Rychnowo	świetlica	0,001	dobry	95 m ² p.uż.
Frygnowo	świetlica	0,03	dobry	150 m ² p.uż.
Kiersztanowo	świetlica	0,013	średni	130 m ² p.uż.
Domkowo	świetlica	0,001	dobry	66 m ² p.uż.
Łodwigowo	świetlica	0,001	średni	38 m ² p.uż.
Marcinkowo	świetlica	0,05	średni	153 m ² p.uż.
Głądy	świetlica	0,05	średni	165 m ² p.uż.
Kitnowo	świetlica		średni	51 m ² p.uż.
Pacóltowo	świetlica	0,2195	dobry	154 m ² p.uż.

Gminny Ośrodek Kultury w Gierzwałdzie jest w dość dobrym stanie technicznym. Na terenie gminy funkcjonuje tylko jedna biblioteka publiczna – w Gierzwałdzie, dysponuje księgozbiorem liczącym 12,5 tys. woluminów, natomiast nie ma biblioteki publicznej w południowej części gminy.

Tabela 12. Urządzenia sportowe

Miejscowość	Urządzenie	Powierzchnia działki – m ²
Gierzwałd	boisko piłkarskie	9600
Grunwald	boisko piłkarskie	9430
Dylewo	boisko piłkarskie	8800
Mielno	boisko piłkarskie kapielisko gminne	8000
Kiersztanowo	boisko piłkarskie	8250
Pacóltowo	boisko piłkarskie	8800
Łodwigowo	boisko piłkarskie	7000
Frygnowo	boisko piłkarskie	8800
Stębark	boisko piłkarskie	8800
Szczepankowo	boisko sportowe	8800
Zybułtowo	boisko sportowe	7000

Poza wyżej wymienionymi znajduje się w Stębanku stadion sportowy przy gimnazjum oraz dostępne są boiska przy szkołach podstawowych.

Boiska sportowe znajdują się we wszystkich większych miejscowościach. Obiekty te są w średnim stanie technicznym, wymagają prac urządzeniowych (ogrodzenia, budowy zaplecza i odpowiednich urządzeń).

Stan urządzenia kąpieliska w Mielnie ocenia się jako średni. Wymaga prac urządzeniowych.

Tabela 13. Urządzenia gospodarki komunalnej

Miejscowość	Nazwa urządzenia	Powierzchnia działki	Powierzchnia użytkowa m ²	Stan techniczny
Gierzwałd	Strażnica OSP	65,3 m ²	65,3	dobry
	Cmentarz	0,73 ha		
Dylewo	Strażnica OSP	250 m ²	250	dobry
Frygnowo	Strażnica OSP	0,11 ha	148,5	dobry
Zybułtowo	Strażnica OSP	0,13 ha	86,0	dobry

Na terenie gminy znajdują się cztery strażnice OSP. Ich stan techniczny jest dobry. Cmentarz komunalny w Gierzwałdzie dysponuje powierzchnią grzebalną wolną ok. 0,43 ha.

Zadania w zakresie gospodarki komunalnej wykonywane są obecnie przez Referat Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy. Lokalizacja i baza jaką dysponuje nie zabezpiecza wzrastających potrzeb gospodarki komunalnej.

Tabela 14. Urządzenia obsługi ludności w gestii innych jednostek

Miejscowość	Nazwa urządzenia	Powierzchnia działki ha	Wielkość urządzenia	Stan techniczny
Gierzwałd	Gminny Ośrodek Zdrowia	0,22	171,6 m ² p.uż.	dobry
			3 lekarzy	
			5 gabinetów	
	Gabinet Stomatologiczny		39,8 m ² p.uż.	dobry
			1 stomatolog	
			1 gabinet	
	Punkt Konsultacyjny Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w budynku GOK w Gierzwałdzie	0,10	10 m ² p.uż.	bardzo dobry
	Apteka	0,20	88,9 m ² p.uż.	dobry
	Urząd Pocztowy	0,15	173 m ² p.uż.	dobry
	Centrala telefoniczna		65 m ² p.uż.	dobry
	Kościół rzymsko-katolicki	0,12		dobry
	Cmentarz parafialny			
	Kościół ewangelicko - metodystyczny	0,18		zły
Stębark	Ośrodek Zdrowia	1,45	75,14 m ² p.uż.	

			2 gabinety 2 lekarzy	średni
	Centrala telefoniczna		30,60 m ² p.uż.	dobry
	Kościół rzymsko-katolicki	0,32		
	Cmentarz parafialny	1,21		
Grunwald	Urząd Pocztowy nie istnieje (zlikwidowany)	0,32	132 m ² p.uż.	dobry
Szczepankowo	Kościół rzymsko-katolicki	0,24		
	Cmentarz parafialny	0,54		
Dylewo	Kościół rzymsko-katolicki	0,38		
Rychnowo	Kościół rzymsko-katolicki	0,36		
Mielno	Kościół rzymsko-katolicki	0,90		
Kiersztanowo	Kościół rzymsko-katolicki	0,54		
Pacółtowo	Kaplica parafialna			

Największa liczba tych urządzeń jest skoncentrowana w Gierzwałdzie i Stębarku. Stan techniczny większości urządzeń ocenia się jako dobry. Cmentarze parafialne dysponują rezerwą powierzchni grzebalnej: w Stębarku – 0,45 ha, w Szczepankowie – 0,21 ha, Gierzwałdzie – 0,30 ha .

Placówki komercyjne

Do tej grupy urządzeń zaliczono:

- 36 sklepów i punktów sprzedaży detalicznej różnych branż
- 4 placówki gastronomiczne
- 58 zakładów usługowych.

Największa liczba placówek handlowych (9) zlokalizowana jest w Gierzwałdzie. W dużych miejscowościach znajdują się 2,3 sklepy w mniejszych – 1 sklep. Dostęp do usług handlowych na terenie gminy ocenia się jako dobry.

W Stębarku – miejscowości związanej z historycznym polem bitwy grunwaldzkiej i w związku z tym odwiedzanej przez turystów, znajduje się restauracja na 60 miejsc. Stan techniczny większości zajmowanych lokali jest dobry.

Tabela 15. Jednostki administracyjne

Nazwa jednostki	Powierzchnia działki w ha	Powierzchnia użytkowa w m ²	Stan techniczny
Urząd Gminy -Gierzwałd	0,53	531	dobry

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Gierzwałd	0,35	52	dobry
Leśnictwo Mielno	0,30	11	dobry
Leśnictwo Tymawa	0,34	20	dobry

W złym stanie technicznym znajduje się obiekt zajmowany przez GOPS. Wysoki stopień zubożenia mieszkańców gminy i wynikający z tego powodu duży zakres zadań pomocy społecznej wskazuje na pilną potrzebę poprawy warunków lokalowych dla GOPS. Na terenie gminy jest filia banku Spółdzielczego Olsztynek w Gminnym Ośrodku Kultury w Gierzwałdzie.

Warunki mieszkaniowe

Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe w 2014r.

	Gmina Grunwald	Powiat ostródzki	Województwo
mieszkania	1616	35682	501138
izby	5840	134000	1892536
powierzchnia użytkowa mieszkań w m2	108378	2443143	34051715

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 17. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację mieszkaniową w 2014.

	Gmina Grunwald	Województwo
liczba osób na 1 mieszkanie	0,28	86,84
powierzchnia użytkowa w m2 na 1 osobę	18,8	23,6
powierzchnia użytkowa w m2 1 mieszkania	67,1	67,9
liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	280	347,1
liczba osób na 1 izbę	1,01	327,94

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Odnosząc podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację mieszkaniową w gminie do średnich wojewódzkich można stwierdzić, że warunki mieszkaniowe ludności gminy są trudne.

W porównaniu do roku 2001 sytuacja uległa poprawie (2001 r. liczba osób na 1 mieszkanie – 4,1, powierzchnia użytkowa na 1 osobę – 14,0).

Przyczyną poprawy tej sytuacji jest zwiększenie się ruchu budowlanego w gminie.

Tabela 18. Rozmiary ruchu budowlanego na terenie gminy w latach 2006 – 2015

Okres	Liczba mieszkań oddanych do użytku	
	ogółem	przez osoby prywatne

2006-2010	21	21
2011-2015	49	42
Ogółem	70	63

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W latach 2006-2010 wybudowano 21 mieszkań, natomiast w okresie 2011-2015 – 49 mieszkań (w tym 42 przez osoby prywatne)
 Budownictwo realizowane głównie było przez osoby prywatne.

Struktura zasobów mieszkaniowych według okresu ich wybudowania:

- ok. 59 % mieszkań mieści się w budynkach wybudowanych przed 1944r.
- ok. 17 % wybudowanych w latach 1945-70.
- ok. 23 % wybudowanych w latach 1971-1988.
- niecałe 2 % wybudowanych w latach 1989-2001.

Spośród istniejących zasobów mieszkaniowych 59 % pochodzi z okresu przedwojennego. Zasoby te w większości są w średnim stanie technicznym i posiadają niski standard wyposażenia w instalacje.

Na terenie gminy dominuje zabudowa zagrodowa. Zabudowa wielorodzinna, w której mieści się około 28 % ogólnej ilości mieszkań zlokalizowana jest w miejscowościach: Gierzwałd, Dylewo, Grunwald, Mielno, Stębark, Zybułtowo. Zabudowa ta posiadająca formę zabudowy blokowej stanowi dysonans w wiejskim krajobrazie.

Zasoby mieszkaniowe komunalne stanowi 21 budynków o 43 mieszkaniach. Zamieszkuje w nich 140 osób. Największa ich ilość zlokalizowana jest w Gierzwałdzie (12 mieszkań) Kitnowie i Stębarku (po 9), Rychnowie, Dylewie (po 3).

Zasoby mieszkaniowe w zabudowie wielorodzinnej w Zybułtowie zarządzane są przez Spółdzielnię Mieszkaniową (12 budynków, 108 mieszkań).

Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Grunwald stan na 2002

Miejscowość	Zasoby ogółem		W tym zasoby Spółdzielni Mieszkaniowej		W tym zasoby komunalne	
	Liczba budynków w	Liczba mieszkań	Budynki	Mieszkania	Budynki	Mieszkania
DĄBRÓWNO	5	7				
DOMKOWO	36	38			1	1
DYLEWKO	3	9				
DYLEWO	26	132			1	3
FRYGNOWO	72	81			1	1
GIERZWAŁD	56	231			7	12
GLĄDY	20	25				
GÓRY ŁUBIAŃSKIE	12	13				
GRABICZKI	1	1				
GRUNWALD	14	104				

JĘDRYCHOWO	3	2				
KALWA	4	5				
KIERSZTAŃÓWKO	10	11				
KIERSZTANOWO	14	45			1	1
KITNOWO	40	49			2	9
KORSZTYN	7	26				
LIPOWA GÓRA	3	3				
LUBIAN	1	1				
LUBIANEK	6	15				
ŁĄCKO	6	6				
ŁODWIGOWO	35	36			1	1
MARCINKOWO	23	24				
MIELNO	48	115				
OMIN	12	17				
PACÓŁTÓWKO	4	12				
PACÓŁTOWO	19	50			1	2
RYCHNOWO	56	63			2	3
RYCHNOWSKA WOLA	23	24				
RZEPKI	1	2				
STĘBARK	75	116			3	9
SZCZEPANKOWO	28	52			1	1
TYMAWA	12	24				
ULNOWO	14	20				
WRÓBLE	4	14				
ZAPIEKA	12	13				
ZYBUŁTOWO	26	135	12	108		
RAZEM	731	1521	12	108	21	43

Źródło: Ankieta opracowana przez Urząd Gminy w Gierzwałdzie

Od 2002 r. w gminie odnotowano nieduży ale sukcesywny coroczny wzrost liczby mieszkań. W 2014 r. w gminie było już 1616 mieszkań, co daje przyrost w tempie 5 mieszkań na rok.

Sieć osadniczą i drogową przedstawiono na załączonej mapie nr 2

6 Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

Stan prawny gruntów na terenie gminy Grunwald ilustruje poniższa tabela.

Tabela 1 - Stan prawny gruntów na terenie gminy Grunwald

Nr grupy rejestrowej	Grunty wchodzące w skład grupy rejestrowej	Powierzchnia ogólna gruntów w ha
1	Grunty SP z wyłącz. Gruntów przekazanych w użytkowanie	6012

	wieczyste	
2	Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	1
3	Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	0
4	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekaz. W użytkowanie	310
5	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	9
6	Grunty, które są własnością samorządowych os. prawnych oraz gr., których właściciele są nieznani	0
7	Grunty osób fizycznych	9104
8	Grunty spółdzielni	15
9	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	373
10	Wspólnoty gruntowe	0
11	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	79
12	Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0
13	Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazane w użytkowanie	51
14	Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	88
15	Grunty będące przedmiotem własności i władania osób nie wymienionych w pkt. 1-14.	1943

Razem	17994
--------------	--------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

Na rok 2016 zdecydowana większość powierzchni gruntów należy do własności osób fizycznych i wynosi 9104 ha, co stanowi aż 50,6 % udziału w ogólnej powierzchni gruntów gminy Grunwald. We władaniu gruntów jest również Skarb Państwa, do którego należą grunty z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste – 6012 ha (z czego lasy stanowią 3579ha), co stanowi 33,4%. Pozostałe grunty stanowią własność samorządów oraz kościołów i związków międzygminnych – 910 ha, oraz grunty będące przedmiotem własności i władania osób nie wymienionych wyżej – 1943 ha.

7 Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków dóbr kultury współczesnej

7.1 Uwarunkowania historyczne

Wyznaczone administracyjnymi granicami teren gminy Grunwald przynależy do regionu kulturowego zwanego Mazurami.

Obszar tego regionu rozciąga się na wschodzie od Wielkich Jezior Mazurskich (Gołdap, Olecko, Ełk) na zachodzie po Działdowo i Ostródę. Część zachodnia Mazur, gdzie leży omawiana gmina sąsiaduje z innymi regionami kulturowymi, jak Powidłe od zachodu, Warmia od północy i od południa Mazowsze. Tak ukształtowany obszar Mazur zachodnich nie wykształcił wyraźnej odrębności kulturowej w porównaniu na przykład do części wschodniej Mazur. Cały ten obszar leżący na pograniczu kilku regionów kulturowych poddawany był ciągłym działaniom osadnictwa polskiego (mazurskiego), osadnictwa prowadzonego przez Zakon i dalszej kolonizacji polskiej i niemieckiej.

Znacząca jest dla tych terenów data 1226 związana z wprowadzeniem Krzyżaków – Zakonu Szpitala Najświętszej Marii Panny Donu Niemieckiego w Jerozolimie. Na podbitych ziemiach Prusów Krzyżacy zorganizowali swoją administrację opartą o sieć zamków obronnych przynależnych do różnych okręgów zwanych komturiami. Silne i dobrze zorganizowane państwo krzyżackie nie sprostało potęgze Polski i Litwy połączonych od 1385 roku Unią.

W roku 1410 na polach w sąsiedztwie wsi Grunwald i Stębark przegrali decydującą bitwę. Był to początek upadku państwa krzyżackiego. Ostatni Wielki Mistrz Albrecht von Hohenzollern w roku 1525 przyjął luteranizm stając się świeckim księciem poddanym króla polskiego. Część ziem Zakonu nie włączonych do Polski nazwano Prusami Książęcymi jako lenno Polski, jednak w dalszych latach Hohenzollernowie uniezależnili się od Polski i od roku 1701 koronowali się na królów w Prusach.

Czas ten wypełniały wojny, najazdy oraz epidemie. Kraj się wyludniał i upadał gospodarczo, mimo że władcy Prus podejmowali działania mające na celu sprowadzenie dużej ilości osadników.

Przełomowym w rozwoju gospodarczym okazał się początek XIX wieku. Po zakończeniu na tych terenach działań wojennych wojsk napoleońskich i wcześniejszym zwycięstwie w dwóch wielkich bitwach pod Pruską Hławka i Frydlandem, Prusy przedstawiały obraz zrujnowanego kraju.

Przełomowym momentem w zahamowaniu upadku gospodarczego było wprowadzenie reformy rolnej.

W drugiej połowie XIX wieku znikła w Prusach pańszczyzna a chłopci otrzymali ziemię. Jednocześnie nastąpił intensywny rozwój linii kolejowych, który przyczynił się do rozwoju miast oraz zatrudnienia wielu ludzi.

Nowy środek transportu zapoczątkował w miastach powstanie lokalnego przemysłu i handlu. Na terenach wiejskich zaczęły powstawać i umacniać się gospodarstwa na dużych obszarach rolnych. Powstające w tym czasie folwarki tworzyły zespoły zwarte i uporządkowanego zaplecza budynków przeznaczonych do prowadzenia gospodarki wielkotowarowej. Typowymi materiałami budowlanymi były miejscowe surowce takie jak kamień, cegła, dachówka ceramiczna. Dopełnieniem zabudowy gospodarczej była część mieszkalna z podziałem na część rezydencjonalną z okazałym pałacem lub dworem w powiązaniu z parkiem oraz część mieszkalna przeznaczona dla służby i pracowników składająca się często z kilku budynków (dwojaki, czworaki).

Okres rozwoju gospodarczego przerwała I wojna światowa, pozostawiając po sobie kolejne zniszczenia. Okolice Olsztynka były miejscem decydującej bitwy dla dalszego przebiegu działań wojennych. Latem 1914 została rozbita armia generała Samsonowa. Niemcy nazwali ją drugą bitwą pod Tanenbergiem, bitwą zwycięską w odróżnieniu od pierwszej bitwy z 1410 roku stoczony w okolicach wsi Stębark (Tanenberg). Po zakończonych działaniach wojennych państwa zwycięskie zdecydowały, że przynależność Prus Wschodnich zostanie rozstrzygnięta w drodze plebiscytu. Mieszkańcy tych ziem mieli zdecydować o przynależności do Niemiec lub do nowo odrodzonego państwa polskiego.

W roku 1920 odbył się plebiscyt, jego wynik o przynależności Prus Wschodnich do Niemiec zdecydował o dalszym rozwoju tych ziem i jego mieszkańców. Okres po I wojnie światowej charakteryzował się rozwojem miast, budownictwa mieszkaniowego, infrastruktury z jednoczesnym rozwojem i rozbudową garnizonów wojskowych w miastach.

Również gospodarka wiejska przeżywała rozkwit przez umacnianie rolnictwa wielkoobszarowego i rozwój budownictwa w gospodarstwach rolnych. Ten obraz rozwoju przerwała II wojna światowa, która przyniosła duże zniszczenia materialne i ludzkie.

Zniszczenia w miastach i wsiach dotyczące obiektów i infrastruktury przekraczały 50%. Zniszczeniu uległo wiele obiektów świadczących o historii tych ziem. W wyniku ustaleń mocarstw zwycięskich w tej wojnie Polska otrzymała południową część Prus. Za tą decyzją nastąpiło również przymusowe wysiedlenie z tych ziem ludności niemieckiej, której miejsce zajęła ludność przesiedlona z terenów wschodnich Polski przedwojennej. Ten rodzaj działań pogłębił materialną ruinę powojenną.

Dopełnieniem związanym ze zmianami historycznymi było wprowadzenie niestosowanych do tej pory na tych obszarach nowych zasad gospodarki socjalistycznej obowiązującej w nowym państwie PRL. W odniesieniu do „ziem odzyskanych” odzyskanych pierwszej kolejności przyjęto zasadę, że to co pozostało jeszcze w trakcie działań wojennych nie zniszczone należało zniszczyć przez dewastację jako „niemieckie” lub rozebrać i przewieźć w inne miejsce pod hasłem „Warmia odbudowuje stolicę”. W ten sposób bezpowrotnie zniszczono wiele dóbr materialnych świadczących o kulturze i gospodarce tych ziem.

Na terenach wiejskich dopełnieniem działań niszczących dorobek kultury ocalałej po wojnie było tworzenie Państwowych Gospodarstw Rolnych na bazie dawnych folwarków. Eksploatacja zasobów kubaturowych była prowadzona bez respektu dla wartości kulturowych tych obiektów. Przy okazji uległy zniszczeniu znajdujące się w sąsiedztwie parki, cmentarze, kaplice.

Nowy rodzaj obiektów jaki pojawił się w czasie rozkwitu Państwowych Gospodarstw Rolnych swym wyglądem architektonicznym ora miejscem lokalizacji i zagospodarowania dopełnił nieodwracalnie dzieła zniszczenia i degradacji krajobrazu.

Ostatnie lata związane z transformacją ustrojową naszego państwa nie są czasem sprzyjającym dla zachowania i ochrony dóbr materialnych. Niezagospodarowane, puste budynki przy braku gospodarza, braku ich konserwacji i remontów zmieniają się w ruiny. Bardzo częsty widok spotykany w dawnych PGR-ach a wcześniej folwarkach na terenie gminy przypomina bardziej dni po zakończonych działaniach wojennych. Poszczególne założenia zabudowy folwarcznej i znajdujące się tam budynki mimo zniszczeń są w dalszym ciągu świadectwem wartości kulturowych tych ziem.

7.2 Rozmieszczenie wartości kulturowych na terenie gminy (zespoły zabytkowe, pojedyncze budynki, cmentarze, parki).

7.2.1 Wieś Dylewo (Döhlau)

Wieś powstała w 1328 roku na 40 włókach nadanych na prawie chełmińskim, zasadzcą był Stefan Klec. Pod koniec XVI wieku oprócz wsi były cztery folwarki i karczma. W czasie wojny polsko-szwedzkiej wieś została częściowo spalona, zaś w 1657 roku wieś spalili Tatarzy. W 1820 roku w Dylewie mieszkało 330 osób, w 1939 mieszkało 693 osoby, w 2002 roku mieszkało 448 osób.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Kościół fil. p.w. Najśw. Marii Panny, 1842, nr rej.: 1008 z 21.02.1968
2. Cmentarz przykościelny, nr rej.: j.w.
3. Cmentarz ewangelicki, ob. komunalny, XIX, nr rej.: 3776 z 2.03.1987
4. Zespół pałacowy, XVIII, XIX:
 - pałac (ruina nr rej.: 97 z 31.08.1949
 - park, nr rej.: 4148 z 21.12.1990

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Domy mieszkalne murowane wzniesione w latach 1900-1932 nr. 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 28, 29, 30.
2. Zespół pałacowo-folwarczny: remiza, magazyn zbożowy, gorzelnia, kuźnia, mleczarnia, dwie obory, trzy stajnie. Obiekty powstały w końcu XIX wieku i pocz XX

7.2.2 Wieś Domkowo

Wieś składająca się z zabudowy kolonijnej, nie posiada obiektów wpisanych do rejestru lub ewidencji zabytków.

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Dawna szkoła
2. Ruiny gorzelni.
3. Obora.
4. Mleczarnia.
5. Dom mieszkalny nr. 29.

Wszystkie obiekty powstały w końcu XIX i na początku XX wieku.

7.2.3 Wieś Frygnowo

Wieś powstała przy skrzyżowaniu dróg, skupiona zabudowa wsi przeważa przy skrzyżowaniu dróg w miarę oddalania się pojawia się zabudowa rozproszona kolonijna.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Kapliczka przydrożna nr. rejestru A-2902/O z dnia 14.06.1993

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Domy mieszkalne nr. 13, 15, 16, 24, 42, 43, 44, 45a,b,49
2. Zespół folwarczny: obora, budynek gospodarczy, stacja pomp.

Wszystkie wymienione obiekty powstały w pierwszej połowie XX wieku.

7.2.4 Wieś Gierzwałd (Gierswalde)

Wieś na 80 włókach założyli w 1325 roku Hans von Otatz i Piotr z Gierzwałdu. W roku 1410 wieś została zniszczona przez wojska polskie. W następnych latach wieś zmieniła właścicieli i należała do Fryderyka Birckhana i Bastrama Burskiego, liczyła wówczas 12 chłopów i 2 zagrodników.

W XVII wieku istniała w Gierzwałdzie szkoła, w roku 1783 była wsią szlachecką, właścicielem folwarku był Piotr Sulicki a wieś liczyła 39 domów. W roku 1807 wieś została zniszczona przez wojska francuskie. W roku 1820 było we wsi 164 mieszkańców, w roku 1939 było 227 mieszkańców a obecnie jest 826 mieszkańców.

W XVI wieku istniał we wsi kościół drewniany, a na jego miejscu wzniesiono kościół murowany w latach 1780-1793. W 1945 roku wieś została w znacznym procencie zniszczona.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Kościół metodystów, XVIII, nr rej.: 1087 z 27.03.1968
2. Cmentarz przykościelny, nr rej.: j.w.
3. Dwór, 4 ćw. XIX, nr rej.: 3618 z 5.04.1991

Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1. Domy mieszkalne nr: 1, 2, 3, 4(czworak), 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 30, 34.

Wymienione budynki zostały wybudowane na początku XX wieku.

2. Stacja kolejowa.
3. Kapliczka przydrożna.
4. Pomnik ofiar I wojny światowej.
5. Zespół Pałacowo-Folwarczny: pałac, stajnia, obora i ogrodzenie parku dworskiego.
6. Gorzelnia.
7. Obora.
8. Stajnia.

Wymienione budynki zostały wybudowane na początku XX wieku.

7.2.5 Wieś Góry Lubiańskie

Wieś o zabudowie rozproszonej, kolonijnej. Aktualnie we wsi mieszka 41 osób w 12 budynkach. Wieś nie posiada obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

Domy mieszkalne nr: 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13.

Wymienione budynki zostały wybudowane w latach 30-tych XX wieku.

7.2.6 Wieś Grunwald (Grünfelde)

Początki założenia wsi prawdopodobnie przypadają na koniec XIV wieku. W 1540 roku znajdował się już we wsi majątek, a wieś zamieszkiwało 19 gospodarzy. W 1567 roku wieś należała do Jakuba von Schweirina, od 1619 do braci Fincków. Na początku XVIII wieku wieś zniszczył pożar. W roku 1820 była wsią szlachecką z folwarkiem; wieś zamieszkiwało 61 osób. W roku 1939 mieszkało 241 osób; obecnie mieszka 417 osób.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Pole bitwy z 1410, nr rej.: A-523 z 17.02.1984
2. Pomnik, nr rej.: j.w.
3. Kaplica (ruina XV), nr rej.: 572 z 4.04.1960
4. Zespół dworsko-folwarczny, XIX-XX, nr rej.: 2904 z 4.05.1998:
 - dwór
 - stajnia i magazyn
 - stolarnia z wiatą

- 3 obory
- kurnik
- gorzelnia
- lodownia
- dom nr 30
- park, nr rej.: 1445 z 28.11.1978

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Budynek mieszkalny nr. 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 16, 17.
Wymienione budynki zostały wybudowane w latach 30-tych XX wieku.
2. Szkoła z 1905 roku.

7.2.7 Wieś Kiersztanowo

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. śś. Piotra i Pawła, 1870-1900, nr rej.: 2905 z 9.04.1997

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Zespół folwarczno-pałacowy
 - Pałac murowany 1900 rok.
 - Rządówka z 1870 roku
 - Spichlerz z 1870 roku.
 - Stolarska z 1906 roku.
 - Stodoła z 1935 roku.
 - Kuźnia z 1930 roku.
 - Chlewnia z 1885 roku.
2. Część mieszkalna przy folwarku
 - Szkoła z 1900 roku.
 - Dwojak nr. 11 z 1900 roku.
 - Dwojak z 1870 roku.
 - Dwojak z XIX/XX wieku.
 - Czworak nr. 12 z 1900 roku.
 - Czworak nr. 18 z 1840 roku.
 - Czworak nr. 19 z końca XIX wieku.

7.2.8 Wieś Kitnowo

Wieś o zabudowie rozproszonej, wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz częściowo o zabudowie kolonijnej.

Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1. Pałac

2. Budynek gospodarczy
3. budynek mieszkalno-gospodarczy
4. Budynki mieszkalne nr: 3, 5, 6, 7/8, 9, 10, 11,

Wszystkie obiekty wybudowano w pierwszej połowie XIX wieku.

7.2.9 Wieś Korsztyn

Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1. Dwór
2. Budynki mieszkalne nr:4, 7, 8

7.2.10 Wieś Łodwigowo (Ludwigsdorf)

Wieś założona w 1321 roku. W 1408 roku odnowiono przywilej lokacyjny, który otrzymał burmistrz Dąbrówka. Po bitwie w 1410 roku wieś została zniszczona. W 1540 roku mieszkało tylko 5 chłopów. W 1628 roku wieś należała do Fryderyka von Gröbena. W 1820 roku wieś liczyła 12 domów i mieszkało tam 36 mieszkańców. W 1939 roku wieś zamieszkiwało 339 osób; obecnie mieszka 210 osób.

Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1. Budynki mieszkalne nr. 8, 9, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 39, 41.

Wszystkie budynki wybudowano na początku XX wieku.

7.2.11 Wieś Mielno (Mühlen)

Wieś powstała na początku XIV wieku, w 1333 roku Komtur Dzierzgoński Günter von Schwarzburg odnowił przywilej lokacyjny, zasadzcą był Mikołaj Cobelau, wieś otrzymała 40 włók ziemi na prawie chełmińskim. W roku 1399 był tutaj folwark należący do Barbary von Mühlen. Wieś była niszczone w kolejnych wojnach: 1410 przez wojska litewskie, w 1519 przez wojska polskie. W 1540 roku gospodarowało 33 chłopów, 4 zagrodników, młynarz, szewc i kołodziej. W 1629 roku ponownie wieś zniszczyły wojska szwedzkie. W 1783 roku powstał nowy młyn. W 1807 roku wieś zniszczyły wojska szwedzkie. W 1820 roku wieś liczyła 196 mieszkańców. W roku 1862 wybudowano nowy kościół murowany w miejscu wcześniej istniejącego kościoła drewnianego. W 1939 roku wieś liczyła 363 mieszkańców; obecnie mieszka tu 378 mieszkańców.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Założenie parkowe nr. rejestru A-2909/O z dnia 29.12.2000
2. Cmentarz wojenny z I wojny światowej nr. rejestru A-3680/O z dnia 02.03.1987
3. Cmentarz ewangelicki nr. rejestru A-3689/O z dnia 02.03.1987

Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1. Kościół parafialny PW. Św. Jana Chrzciciela wybudowany w 1862 roku

Zespół pałacowo-folwarczny:

1. Stajnia z XIX wieku
2. Dwie obory z końca XIX wieku.
3. Budynek gospodarczy z końca XIX wieku.

4. Magazyn z początku XX wieku.
5. Młyn wodny z końca XIX wieku.

Zabudowa mieszkaniowa:

1. Czworaki nr. 45, 46, 47 z końca XIX wieku.
2. Pojedyncze domy mieszkalne nr. 19, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 48
44. Wymienione budynki powstały w końcu i na początku XX wieku.

7.2.12 Wieś Marcinkowo

Wieś o charakterze rozproszonej zabudowy kolonijnej.

Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1. Kapliczka przydrożna z 1947 roku.
 2. Budynek szkoły z 1920 roku.
 3. Budynki mieszkalne nr. 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 24a.
- Wymienione budynki powstały w latach 20-30-tych XX wieku.

7.2.13 Wieś Rychnowo (Reichenau)

Wieś powstała w 1335 roku. Uległa zniszczeniu w czasie wojen polsko-krzyżackich. W roku 1577 wieś posiadała 70 włók. Wzmianka o powstaniu szkoły pochodzi z 1736 roku. W XIV wieku wybudowano kościół, w 1419 został zniszczony a 1490 odbudowany. Znajdujący się obecnie w kościele ołtarz szafkowy pochodzi z 1518 roku, pozostałe wyposażenie wnętrza pochodzi z 1727 roku. W 1713 roku kościół remontowano, restaurację przeprowadzono w 1960 roku. W roku 1820 we wsi mieszkały 133 osoby. W 1939 mieszkało 325 osób, obecnie mieszka 310 osób.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Kościół drewniany PW. Wniebowzięcia NMP nr. rejestru A-609/O z dnia 20.12.1964
2. Dzwonnica przy kościele nr. rejestru A-1221/O z dnia 10.06.1968
3. Kostnica murowana z 1800 roku nr. rejestru A-1220/O z dnia 10.06.1968
4. Pałac murowany z XVIII wieku nr. rejestru A-2910/O z dnia 20.01.1998
5. Park nr. rejestru A-1300/O z dnia 19.06.1968

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Budynek szkoły z początku XIX wieku.
 2. Domy mieszkalne nr. 1, 2/2a, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
- Obiekty powstałe w latach 30-tych XX wieku.

7.2.14 Wieś Pacóltowo (Gross Pötzdorf)

Wieś powstała w 1325 roku. W dokumentach z 1352 roku Klain Pötzdorf jest wymieniane jako stare pruskie osiedle. W roku 1383 wieś liczyła 40 włók. W roku 1579 obszar wsi powiększył się i wynosił już 84 włóki, wieś posiadała młyn i karczmę. W roku 1600 odnowiono przywilej lokacyjny; we wsi istniał folwark i szkoła. W latach 1709-1710 wieś

nawiedziła dżuma, która spowodowała jej wyludnienie. W roku 1783 odnotowano istnienie folwarku, wiejskiego młyna i tartaku. W roku 1880 we wsi mieszkało 316 osób. W XV wieku Krzyżacy wybudowali kościół, który w następnych wiekach należał do ewangelików. W XVIII wieku dokonano przebudowy kościoła ze względu na zły stan techniczny a w latach 1909-1911 dokonano renowacji. W czasie ostatniej wojny uległ znacznemu zniszczeniu i ostatecznie zamienił się w ruinę.

Obiekty wpisane do rejestru:

1. Pałac z 1797 roku, rozbudowany w 1913, ostatni remont przeprowadzono w 1956 a aktualnie trwają prace remontowe nr. rejestru A-1238/O z dnia 12.06.1968
2. Park nr. rejestru A-2767/O z dnia 27.03.1998
3. Ruiny kościoła ewangelickiego nr. rejestru A-1218/O z dnia 10.06.1968

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

Zespół folwarczny:

1. Rządówka z 1880 roku.
2. Remiza z 1910 roku.
3. Cztery budynki chlewni z lat 1914-1915.
4. Gorzelnia z 1916 roku.
5. Lodownia z 1885 roku.
6. Dwa magazyny z 1908 i 1910 roku.
7. Stajnia z 1900 roku.
8. Kuźnia z 1908 roku.
9. Szopa z 1920 roku.

Zabudowa mieszkaniowa:

1. Domy mieszkalne nr. 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19.
Wszystkie budynki pochodzą z początku XX wieku.
2. Budynek szkolny z 1915 roku.
3. Przedszkole z 1915 roku.

7.2.15 Wieś Rychnowska Wola

Wieś położona wzdłuż drogi o zabudowie skupionej.

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Budynki mieszkalne nr. 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24.
2. Budynek szkoły z początku XX wieku.

7.2.16 Wieś Ulnowo

Zabudowa wsi wzdłuż drogi. Całość zabudowy wsi znacznie rozciągnięta.

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Domy mieszkalne nr. 1, 6, 7, 8
Wszystkie budynki powstały na początku XX wieku.
2. Budynek szkoły z początku XX wieku.

7.2.17 Wieś Tymawa (Thymau)

Wieś rycerska założona w 1328 roku na 40 włókach. W roku 1410 część wsi została spalona przez wojska polsko-litewskie. W roku 1540 gospodarowało 11 chłopów, 3 zagrodników, oraz karczmarz. W roku 1579 na 32 włókach założono 6 folwarków w roku 1783 majątek szlachecki liczył 14 domów. W roku 1925 mieszkało tutaj 279 osób.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Pałac z 1891 roku nr. rejestru A-3696/O z dnia 11.03.1986

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

Zespół folwarczny:

1. Kuźnia z 1929 roku.
2. Dwie obory z 1891 i 1910 roku.
3. Stajnia z 1891 roku.

Zabudowa mieszkaniowa:

1. Budynki mieszkalne nr. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14.
- Wszystkie budynki pochodzą z początku XX wieku.

7.2.18 Wieś Stębark (Tanenberg)

Wieś powstała w pierwszej połowie XIV wieku, w roku 1334 w dokumentach wymieniono Henryka von Dannenberga. W wyniku bitwy z 1410 roku cała wieś została spalona. W roku 1540 wieś należała do szlachcica Albrechta Fincka i liczyła 24 chłopów, 5 zagrodników, kowala i karczmarza. W roku 1600 istniał folwark książęcy na 25 włókach. W roku 1656 wieś spalili Tatarzy. W roku 1820 wieś zamieszkiwało 120 osób, w 1939 mieszkało 664 osoby.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Dwór murowany z 1892 roku nr. rejestru A-2911/O z dnia 07.01.1998
2. Kościół PW. Przenajświętszej Trójcy i Św. Stanisława Kostki z końca XVII wieku nr. rejestru A-1222/O z dnia 10.06.1968

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

Zespół folwarczny:

1. Chlewnia z końca XIX wieku.
2. Gorzelnia z 1892 roku.
3. Magazyn z końca XIX wieku.

Zabudowa mieszkaniowa:

1. Domy mieszkalne nr. 3, 5, 7, 11, 14, 22, 23, 24, 25, 27, 41, 44, 45, 46, 48, 49, 58, 59, 62, 63, 64, 65, 66, 67.

Wymienione budynki powstały w latach 20-30-tych XX wieku.

7.2.19 Wieś Szczepankowo

Zabudowa wsi skupia się przy skrzyżowaniu dróg.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Założenie parkowe nr. rejestru A-2759/O z dnia 27.03.1998

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Kościół filialny PW. Św. Antoniego Padewskiego z 1904 roku.

2. Budynek szkolny z początku XX wieku.
3. Budynki mieszkalne nr. 9, 10, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 29.
Wymienione budynki pochodzą z początku XX wieku.

Pozostałość dawnego folwarku:

1. Kuźnia.
2. Gorzelnia.
3. Obora.
4. Stodoła.

7.2.20 Wieś Zybułtowo (Seewalde)

Wieś założona w 1336 roku na 30 włókach, zasadźcami byli Henryk ze Stembarka, Stenclaw i Peter Bartusz. W czasie wojen polsko-krzyżackich wieś uległa zniszczeniu. W 1433 wieś należała do Jana Bażyńskiego, przywódcy Związku Pruskiego. W roku 1469 wieś posiadała młyn. W roku 1540 wieś należała do Albrechta Fincka; gospodarowało 10 chłopów, 4 zagrodników, sołtys i młynarz. W roku 1562 Albrecht Finck wybudował dwór, który został spalony w 1945. W roku 1579 Zybułtowo miało 30 włók, 2 młyny, karczmę i folwark. W 1861 roku mieszkało we wsi 132 osoby, w roku 1939 mieszkało 373 osoby, w roku 1978 mieszkało 581 osób.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Spichlerz nr. rejestru A-1240/O z dnia 14.06.1968
2. Rządówka nr. rejestru A-2914/O z dnia 09.04.1997

Obiekty o wartościach kulturowych nie objęte ochroną konserwatorską:

1. Budynek szkoły z początku XX wieku.
2. Domy mieszkalne nr. 9, 11, 20.

Wymienione budynki pochodzą z początku XX wieku.

Zespół pałacowo-folwarczny:

1. Stajnia z 1900 roku.
2. Obora z początku XX wieku.
3. Gorzelnia początek XX wieku.

7.3 Wykaz cmentarzy na terenie gminy

Wieś Domkowo

Cmentarz położony przy drodze polnej z Domkowa do Pancrzyka. Założony w 1888 roku, cmentarz ewangelicki. W roku 1970 został zamknięty.

Wieś Dylewo

Cmentarz znajduje się w południowo-wschodniej części wsi, przy szosie Marwałd-Ostróda. Założony w 1600 roku, najstarszy nagrobek pochodzi z 1926 roku. Cmentarz zamknięty

został w 1970 roku. Teren cmentarza posiada resztki ogrodzenia z cegły ze starym drzewostanem, całość zaniedbana.

Wieś Zybułtowo

Cmentarz znajduje się w zachodniej części wsi, przy drodze Stębark-Pawłowo. Założony w 1900 roku jako cmentarz ewangelicki. Najstarszy nagrobek pochodzi z 1930 roku.

Wieś Szczepankowo

Cmentarz ewangelicki założony w 1940 roku, obecnie jest też część katolicka. Aktualnie jest to cmentarz komunalny, czynny. Starodrzew w dobrym stanie, całość uporządkowana.

Wieś Mielno

Cmentarz komunalny, czynny położony w południowo-zachodniej części wsi. Założony w 1903 roku, najstarszy nagrobek pochodzi z 1940 roku.

Wieś Mielno

Cmentarz komunalny, zamknięty. Groby żołnierzy niemieckich pochodzą z I wojny światowej.

Wieś Gierzwald

Cmentarz komunalny, ewangelicki położony w południowej części wsi przy drodze do Frygnowa. Najstarszy nagrobek pochodzi z 1863 roku. Cmentarz uporządkowany.

Wieś Stębark

Cmentarz czynny, katolicki położony przy drodze do Łodwigowa. Założony został w 1946 roku; jest uporządkowany i ogrodzony.

Wieś Stębark

Cmentarz nieczynny, założony w 1803 roku, położony przy kościele katolickim.

Wieś Stębark

Cmentarz nieczynny, położony przy drodze Stębark-Zybułtowo, Założony w 1900 roku.

Wieś Łodwigowo

Cmentarz ewangelicki, zamknięty, położony przy drodze polnej z Łodwigowa do Stębarka.

Wieś Góry Łubiańskie

Cmentarz ewangelicki, nieczynny, założony w 1900 roku. Cmentarz położony przy drodze do Zybułtowa.

Wieś Grunwald

Cmentarz ewangelicki, nieczynny położony przy drodze do Stębarka. Cmentarz założony w 1904 roku.

Wieś Frygnowo

Cmentarz komunalny, obecnie nieczynny, położony w północnej części wsi przy drodze do Gierzwaldu.

Wieś Marcinkowo

Cmentarz ewangelicki, zamknięty, położony przy drodze do Frygnowa. Założony został w latach 70-tych XIX wieku, obecnie zaniedbany.

Wieś Rychnowo

Cmentarz komunalny, czynny, założony w 1948 roku, położony w południowej części wsi przy drodze do Gierzwaldu. Całość cmentarza uporządkowana.

Wieś Rychnowo

Cmentarz ewangelicki, nieczynny, położony w sąsiedztwie cmentarza komunalnego. Nagrobki pochodzą z drugiej połowy XIX wieku i początku XX. Całość terenu uporządkowana.

Wieś Rychnowska Wola

Cmentarz ewangelicki, nieczynny, położony w północnej części wsi przy drodze. Cmentarz założony pod koniec XIX wieku, obecnie zaniedbany.

-

7.4 Wartości archeologiczne rozpoznane na terenie gminy

-

Teren gminy posiada rozpoznanie archeologiczne wykonane w ramach prac Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Teren gminy znajduje się w granicach obszarów o następujących numerach: 28-56, 58-57, 28-58, 29-56, 29-57, 29-58, 30-57, 30-58, 30-59, 31-57, 31-58.

Dwa ze stanowisk archeologicznych na terenie gminy zostały wpisane do rejestru zabytków. Są to: grodzisko wyżynne obwałowane w Domkowie oraz grodek wyżynny półwyspowy w Tymawie Wielkiej.

Poniższa tabela przedstawia stanowiska archeologiczne w podziale na miejscowości:

Lp.	Miejscowość	Kod stanowiska	Charakterystyka obiektu
1.	FRYGNOWO	AZP 29-57/1	Kurhan
2.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/5	Osada, ślady osadnictwa
3.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/6	Ślady osadnictwa
4.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/7	Osada
5.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/8	Ślad osadnictwa
6.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/9	Osada
7.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/10	Osada
8.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/11	Wał
9.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/6	Osada, ślady osadnictwa
10.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/7	Ślady osadnictwa
11.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/8	Ślady osadnictwa
12.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/9	Ślady osadnictwa
13.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/10	Ślady osadnictwa
14.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/11	Ślad osadnictwa
15.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/12	Ślady osadnictwa
16.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/13	Osada, ślady osadnictwa
17.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/24	Ślady osadnictwa
18.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/25	Ślady osadnictwa
19.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/26	Ślady osadnictwa
20.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/27	Ślady osadnictwa
21.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/28	Osada
22.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/29	Cmentarzysko, kopiec
23.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/30	Ślady osadnictwa
24.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/31	Osada, ślady osadnictwa
25.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/32	Ślady osadnictwa
26.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/35	Ślad osadnictwa

27.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/39	Ślad osadnictwa
28.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/40	Ślady osadnictwa
29.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/41	Ślad osadnictwa
30.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/42	Ślady osadnictwa
31.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/43	Osady
32.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/44	Ślad osadnictwa
33.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/45	Ślady osadnictwa
34.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/46	Cmentarzysko, kopiec
35.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/47	-
36.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/48	-
37.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/49	-
38.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/50	-
39.	KITNOWO	AZP 29-57/12	Ślad osadnictwa
40.	KITNOWO	AZP 29-57/13	Ślad osadnictwa
41.	KITNOWO	AZP 29-57/14	Osada, Ślady osadnictwa
42.	KITNOWO	AZP 29-57/15	Ślad osadnictwa
43.	KITNOWO	AZP 29-57/16	Ślad osadnictwa
44.	KITNOWO	AZP 29-57/17	Ślad osadnictwa
45.	KORSZTYN	AZP 29-57/2	Ślad osadnictwa
46.	KORSZTYN	AZP 29-57/3	Ślad osadnictwa
47.	KORSZTYN	AZP 29-57/4	Kurhan
48.	KORSZTYN	AZP 29-57/18	Kurhan
49.	MIELNO	AZP 29-58/13	Ślad osadnictwa
50.	MIELNO	AZP 29-58/14	Osada
51.	MIELNO	AZP 29-58/15	Ślad osadnictwa
52.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/14	Ślady osadnictwa
53.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/15	Ślady osadnictwa
54.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/16	Ślady osadnictwa
55.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/17	Ślady osadnictwa
56.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/56	-
57.	STĘBARK	AZP 29-58/1	Ślad osadnictwa
58.	STĘBARK	AZP 29-58/2	Ślad osadnictwa
59.	STĘBARK	AZP 29-58/3	Ślad osadnictwa
60.	STĘBARK	AZP 29-58/9	Kurhan
61.	STĘBARK	AZP 29-58/10	Kurhan
62.	STĘBARK	AZP 29-58/11	Kurhan
63.	STĘBARK	AZP 29-58/12	Kurhan
64.	TYMAWA	AZP 30-59/1	Grodzisko
65.	TYMAWA	AZP 30-59/2	Osada
66.	TYMAWA	AZP 30-59/3	Ślad osadnictwa
67.	TYMAWA	AZP 30-59/4	Ślad osadnictwa
68.	GLĄDY	AZP 28-57/1	Ślad osadnictwa
69.	DOMKOWO	AZP 28-57/5	Osada
70.	DOMKOWO	AZP 28-57/6	Osada
71.	GLĄDY	AZP 28-57/8	Ślad osadnictwa
72.	GLĄDY	AZP 28-57/9	Osada

73.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/10	Ślad osadnictwa
74.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/11	Ślad osadnictwa
75.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/12	Ślad osadnictwa
76.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/13	Ślad osadnictwa
77.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/14	Ślad osadnictwa
78.	DOMKOWO	AZP 28-57/16	Osada, Ślad osadnictwa
79.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/17	Ślad osadnictwa
80.	DOMKOWO	AZP 28-57/18	Osada
81.	DOMKOWO	AZP 28-57/19	Osada
82.	DOMKOWO	AZP 28-57/20	Ślad osadnictwa
83.	DOMKOWO	AZP 28-57/21	Ślad osadnictwa
84.	DOMKOWO	AZP 28-57/22	Ślad osadnictwa
85.	DOMKOWO	AZP 28-57/23	Grodzisko
86.	RYCHNOWO	AZP 28-57/24	Osada, Ślad osadnictwa
87.	RYCHNOWO	AZP 28-57/25	Osada, Ślad osadnictwa
88.	RYCHNOWO	AZP 28-57/26	Ślad osadnictwa
89.	RYCHNOWO	AZP 28-57/27	Ślad osadnictwa
90.	RYCHNOWO	AZP 28-57/28	Osada
91.	RYCHNOWO	AZP 28-57/29	Ślad osadnictwa
92.	RYCHNOWO	AZP 28-57/30	Osada
93.	DOMKOWO	AZP 28-57/33	Osada
94.	DOMKOWO	AZP 28-57/34	Cmentarzysko
95.	DOMKOWO	AZP 28-57/35	Cmentarzysko
96.	DOMKOWO	AZP 28-57/36	Cmentarzysko
97.	DOMKOWO	AZP 28-57/37	Skarb
98.	DOMKOWO	AZP 28-57/38	Cmentarzysko
99.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/13	brak
100.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/14	brak
101.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/20	brak
102.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/22	brak
103.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/23	brak
104.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/24	brak
105.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/25	brak
106.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/26	brak
107.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/30	brak
108.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/31	brak
109.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/32	brak
110.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/33	brak
111.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/34	brak
112.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/35	brak
113.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/36	brak
114.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/37	brak
115.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/38	brak
116.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/39	brak
117.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/40	brak
118.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/41	brak
119.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/42	brak

120.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/50	brak
121.	GRUNWALD	AZP 30-58/7	brak
122.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/2	brak
123.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/3	brak
124.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/4	brak
125.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/49	brak
126.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/51	brak
127.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/52	brak
128.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/57	brak
129.	MIELNO	AZP 30-58/28	brak
130.	MIELNO	AZP 30-58/29	brak
131.	MIELNO	AZP 30-58/44	brak
132.	MIELNO	AZP 30-58/45	brak
133.	MIELNO	AZP 30-58/46	brak
134.	MIELNO	AZP 30-58/47	brak
135.	MIELNO	AZP 30-58/48	brak
136.	STĘBARK	AZP 30-58/1	brak
137.	STĘBARK	AZP 30-58/5	brak
138.	STĘBARK	AZP 30-58/6	brak
139.	STĘBARK	AZP 30-58/8	brak
140.	STĘBARK	AZP 30-58/9	brak
141.	STĘBARK	AZP 30-58/10	brak
142.	STĘBARK	AZP 30-58/11	brak
143.	STĘBARK	AZP 30-58/12	brak
144.	STĘBARK	AZP 30-58/15	brak
145.	STĘBARK	AZP 30-58/16	brak
146.	STĘBARK	AZP 30-58/17	brak
147.	STĘBARK	AZP 30-58/18	brak
148.	STĘBARK	AZP 30-58/19	brak
149.	STĘBARK	AZP 30-58/21	brak
150.	STĘBARK	AZP 30-58/27	brak
151.	STĘBARK	AZP 30-58/53	brak
152.	STĘBARK	AZP 30-58/54	brak
153.	STĘBARK	AZP 30-58/55	brak
154.	STĘBARK	AZP 30-58/56	brak
155.	STĘBARK	AZP 30-58/58	brak
156.	STĘBARK	AZP 30-58/59	brak
157.	STĘBARK	AZP 30-58/60	brak

8 Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Na etapie sporządzania niniejszego studium audyt krajobrazowy województwa warmińsko-mazurskiego nie został sporządzony.

9 Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

9.1 Zagrożenia naturalne

Na terenie gminy zagrożeniami naturalnymi dla środowiska, zdrowia ludności, ich mienia mogą być klęski żywiołowe - powodzie i pożary oraz lokalne osuwiska ziemi. W wyniku obfitych, długotrwałych opadów deszczu, gradu lub wiosennych roztopów śniegu istnieje możliwość występowania okresowych podtopień.

Realnym zagrożeniem jest wystąpienie podtopień o których mowa w pkt 4.

9.2 Zagrożenia antropogeniczne

Na terenie gminy brak jest wielkich zakładów przemysłowych, a co za tym idzie, nie istnieją zagrożenia awariami przemysłowymi. Niebezpieczeństwo stanowią jednak wypadki drogowe oraz wypadki z udziałem samochodów transportowych na drodze krajowej i wojewódzkiej.

Źródłem hałasu w gminie jest komunikacja drogowa. Najbardziej odczuwany jest przez mieszkańców terenów położonych wzdłuż drogi krajowej, o całorocznym, wysokim natężeniu ruchu i wzdłuż dróg wojewódzkich.

Jako zagrożenie należy potraktować także promieniowanie niejonizujące, którego źródłem jest występowanie napowietrznych linii elektroenergetycznych. Może one być wyeliminowane w wyniku zachowania odpowiednich odległości siedlisk ludności od sieci, wzdłuż których występuje pole elektromagnetyczne.

10 Uwarunkowania wynikające ze stanu systemu komunikacji i infrastruktury technicznej

10.1 Sieć drogowa

Teren gminy Grunwald obsługują drogi zaliczane do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Droga krajowa obsługująca gminę Grunwald to

- Droga krajowa przebiegająca skrajem gminy Grunwald to odcinek długości ok. 5,246 km drogi nr 7 (E-77) Gdańsk- Ostróda – Olsztynek- Warszawa – Kraków –gr. państwowa.

Drogi wojewódzkie obsługujące gminę Grunwald to:

- Droga nr 537 Lubawa – Pawłowo o nawierzchni bitumicznej w dobrym stanie technicznym, długość odcinka 15,358 km,
- Droga nr 542 Rychnowo – Działdowo o nawierzchni bitumicznej w dobrym, miejscami w średnim stanie technicznym, długość odcinka 11,068 km

Łączna długość dróg wojewódzkich w gminie Grunwald wynosi 26,426 km.

Do dróg wojewódzkich zalicza się drogi stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obszarowym.

Drogi powiatowe obsługujące gminę Grunwald to następujące ciągi:

- Droga nr 1261 N Frygnowo – Łodwigowo - dr. Nr 1264 N,
- Droga nr 1262 N Gierzwałd – Kiersztanowo,
- Droga nr 1266 N Samin – Stębark – Łodwigowo,
- Droga nr 1585 N Mielno – Rączki – dr. Nr 1264 N,
- Droga nr 1924 N Szczepankowo – Gierzwałd – Pacóltowo.
- Droga nr 1243 N Ostróda – Tułodział, odcinek Dylewo – Tułodział
- Droga nr 1251 N Durąg-Rychnowo
- Droga nr 1253N Rychnowo – Pacóltowo – Zybułtowo – Wierzbowo – Kłęczkowo – Komorniki,
- Droga nr 1260N dr nr 1253N-Pacóltowo-Olsztynek,
- Droga nr 1963N dr nr 1232N-Dziadyk-Ryn-Głądy

Stan techniczny dróg powiatowych w gminie Grunwald można określić jako średni z odcinkami w stanie złym.

Łączna długość dróg powiatowych obsługujących gminę Grunwald wynosi 59,335 km, w tym dróg o nawierzchni twardej 45,678km , tj. około 77%.

Drogi te pełnią funkcję głównych powiązań sieci osadniczej na terenie gminy a także wiążą gminę z województwem. Do dróg powiatowych zalicza się drogi stanowiące połączenia

miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedziby gmin między sobą, analizując obecny układ widać że nie wszystkie drogi powiatowe to kryterium spełniają.

Na terenie jednostki administracyjnej jest 120 km dróg gminnych, które wraz z drogami wewnętrznymi tworzą układ komunikacyjny bezpośrednio obsługujący sieć osadniczą (w tym i rozproszoną), ośrodki turystyczne oraz zapewniają dojazd do pól i lasów. Łączna długość wszystkich dróg twardych na terenie gminy Grunwald wynosi 81,875km co daje wskaźnik gęstości dróg twardych wynoszący 45km na 100 km². Wskaźnik ten określa, że jest to gmina o średniej gęstości dróg twardych- pomijając ich stan techniczny. Drogi te wymagają poprawienia stanu technicznego, a więc budowy nowych nawierzchni na odcinkach szczególnie ważnych dla prawidłowego funkcjonowania gminy i obsługi mieszkańców.

10.2 Sieć kolejowa

W granicach administracyjnych gminy nie przebiega żadna linia kolejowa.

10.3 Infrastruktura turystyczna

Gmina Grunwald posiada znaczny potencjał do rozwoju funkcji turystycznej, na który składają się następujące czynniki:

- warunki przyrodnicze do rozwoju funkcji turystycznej występujące w południowo-wschodniej części gminy, w rejonie Mielna i Tymawy oraz w mniejszym stopniu w rejonie miejscowości Lubian. Wynika to głównie z występowania jezior i lasów sosnowych. Jest to obszar pojezierny, szczególnie przydatny do rekreacji pobytowej;
- znaczny potencjał do rozwoju turystyki stanowią położone na południu gminy Pola Grunwaldzkie (gdzie 15 lipca 1410 r. Jagiełło stoczył tu zwycięską bitwę z Krzyżakami). W skład zespołu Pól Grunwaldzkich wchodzi: zespół pomnikowy, muzeum, ruiny gotyckiej kaplicy pobitewnej;
- ponadto do terenów atrakcyjnych dla turystyki krajoznawczej należy zaliczyć dolinę Drwęcy, a także dolinę Grabiczka w części północnej gminy i wzgórze położone na wschód od Gierzwałdu;
- znaczna ilość obiektów zabytkowych stanowi potencjał do rozwoju turystyki krajoznawczej oraz turystyki pobytowej przez adaptację obiektów zabytkowych na cele usług turystycznych. Ważniejsze z nich to: XVIII wieczny kościół w Dylewie, XIV w. cmentarz, pałac i park w Dylewie -Kościół (posiada późno-gotycki tryptyk z 1518 r.) i dzwonnica w Mielnie, zespół folwarczny, dworek i park w Grunwaldzie, drewniany barokowy kościół z XVIII w (kopia w skansenie w Olsztynku), dzwonnica, kościółek mazurski z 1718 r., kostnica, park i pałac klasztorny w Rychnowie, barokowy murowany kościół z końca XVII w. w Stębarku, Grodzisko „Góra Zamkowa” w Tymawie, Spichlerz i stajnia z XVIII w. w Zybułtowie, Kościół ewangelicki w Gierzwałdzie z 1780 r., zespół parkowo- pałacowy w Pacółtowie;
- atrakcją dla turystów jest też Ośrodek Zarybieniowy z hodowlą pstrąga w Czarcim Jarze;

- lasy terenu gminy wchodzą w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających między innymi funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki.

10.3.1 Szlaki turystyczne

Przez teren gminy ze względu za walory krajobrazowo-przyrodnicze przebiega szlak turystyczny drogowy – Pętla Grunwaldzka. Szlak turystyczny umożliwia zwiedzenie południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Szlak rozpoczyna się i kończy w Olsztynie. Jego długość wynosi 283 km.

10.4 Gospodarka odpadami

Na terenie gminy nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. Gmina Grunwald jednak ma uregulowaną gospodarkę odpadami. Wywożone są na wysypisko zlokalizowane we wsi Rudno w gminie Ostróda. Powierzchnia terenu przeznaczonego na wysypisko wynosi 19 ha, natomiast teren eksploatowany 6 ha. Na wysypisku składowane są odpady komunalne i komunalnopodobne. Z gminy Grunwald, rocznie jest wywożonych ok. 1300 m³ odpadów.

10.5 Infrastruktura techniczna

10.5.1 Sieć gazowa

Przez teren gminy skrajem, w północnej części przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia z kierunku Olsztynka w gminie Olsztynek gazociągiem Dn 125 mm do Ostródy. Na terenie gminy brak sieci gazowej średniego ciśnienia i brak jest stacji redukcyjnej I^o.

10.5.2 Ciepłownictwo

Na terenie gminy Grunwald nie funkcjonuje grupowy system ciepłowniczy. Budynki mieszkalne ogrzewane są indywidualnie. Zarówno budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej jak i zabudowy zagrodowej posiadają indywidualne źródła ogrzewania. Budynki użyteczności publicznej również ogrzewane są za pomocą własnych źródeł.

10.5.3 Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy znaczna większość miejscowości, terenów rekreacyjnych oraz byłych PGR-ów posiada zbiorowe ujęcia wody oraz sieć wodociągową zbiorowego zaopatrzenia.

Ponad 99% ludności gminy korzysta z sieci wodociągowej zbiorowej.

Istniejące ujęcia wody pokrywają potrzeby wody pitnej, są zagospodarowane, posiadają hydrofornie i stacje uzdatniania wody.

Teren gminy Grunwald posiada duże zasoby wód w głębszych, szczególnie w południowo-zachodniej części gminy, gdzie wydajność poszczególnych studni osiąga ca 200 m³/h.

Część północna posiada nieco gorsze warunki hydrogeologiczne, a studnie posiadają wydajność do 30 m³/h. W nielicznych mniejszych miejscowościach w szczególności w północno – zachodniej i południowej części gminy ludność zaopatrywana jest w wodę z indywidualnych źródeł – studni wierconych.

Jakość uzyskiwanej wody wymaga uzdatniania z uwagi na ponadnormatywne ilości Fe i Mn.

10.5.4 Wodociągi zbiorowe

Gierzwałd – miejscowość zwodociągowana w 100% siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody w Gierzwałdzie. Z powyższego ujęcia zaopatrywane są miejscowości:

Gierzałd – wieś
Kitnowo – wieś
Szczepankowo – wieś
Korsztyn – wieś
Zapieka – wieś
Dylewo – wieś,
Dylewko – wieś,
Głądy – wieś,
Domkowo – wieś

Długość tej sieci wynosi:

- 3,6 km - sieć wodociągowa magistralna
- 16,562 km sieć wodociągowa rozdzielcza

Stan techniczny tej sieci jest dobry.

Ujęcie wody w Gierzwałdzie składa się z 3-ch studni wierconych o wydajnościach:

St nr 1 Q = 43 m³/h przy H = 86 m

- St nr 2 Q = 43 m³/h przy H = 79 m

- St nr 3 Q = 36 m³/h przy H = 156 m

Studnie powyższe posiadają strefy bezpośredniej ochrony sanitarnej wynoszące 10 m.

Przy powyższym ujęciu wody znajduje się stacja uzdatniania wody, której wydajność wynosi wg pozwolenia wodnoprawnego 1460 m³/d.

Obecnie produkcja wody wynosi -500 m³/d

Grunwald – miejscowość zwodociągowana w 100% siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody w Grunwaldzie. Z powyższego ujęcia zaopatrywane są miejscowości:

Grunwald – wieś
Frygnowo – wieś
Marcinkowo – wieś
Łodwigowo kol. – wieś

Stębark – wieś
Zybułtowo – wieś
Mielno – wieś
Omin– wieś
Pola Grunwaldzkie
Łącko – wieś,
Tymawa – wieś,
Ulnowo – wieś,

Długość tej sieci wynosi:

- 12,92km - sieć wodociągowa magistralna
- 24,53 km sieć wodociągowa rozdzielcza

Stan techniczny tej sieci jest dobry. Ujęcie wody w Grunwaldzie składa się z 4-ch studni wierconych o wydajnościach:

St nr 1 $Q = 54 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $H = 97 \text{ m}$

St nr 2 $Q = 200 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $H = 84 \text{ m}$

St nr 3 $Q = 33 \text{ m}^3/\text{h}$ $H = 31,5 \text{ m}$

St nr 4 $Q = 200 \text{ m}^3/\text{h}$ $H = 101,5 \text{ m}$

Studnie powyższe posiadają strefy bezpośredniej ochrony sanitarnej 20 i 25 m.

Przy powyższym ujęciu wody znajduje się stacja uzdatniania wody , której wydajność wynosi wg pozwolenia wodnoprawnego $1100 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obecnie produkcja wody wynosi – $500 \text{ m}^3/\text{d}$,

Kiersztanowo - miejscowość zwodociągowana w 100% siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody w Kiersztanowie. Z powyższego ujęcia zaopatrywane są miejscowości:

Kiersztanowo – wieś

Kiersztanówko – wieś

Rychnowo – wieś

Wróble– wieś

Długość tej sieci wynosi:

- 2,23 km - sieć wodociągowa magistralna
- 14,92 km sieć wodociągowa rozdzielcza

Stan techniczny tej sieci jest dobry.

Ujęcie wody w Kiersztanowie składa się z 2-ch studni wierconych o wydajnościach:

St nr 1 $Q = 14 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $H = 41,672 \text{ m}$, $s = 4,3\text{m}$

- St nr 2 $Q = 38 \text{ m}^3/\text{h}$ $H = 61,5 \text{ m}$

Studnie powyższe posiadają strefy bezpośredniej ochrony sanitarnej 10 m.

Przy powyższym ujęciu wody znajduje się stacja uzdatniania wody , której wydajność wynosi wg pozwolenia wodnoprawnego $52 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obecnie produkcja wody wynosi $1,96 \text{ m}^3/\text{h}$, a sprzedaż wody $1,79 \text{ m}^3/\text{h}$.

Należy stwierdzić, że odczuwalny jest deficyt wody.

Łodwigowo - miejscowość zwodociągowana w 100% siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody w Łodwigowie. Z powyższego ujęcia zaopatrywane są:

Łodwigowo – wieś

Łogdowo – wieś

Długość tej sieci wynosi:

- 2,8 km - sieć wodociągowa magistralna

- 5,99 km sieć wodociągowa rozdzielcza

Stan techniczny tej sieci jest dobry.

Ujęcie wody w Łodwigowie składa się z 1-nej studni wierconej o wydajności:

$Q = 18 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $H = 95,5\text{m}$

Studnia powyższa posiada strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej 10m.

Przy powyższym ujęciu wody znajduje się stacja uzdatniania wody, której wydajność wynosi wg pozwolenia wodnoprawnego $23,5 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obecnie produkcja wody wynosi $2,03 \text{ m}^3/\text{h}$, a sprzedaż wody $1,41 \text{ m}^3/\text{h}$.

Należy stwierdzić, że odczuwalny jest deficyt wody.

10.5.5 Wodociągi wiejskie

Rychnowska Wola – miejscowość zwodociągowana w 100% siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody w Rychnowskiej Woli. Z powyższego ujęcia zaopatrywana jest w wodę jedynie powyższa wieś.

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi 1,89 km.

Stan techniczny tej sieci jest dobry.

Ujęcie wody w Rychnowskiej Woli składa się z 2-ch studni wierconych o $Q_{\text{expl}} = 23 \text{ m}^3/\text{h}$ dla tych 2 –ch studni.

Powyższe 2 studnie ujmują wodę z jednego poziomu wodonośnego.

Studnia posiada strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej 10x50 m.

- Wg pozwolenia wodnoprawnego w kat. „B” wydajność tego ujęcia wynosi: $Q = 27\text{m}^3/\text{h}$.

- Przy powyższym ujęciu wody znajduje się stacja uzdatniania wody, której wydajność wynosi wg pozwolenia wodnoprawnego $65 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obecnie produkcja wody wynosi $0,31 \text{ m}^3/\text{h}$, a sprzedaż wody $0,31 \text{ m}^3/\text{h}$.

Łubianek - obecnie miejscowość zwodociągowana siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody zlokalizowanego w Łubianku. Z sieci tej zaopatrywana jest jedynie wieś Łubianek.

Długość tej sieci wynosi 1,43 km i jest to sieć wodociągowa rozdzielcza.

Stan techniczny tej sieci jest dobry.

Ujęcie wody w Łubianku składa się z 1-nej studni wierconej o wydajności:

$Q = 0,19 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $H = 76 \text{ m}$

Studnia powyższa posiada strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej 10m.

Przy powyższym ujęciu wody znajduje się stacja uzdatniania wody, której wydajność wynosi wg pozwolenia wodnoprawnego $21 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obecnie produkcja wody wynosi $0,11 \text{ m}^3/\text{h}$, a sprzedaż wody $0,11 \text{ m}^3/\text{h}$.

Pacóltówko - obecnie miejscowość zwodociągowana siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody zlokalizowanego w Pacóltówku. Z sieci tej zaopatrywana jest jedynie wieś Pacóltówko. Długość tej sieci wynosi 0,95 km i jest to sieć wodociągowa rozdzielcza.

Stan techniczny tej sieci jest dobry.

Ujęcie wody w Pacóltówku składa się z 1-nej studni wierconej o głębokości $H = 76$ m. Brak danych dot. wydajności studni.

Studnia powyższa posiada strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej 10m.

Przy powyższym ujęciu wody znajduje się stacja uzdatniania wody, której wydajność wynosi wg pozwolenia wodnoprawnego $2.8 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obecnie produkcja wody wynosi $0,14 \text{ m}^3/\text{h}$, a sprzedaż wody $0,13 \text{ m}^3/\text{h}$.

Pacóltowo - obecnie miejscowość zwodociągowana siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody zlokalizowanego w Pacóltowie. Z sieci tej zaopatrywana jest jedynie wieś Pacóltowo.

Długość tej sieci wynosi 1,96 km i jest to sieć wodociągowa rozdzielcza

Stan techniczny tej sieci jest dobry.

- Ujęcie wody w Ulnowie składa się z 2-ch studni wierconych o wydajnościach:

- St nr 1 $Q = 34,5 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $H = 103$ m

- St nr 2 $Q = 26 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $H = 104$ m

Studnie powyższe posiadają strefy bezpośredniej ochrony sanitarnej 30m.

Przy powyższym ujęciu wody znajduje się stacja uzdatniania wody, której wydajność wynosi wg pozwolenia wodnoprawnego $70 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obecnie produkcja wody wynosi $0,45 \text{ m}^3/\text{h}$, a sprzedaż wody $0,37 \text{ m}^3/\text{h}$.

10.5.6 Ujęcia wody zakładowe i przy ośrodkach wypoczynkowych

Tymawa - obecnie miejscowość zwodociągowana siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody zlokalizowanego w Tymawie – Właściciel DWÓR POLSKI Tymawa. Z sieci tej zaopatrywana jest jedynie wieś Tymawa.

Długość tej sieci wynosi 1,6 km i jest to sieć wodociągowa rozdzielcza.

Brak danych dot. wydajności ujęcia i ilości studni.

Brak stacji uzdatniania wody SUW.

Obecnie sprzedaż wody wynosi $0,31 \text{ m}^3/\text{h}$.

Wiśniówek – gospodarstwo rolne – z powyższego ujęcia zaopatrywane jest w wodę gospodarstwo rolne. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi 110 m. Stan techniczny tej sieci jest dobry.

Ujęcie wody w Łubianku składa się z 1-nej studni wierconej o wydajności:
 $Q = 9,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $H = 76$ m

Brak danych dot. produkcji i sprzedaży wody.

Dylewo - obecnie miejscowość zwodociągowana siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody zlokalizowanego w Dylewie przy A.W.R.S.P. Z sieci tej zaopatrywana jest jedynie wieś Dylewo.

Długość tej sieci wynosi 1,95 km i jest to sieć wodociągowa rozdzielcza.

Ujęcie wody w Dylewie składa się z 2-ch studni wierconych o wydajnościach:

- St nr 1 Q = 86,0 m³/h przy H = 76,0 m
- St nr 2 Q = 41,0 m³/h przy H = 70,5 m

Studnie powyższe posiadają strefy bezpośredniej ochrony sanitarnej 10m.

Brak stacji uzdatniania wody SUW. Brak danych dot. produkcji i sprzedaży wody.

Mielno - obecnie kompleks domków rekreacyjnych (Ośrodek wypoczynkowy) z wodociągowane są siecią wodociągową rozdzielczą z ujęcia wody zlokalizowanego przy ośrodku wypoczynkowym. Długość tej sieci wynosi 0,5 km i jest to sieć wodociągowa rozdzielcza.

Stan techniczny tej sieci jest zadowalający.

Ujęcie wody w ośrodku składa się z 2-ch studni wierconych o wydajnościach:

- St nr 1 Q = 29,5 m³/h przy H = 37,0 m
- St nr 2 Q = 31,0 m³/h przy H = 15,0 m

Studnie powyższe posiadają strefy bezpośredniej ochrony sanitarnej 10m.

Brak stacji uzdatniania wody SUW. Brak danych dot. produkcji i sprzedaży wody.

Powyższy wodociąg obsługuje jedynie ośrodek wypoczynkowy.

Na terenie pozostałych miejscowości zaopatrzenie wodę odbywa się z ujęć indywidualnych studni wierconych bez zbiorczych sieci wodociągowych.

Lp	Miejscowość	Właściciel Ujęcia	Parametry ujęcia		Prod. Wody M ³ /h	Sprzedaż wody M ³ /h	Uzdatnianie wody M ³ /d	Sieć wodociągowa	
			Q w kat B M ³ /h	Ilość studni Szt.				Magistralna km	Rozdzielcza km
1	Gierzwałd	UG	43,43,36	3	10,38	8,38	1460	3,6	16,6
2	Grunwald	UG	54,200,33,2004	4	10,69	9,93	1100	12,9	24,5
3.	Kiersztanowo	UG	14,38	2	1,96	1,79	52	2,2	14,9
4.	Rychnowska Wola	UG	27	2	0,31	0,31	65		1,9
5.	Łodwigowo	UG	18	1	2,03	1,41	23,5	2,8	6,0

10.5.7 Kanalizacja sanitarna

Gmina w niewielkim stopniu skanalizowana. Obecnie z 3-ch miejscowości oraz ośrodka wypoczynkowego ścieki są utylizowane w M-B oczyszczalniach ścieków.

Są to miejscowości:

Gierzwałd

Miejscowość objęta jest siecią kanalizacji sanitarnej w ca 95%.

Ścieki dopływają do M-B oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w części zachodniej wsi.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Grabiczek.

Długość tej sieci 5,3 km.

Oczyszczalnia ścieków została zrealizowana w 1998r. w technologii M-B opartej o osad czynny z podwyższonym usuwaniem biogenów. Przepustowość oczyszczalni wynosi (wg pozwolenia wodnoprawnego): $Q_{d\dot{s}r} = 140 \text{ m}^3/\text{d}$

Zgodnie z informacją UG nie wykazano zużycia oczyszczalni.

Schemat technologiczny oczyszczalni:

- punkt zlewny
- kraty
- zbiornik retencyjny
- przepompownia ścieków
- bioreaktory osadu czynnego SBR – szt. 2
- komory koagulacji – szt. 2
- laguny do gromadzenia osadów pokoagulacyjnych – szt. 2
- kwatery filtrów gruntowych – szt. 3

Do oczyszczalni ścieków w Gierzwałdzie zostały podłączone następujące miejscowości: Dylewo, Szczepankowo w 60 % i Kitnowo w 10 %

Do powyższej oczyszczalni dowożone są również ścieki ze zbiorników bezodpływowych z terenu gminy Grunwald .

Zybultowo – miejscowość jest w 90 % skanalizowana , a ścieki dopływają do oczyszczalni Ścieki dopływają do M-B oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w części południowo-wschodniej wsi z następujących miejscowości – Mielno w 95 %, Tymawa- w 100 %, Grunwald,- w 60 %, Stębark w 15 %.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Marózek.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej 1,3 km (sieć rozdzielcza).

Oczyszczalnia ścieków została zrealizowana w w technologii M-B BIOVAC.

Przepustowość oczyszczalni wynosi (wg pozwolenia wodnoprawnego):

$Q_{d\dot{s}r} = 190 \text{ m}^3/\text{d}$

Aktualnie dopływa na oczyszczalnię:

$Q_{d\dot{s}r} = 120 \text{ m}^3/\text{d}$

Brak danych dot. zużycia oczyszczalni.

Na terenie pozostałych miejscowości brak zorganizowanej gospodarki ściekowej, a ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych lub odprowadzane do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy rozporządzeniem Wojewody Warmińsko – Mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm-Maz z 2007 r. Nr 149, poz. 1941) została wprowadzona aglomeracja Gierzwałd w skład której wchodzi miejscowości: Dylewo, Gierzwałd, Głądy, Kitnowo, Rychnowo, Rychnowska Wola, Szczepankowo, Wróble.

Na terenach oznaczonych w w/w rozporządzeniu odprowadzenie ścieków do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej i przesył ścieków do oczyszczalni ścieków w Gierzwałdzie powinno nastąpić do nieprzekraczalnego terminu zgodnego z obowiązującym Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Do tego czasu możliwe jest stosowanie bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe lub innych sposobów unieszkodliwiania ścieków.

10.5.8 Elektroenergetyka

Obszar Gminy Grunwald usytuowany jest na terenie działania ENERGA-OPERATOR S.A. w Olsztynie w Rejonie Dystrybucji Ostróda.

Zaopatrzenie w energię elektryczną Gminy odbywa się ze stacji 110/15 kV Ostróda, 110/15 Olsztynek i 110/15 kV Nidzica poprzez PZ SAMIN 15/15 kV pracujący w relacji linii 15 kV.

PZ SAMIN sterowany jest drogą radiową z punktu dyspozycyjnego EOP. Wyposażony jest w rozdzielnię 15 kV, z której wyprowadzone są linie dystrybucyjne 15 kV przebiegające przez teren gminy, drugostronnie włączone do GPZ 110/15 kV Ostróda, GPZ 110/15 kV Olsztynek oraz GPZ 110/15 kV Nidzica

Energia elektryczna do odbiorców doprowadzana jest, w większości poprzez stacje transformatorowe 15/0,4 kV promieniowo podłączone do sieci rozdzielczej 15 kV.

Przez teren Gminy przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 220 kV relacji GPZ OLSZTYN I – GPZ WŁOCLAWEK AZOTY. Linia ta wymaga strefy wolnej od obiektów kubaturowych, który stanowi pas terenu w odległości po 25,0 m od osi linii. W pasie strefy istnieje możliwość upraw rolnych, szkółek itp. Dla linii napowietrznych 110 kV strefa ograniczonego zagospodarowania to pas terenu w odległości ok. 16 m od osi linii w obie strony.

Zarówno konfiguracja sieci elektroenergetycznej jak i stan urządzeń zasilających zapewnia wystarczającą dyspozycyjność i duże możliwości przesyłowe, gwarantujące właściwe zabezpieczenie potrzeb elektroenergetycznych gminy.

Schemat rozmieszczenia infrastruktury technicznej przedstawiono na załączonej mapie nr 3

11 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu oraz ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

11.1 Bilans terenów – dotychczasowe przeznaczenie terenów

Blisko 2/3 powierzchni gminy Grunwald zajmują użytki rolne, zajmują one 12194 ha, co stanowi 67,77% ogółu powierzchni. W tej grupie gruntów przeważają grunty orne, a zaraz po nich pastwiska trwałe, łąki trwałe oraz grunty rolne zabudowane. Duża powierzchnia terenów zajęta jest pod grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia – 4325 ha i stanowią prawie 1/4 ogólnej powierzchni. Pozostałe tereny gminy stanowią grunty pod wodami – 377 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane - 687 ha, nieużytki - 409 ha oraz tereny różne - 2 ha.

Sposób użytkowania gruntów w gminie Grunwald przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 - Użytkowanie terenów w gminie Grunwald

Przeznaczenie terenów		Pow. [ha]	Udział %
Użytki rolne	Grunty orne	9 329	51,85
	Sady	15	0,08
	Łąki trwałe	864	4,80
	Pastwiska trwałe	1 718	9,55
	Grunty rolne zabudowane	214	1,19
	Grunty pod stawami	0	0,00
	Grunty pod rowami	54	0,30
Razem użytki rolne		12 194	67,77
Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia		4 325	24,04
Grunty zabudowane i zurbanizowane		687	3,82
Grunty pod wodami		377	2,10

Nieżytki	409	2,27
Tereny różne	2	0,01
Razem	17994	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

11.2 Sytuacja planistyczna

Sytuacja planistyczna na terenie gminy jest w znacznym stopniu uregulowana. Tereny o największej presji urbanistycznej są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego tj. miejscowość Mielno i Gierwałd. W opracowaniu jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Rychnowo. Rocznie urząd gminy wydaje około 50 decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Gmina Grunwald posiada:

1. **Studium** uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grunwald z siedzibą w Gierwałdzie, sporządzone dla tereny całej gminy.
2. Plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald:
 - 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowej położonych w miejscowości Tymawa, obręb Mielno gmina Grunwald - uchwała Nr XLVII/185/02 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierwałdzie z dnia 23 sierpnia 2002r.(Dz.Urz. Woj. Warm-Maz.Nr 25, poz. 1798),
 - 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Mielno II” obręb Mielno gmina Grunwald - uchwała Nr XXXIII/128/05 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierwałdzie z dnia 4 listopada 2005r..(Dz.Urz. z 2006r.Woj. Warm-Maz.Nr 14, poz. 368),
 - 3) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Mielno I” obręb Mielno gmina Grunwald - uchwała Nr XXXIII/129/05 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierwałdzie z dnia 4 listopada 2005r..(Dz.Urz. z 2006r.Woj. Warm-Maz.Nr 14, poz. 369),
 - 4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Stębark gmina Grunwald - uchwała Nr XVIII/84/08 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierwałdzie z dnia 30 czerwca 2008r. ..(Dz.Urz. z 2008r.Woj. Warm-Maz.Nr 118 poz. 1960),

- 5) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Kitnowo gmina Grunwald - uchwała Nr XXIX/131/09 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 14 sierpnia 2009r. Dz.Urz. z 2009r.Woj. Warm-Maz.Nr 143 poz.2107),
- 6) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Wróble gmina Grunwald - uchwała Nr XXIX/133/09 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 14 sierpnia 2009r. Dz.Urz. z 2009r.Woj. Warm-Maz.Nr 143 poz.2109),
- 7) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Mileno gmina Grunwald - uchwała Nr XXIX/132/09 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 14 sierpnia 2009r. Dz.Urz. z 2009r.Woj. Warm-Maz.Nr 143 poz.2108),
- 8) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Wróble gmina Grunwald - uchwała Nr XLIV/195/10 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 19 października 2010r (Dz.Urz. z 2010r.Woj. Warm-Maz.Nr 206 poz.2699),
- 9) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Korsztyn gmina Grunwald - uchwała Nr XLIV/196/10 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 19 października 2010r (Dz.Urz. z 2010r.Woj. Warm-Maz.Nr 206 poz.2700),
- 10) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Korsztyn gmina Grunwald - uchwała Nr XLIV/197/10 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 19 października 2010r (Dz.Urz. z 2010r.Woj. Warm-Maz.Nr 206 poz.2701),
- 11) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym „Mielno II” gmina Grunwald - uchwała Nr X/65/11 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 16 września 2011r. (Dz.Urz. z 2011r.Woj. Warm-Maz.Nr 172 poz.2575),
- 12) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Mielno gmina Grunwald - uchwała Nr XVI/90/2012 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 30 marca 2012r. (Dz.Urz. z 2012r.Woj. Warm-Maz.poz.1760),
- 13) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Grunwald działka Nr 4/4 - uchwała Nr XXV/136/2012r. Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 11 grudnia 2012r. (Dz.Urz. Woj. Warm-Maz. z 18.02.2013r. Poz.871),

- 14) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Gierzwałd, miejscowość Gierzwałd – Uchwała Nr XVI/90/2012 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 30 marca 2012r. (Dz. Urzędowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2012 r, poz. 1760)
- 15) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Stębark – Uchwała Nr XLIII/241/2014 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 27 czerwca 2014 r. (Dz. Urzędowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2014 r, poz. 3080)*
- 16) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Gierzwałd, miejscowość Gierzwałd – Uchwała Nr XLVI/252/2014 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 30 września 2014 r. (Dz. Urzędowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2014 r, poz. 3950)*
- 17) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w obrębie geodezyjnym Rychnowo, miejscowość Rychnowo – Uchwała Nr XXXI/168/2016 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 18 stycznia 2016r. (Dz. Urzędowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2016 r, poz. 337)*

12 Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Przez ład przestrzenny zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno - gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne.

Na tle wyżej wymienionej definicji analiza stanu ładu przestrzennego na terenie gminy Grunwald uwzględnia następujące czynniki:

- strukturę przestrzenną,
- strukturę zainwestowania.

Strukturę przestrzenną obszaru gminy kształtuje w głównej mierze jej położenie w ciągu dróg wojewódzkich przecinających gminę południkowo (DW nr 542) i równoleżnikowo (DW nr 537). Ponadto przez północną część gminy przebiega droga krajowa nr 7. Ważnym aspektem mającym wpływ na strukturę przestrzenną całej gminy jest dolina rzeki Drwęcy ograniczająca gminę od wschodu a z drugiej strony wzgórze Dylewskie w zachodniej części gminy. Najbardziej charakterystycznym punktem w gminie jest pomnik historii – pole bitwy z 1410 r. pomiędzy wsiami Stębark, Łodwigowo i Grunwald. Wymienione uwarunkowania z jednej strony stanowią pewnego rodzaju barierę rozwoju przestrzennego, a z drugiej kształtują strukturę przyrodniczą i kulturową sprzyjającą rozwojowi funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

W przypadku struktury zainwestowania w gminie jednoznacznie można stwierdzić, że do najbardziej zainwestowanych terenów należą obszary miejscowości Gierzwałd – ośrodka gminnego z głównymi usługami publicznymi i wsi Mielno – stanowiącej zaplecze rekreacyjne. Pozostałe tereny zainwestowane to przede wszystkim tereny pozostałych wsi sołeckich, gdzie oprócz zabudowy mieszkaniowej, dostępne są również podstawowe usługi publiczne. Na pozostałych obszarach dominuje gospodarka rolna.

Struktura przestrzenna gminy jest bardzo czytelna, a pokrycie terenu miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jest niewielkie ale za to główne miejscowości oraz tereny o największej presji inwestycyjnej są nimi objęte. Przekłada się to na określone regulacje związane z wymogami ładu przestrzennego.

12.1 Możliwości finansowe gminy wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej i społecznej

Urząd gminy sukcesywnie przeznaczają środki z budżetu na infrastrukturę techniczną oraz społeczną, dzięki czemu gmina charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem wyposażenia sieci wodociągowej – 89,5 % ludności korzystało w 2014 r. z instalacji wodociągowej. Z sieci kanalizacyjnej w 2014 r. korzystało 30% ludności. Wydatki na gospodarkę komunalną wyniosły w 2014 r. 2,7% budżetu gminy.

Obecny stan finansów gminy pozwala na zaplanowanie wyposażenia w infrastrukturę ewentualnych nowych terenów przeznaczonych pod rozwój.

Istniejąca na terenie gminy infrastruktura społeczna (oświata, edukacja, kultura) zapewnia zaspokojenie podstawowych potrzeb społecznych, jednak wymaga sukcesywnego uzupełniania i rozbudowy w zakresie obiektów sportowych, placówek dla osób starszych i przede wszystkim rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci ciepłowniczej.

12.2 Prognoza sytuacji demograficznej dla gminy Grunwald

Sytuacja demograficzna na rok 2014 r. w gminie Grunwald przedstawia się następująco:

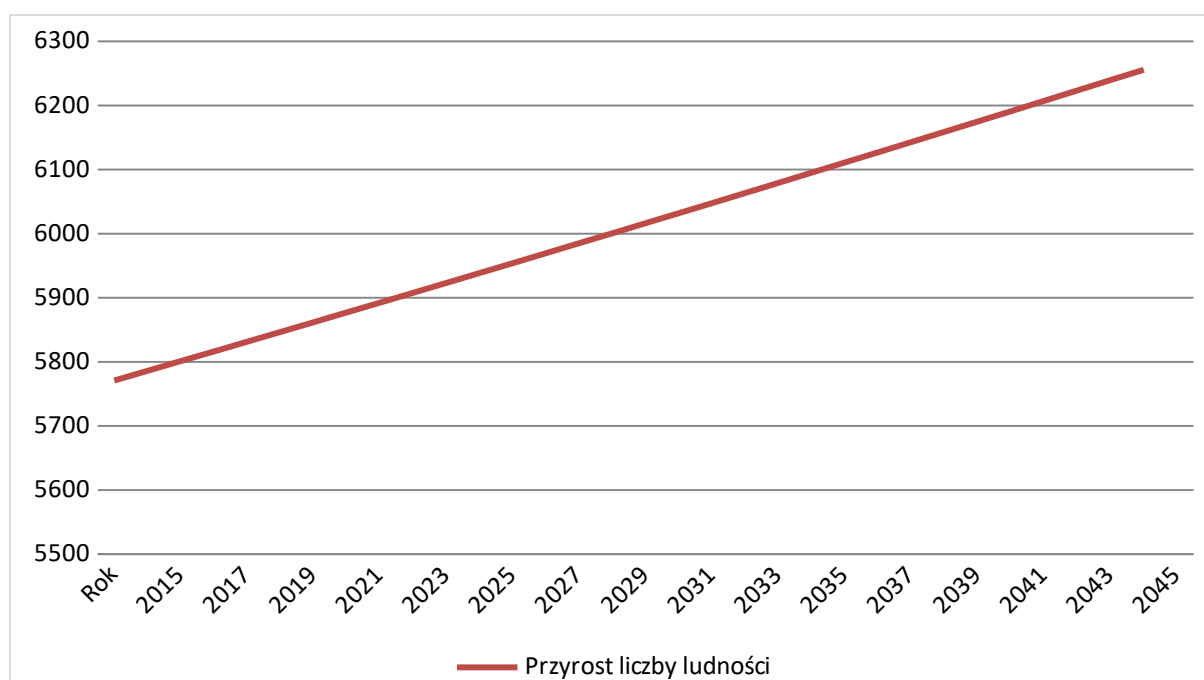
Lp.	Wybrane dane statystyczne	
1.	Ludność	5771
2.	w tym kobiety	2829
3.	Ludność na 1 km ²	32
4.	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1293
5.	Ludność w wieku produkcyjnym	3684
6.	Ludność w wieku poprodukcyjnym	794
7.	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100	56,7

	osób w wieku produkcyjnym	
8.	Przyrost naturalny	26

Z uwag na fakt, że w 2014 roku w porównaniu do 2013 r. liczba ludności w gminie Grunwald wzrosła o 15 osób (+1,0026%) a przyrost naturalny na 1000 ludności wzrósł aż do 26 w 2014 r. można przyjąć optymistyczny scenariusz i założyć dotychczasowy poziom wzrostu liczby ludności w gminie przynajmniej na kolejne 30 lat wynoszący ok. 15 osób na rok.

Zakładaną tendencję wzrostu ludności, która osiągnie poziom ok 6255 mieszkańców, przedstawia poniższy wykres:

12.3 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Gmina Grunwald obejmuje obszar ca 17994 ha, z czego 2/3 stanowią użytki rolne, a 1/4 stanowią lasy, zadrzewienia i zakrzewienia. Grunty zabudowane i zainwestowane (w tym również wliczono zabudowę zagrodową) stanowią blisko 2 % powierzchni gminy. Zgodnie z danymi GUS za rok 2014 r. liczba ludności wyniosła 5771, a średnia powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego w gminie Grunwald wynosi 67m².

Do poniższych analiz przyjęto następujące założenia: z terenu gminy wydzielono obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzenne w ramach

jednostki osadniczych, w dalszej części zwane Obszarami Funkcjonalnymi. Powstały w ten sposób 21 Obszary funkcjonalne, na które składają się tereny mieszkalne (w tym mieszkalne w ramach zabudowy zagrodowej) uzupełnione o obiekty publiczne, usługi towarzyszące, tereny rekreacyjne, usług turystyki i wypoczynku, budynki sakralne oraz obiekty przemysłowe i usługowe. W ramach obszarów funkcjonalnych uwzględniono również tereny posiadające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Zestawienie danych:

- powierzchnia wyznaczonych Obszarów funkcjonalnych wynosi ca 935ha,
- średnia powierzchnia nieruchomości zabudowanej w gminie wynosi 5000m²,
- średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie wynosi 67 m².

1) Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Zgodnie z prognozą demograficzną zawartą w punkcie 12.2 do roku 2045, liczba ludności w gminie Grunwald wzrośnie do 6255 osób. Różnica w liczbie ludności wynosi 484 osób. Przy założeniu, że średnio gospodarstwo domowe będzie składać się z 4 osób, daje to 121 nowych gospodarstw, a zatem przy średniej powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego na poziomie 67m², zapotrzebowanie na nową zabudowę wyniesie 8122 m².

2) Analiza chłonności jednostek osadniczych.

W obszarach funkcjonalnych aktualnie jest 1616 nieruchomości zabudowanych. Zatem przy średniej powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego na poziomie 67m², istniejąca powierzchnia użytkowa zabudowy wynosi 108272 m². Powierzchnia nieruchomości zabudowanych (935 *5000m²) wynosi ca 808 ha. W związku z powyższym w obszarach funkcjonalnych pozostaje 127 ha terenów niezabudowanych, a co przekłada się na możliwość powstania 254 nowych gospodarstw (127ha/5000m²). A zatem przy średniej powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego na poziomie 67m², chłonność jednostek osadniczych (obszarów funkcjonalnych) wynosi 17018 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

3) Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę do chłonności jednostek osadniczych.

W związku z prognozami demograficznymi oraz biorąc pod uwagę fakt, zainteresowaniem mieszkańców gminy nowymi terenami inwestycyjnymi, mający odzwierciedlenie wydawanych corocznie decyzjami o warunkach zabudowy, zapotrzebowanie na nową zabudowę dla gminy Grunwald, w perspektywie 30 lat kształtuje się na poziomie 8122m² powierzchni użytkowej zabudowy. Przekłada się to na potrzebę wyznaczenia ca 60 ha terenów pod rozwój zabudowy (8122m²/67m²*5000m²).

W związku z powyższym w obecnej edycji studium nie ma potrzeby wyznaczania nowych terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej. Ponadto na wniosek

jednego z właścicieli terenom o pow. ca 35 ha, przeznaczonych w dotychczasowym studium pod zabudowę wielofunkcyjną, została przywrócona funkcja rolnicza.

Gmina Grunwald jest typową gminą rolniczą, w której dominuje zabudowa zagrodowa (budynku mieszkalne wraz z budynkami niezbędnymi do obsługi gospodarstwa rolnego) i mieszkaniowa. Tereny usługowe w większości występują jako funkcja towarzysząca zabudowie mieszkaniowej lub ma parametry bardzo zbliżone do zabudowy mieszkaniowej. Z kolei zabudowa produkcyjna, w zależności od profilu działalności, wymagania dotyczące zapotrzebowanie na teren inwestycyjny jak i wielkość obiektów kubaturowych może być bardzo zróżnicowana. Ponadto lokalizacja tego typu obiektów w większości nie jest związana ze wzrostem liczby mieszkańców w gminie. W związku z powyższym odstąpiono od podziału na funkcje zabudowy w obszarach funkcjonalnych i przy wyliczaniu wskaźników.

13 Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

13.1.1 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Grunwald

1. Budowa drogi ekspresowej S7 (S-7).
2. Przebudowa do klasy G oraz utrzymanie drogi wojewódzkiej nr 542.
3. Przebudowa do parametrów do klasy Z oraz utrzymanie drogi wojewódzkiej nr 537.
4. Budowa parkingów i chodników w przebiegach przez miejscowości dróg wojewódzkich.
5. Budowa gazociągów tranzytowych wysokiego ciśnienia DN 200 Jemiołowo–Szyldak.
6. Budowa napowietrznej dwutorowej elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 2x400kV relacji SE Płock – SE Olsztyn Mątki po nowej trasie zbliżonej do trasy istniejącej linii 220kV. W okresie przejściowym jeden tor może pracować na napięciu 220kV. Istniejąca linia 220kV zostanie zdemontowana

14 Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

Zgodnie z przyjętą definicją ochrona przeciwpowodziowa to zespół działań mających na celu ograniczenie strat powodziowych. Poczynania te mają charakter zabiegów technicznych oraz nietechnicznych. Pierwsze polegają na ograniczaniu wielkość fali powodziowej oraz jej zasięgu przestrzennego przy pomocy zbiorników retencyjnych, kanałów ulgi, polderów i obwałowań. Drugie - na edukowaniu mieszkańców terenów potencjalnie zagrożonych powodzią, stosowaniu systemów wczesnego ostrzegania, jak również specjalnych rodzajów ubezpieczeń. Jednakże najważniejszym z działań mającym na celu ograniczenie strat

powodziowych jest maksymalne możliwe ograniczenie zainwestowania obszarów zagrożonych powodzią.

Obszarami szczególnego zagrożenia powodzią są:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (1%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%),

W granicach gminy wzdłuż jej północno-wschodniej granicy, występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi raz na 10 lat (p10%) i raz na 100 lat (p1%)), których zasięg przedstawiony został na rysunku studium, a wyznaczony został na podstawie Studium ochrony przeciwpowodziowej.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRUNWALD Z SIEDZIBĄ W GIERZWAŁDZIE

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Skala 1:25000

LEGENDA

- GRANICE GMINY
- GRANICE JEDNOSTEK STRUKTURALNYCH
- SYMBOLE JEDNOSTEK STRUKTURALNYCH

STREFY ZAINWESTOWANIA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

- MIESZKLNNO - USŁUGOWA
- PRODUKCYJNA
- WIELOFUNKCYJNA - OŚRODEK OBSŁUGI GMINY
- USŁUGOWA (POLA GRUNWALDZKIE)
- REKREACYJNA

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

TERENY PRAWNIE CHRONIONE

- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- OTULINA PARKU KRAJOBRAZOWEGO WZGÓRZ DYLEWSKICH
- REZERWAT PRZYRODY
- OBSZARY NATURA 2000 - DOLINA DRWICY
- OBSZARY NATURA 2000 - OSTOJA DYLEWSKIE WZGÓRZA
- OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ - p10%
- OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ - p1%

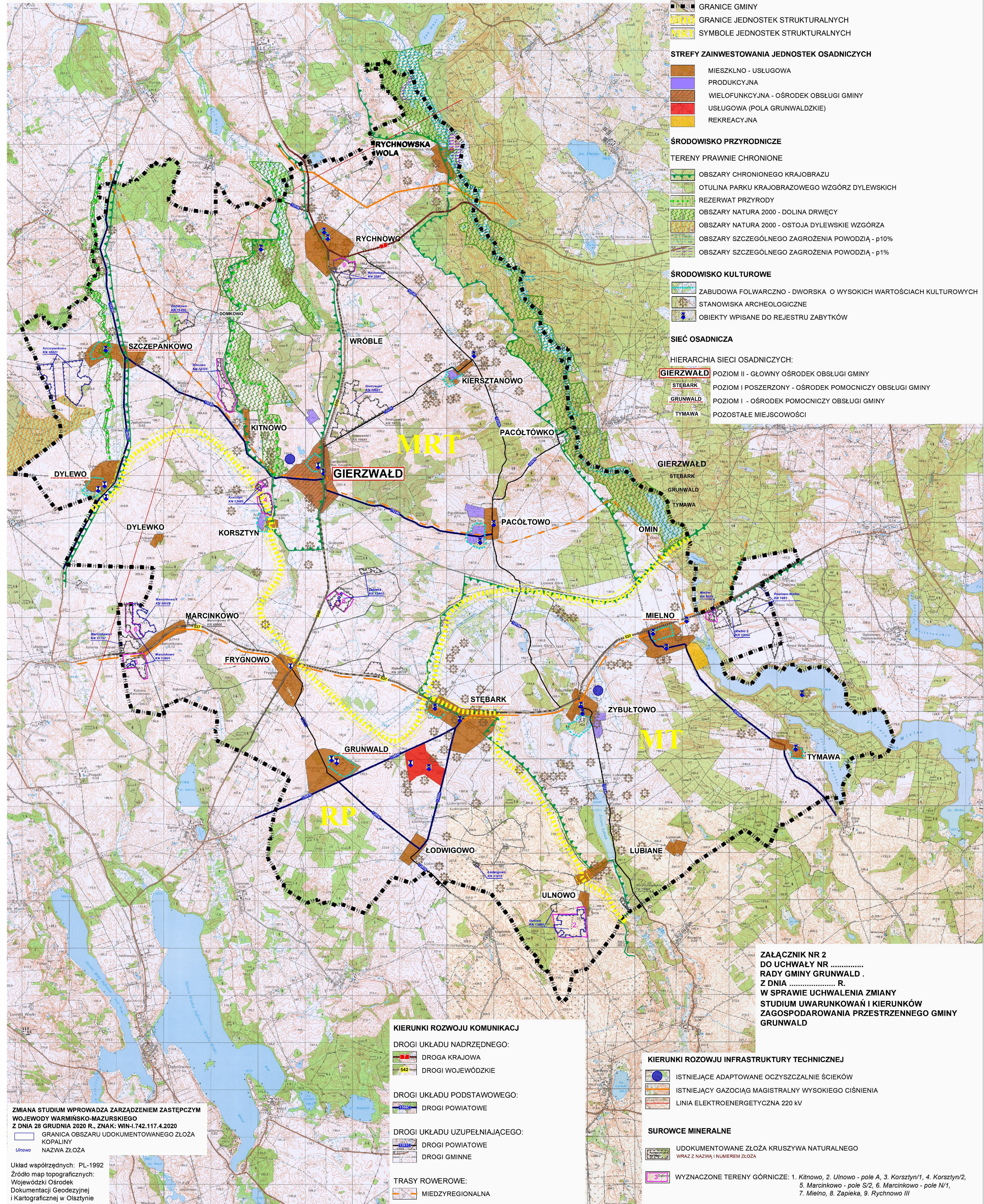
ŚRODOWISKO KULTUROWE

- ZABUDOWA FOLWARCZNO - DWORSKA O WYSOKICH WARTOŚCIACH KULTUROWYCH
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE
- OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

SIEĆ OSADNICZA

HIERARCHIA SIECI OSADNICZYCH:

- GIERZWAŁD** POZIOM II - GŁÓWNY OŚRODEK OBSŁUGI GMINY
- STEBARK** POZIOM I POSZERZONY - OŚRODEK POMOCNICZY OBSŁUGI GMINY
- GRUNWALD** POZIOM I - OŚRODEK POMOCNICZY OBSŁUGI GMINY
- TYMAWA** POZOSTAŁE MIEJSCOWOŚCI

**ZAŁĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY GRUNWALD
Z DNIA R.
W SPRAWIE UCHWALENIA ZMIANY
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
GRUNWALD**

KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

- DROGI UKŁADU NADRZĘDNEGO:**
 - DROGA KRAJOWA
 - DROGI WOJEWÓDZKIE
- DROGI UKŁADU PODSTAWOWEGO:**
 - DROGI POWIATOWE
- DROGI UKŁADU UZUPEŁNIAJĄCEGO:**
 - DROGI POWIATOWE
 - DROGI GMINNE
- TRASY ROWEROWE:**
 - MIĘDZYREGIONALNA

KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- ISTNIEJĄCE ADAPTOWANE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
- ISTNIEJĄCY GAZOCIĄG MAGISTRALNY WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- LINIA ELEKTROENERGETYCZNA 220 kV

SUROWCE MINERALNE

- UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KRUSZYWA NATURALNEGO WRAZ Z NAZWĄ I NUMEREM ZŁOŻA
- WYZNACZONE TERENY GÓRNICZE: 1. Kitnowo, 2. Ulnowo - pole A, 3. Korsztyn/1, 4. Korsztyn/2, 5. Marcinkowo - pole S/2, 6. Marcinkowo - pole N/1, 7. Mielno, 8. Zapieka, 9. Rychnowo III

ZMIANA STUDIUM WPROWADZA ZARZĄDZENIEM ZASTĘPCZYM
WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Z DNIA 28 GRUDNIA 2020 R., ZNAK: WIN-I.742.117.4.2020
 GRANICA OBSZARU UDOKUMENTOWANEGO ZŁOŻA
KOPALINY
Nazwa ZłoŜa
Ulnowo

Układ współrzędnych: PL-1992
Źródło map topograficznych:
Wojewódzki Ośrodek
Dokumentacji Geodezyjnej
i Kartograficznej w Olsztynie

BDK s.c.

BIURO ARCHITEKTONICZNO - URBANISTYCZNE
10-686 OLSZTYN, ul. Wilczyńskiego 6G/3
tel./fax (089) 541-42-24 e-mail: biuro@bdk.olsztyn.pl

ROK ZAŁ. 1992

NIP 739-020-51-26

P-510571498

Janusz Dubowik, Szymon Zabokrzecki, Michał Sobieraj, Adam Syczewski

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRUNWALD Z SIEDZIBĄ W GIERZWAŁDZIE

CZEŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POLITYKA PRZESTRZENNA

Załącznik nr 3 do Uchwały nr Rady Gminy Grunwald. z dnia r.
w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Grunwald wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik nr 4 do ww. uchwały.

- tekst wyróżniony czcionką Times New Roman stanowi dotychczasową treść,
pozostawioną w dokumencie studium
- tekst wyróżniony czcionką *Arial (kursywa i kolor czerwony)* stanowi zmianę w
treści dokumentu studium

Olsztyn, 2023 r.

Zmianę studium wprowadzoną zarządzeniem zastępczym Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2020 r., znak: WIN-I.742.117.4.2020 wyróżniono kolorem niebieskim.

Zmianę sporządziło:

Przedsiębiorstwo Gospodarki Gruntami „Topoz” Maciej Wronka
w składzie autorskim:

mgr inż. Maciej Wronka, mgr inż. Emilia Gałuszka – Wronka

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

GLÓWNY PROJEKTANT:

mgr inż. arch. Kazimierz Grządka

Uprawnienia urbanistyczne nr 410/88

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

mgr inż. Teresa Szymankiewicz - Szarejko

Uprawnienia urbanistyczne nr 1576

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE:

mgr Zbigniew Zaprzelski

mgr Łucja Zaprzelska

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE I DEMOGRAFIA:

Ekon. dypl. Bożena Kowalczyk

KOMUNIKACJA:

inż. Hanna Jędrasik

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:

mgr inż. Hanna Kurowska

ELEKTROENERGETYKA:

inż. Karol Więckowski

GRAFIKA KOMPUTEROWA

Piotr Jędrasik

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Elżbieta Markowska

Czesława Pawlikowska

ZESPÓŁ PROJEKTOWY ZMIANY STUDIUM

Główny Projektant:

mgr inż. arch. Szymon Zabokrzecki - upr. urb. UMiRM Nr 1535

- wpisany na listę POIU G-092/2002

Projektanci:

mgr inż. Michał Sobieraj

inż. Michał Oman

Opracowanie graficzne:

mgr inż. Michał Sobieraj

inż. Michał Oman

ZESPÓŁ PROJEKTOWY ZMIANY STUDIUM

Projektant:

mgr inż. Michał Sobieraj - wpisany na listę POIU G-291/2012

Opracowanie wykonano w:

Biurze Architektoniczno – Urbanistycznym „BDK” s.c.

10-686 Olsztyn, ul. Wilczyńskiego 6G/3

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	6
1.1. KIERUNKI GENERALNE	6
1.2. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE	7
1.3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE I DEMOGRAFIA	9
1.4. PROBLEMY GOSPODARCZE	9
1.5. KOMUNIKACJA	11
1.6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	12
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	14
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	28
3.1. TERENY I OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE	28
3.2. OBSZARY POSTULOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ	35
3.3. POSTULOWANE KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH	35
3.4. ZAGROŻENIA I OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	36
3.5. ZALESIENIA	37
3.6. EKSPLOATACJA KOPALIN.	38
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	41
4.1. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE PRAWNĄ OCHRONĄ	44
4.2. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE WOJEWÓDZKIM SPISEM ZABYTKÓW	45
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	54
5.1. FUNKCJONALNY UKŁAD DROGOWY W GMINIE	54
5.2. ŚCIEŻKI ROWEROWE	56
5.3. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY W ZAKRESIE KOMUNIKACJI	57
5.4. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	58
6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	62
7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1	64
8. PONADLOKALNE INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO WYNIKAJĄCYCH Z OPRACOWANYCH PROGRAMÓW ADMINISTRACJI RZĄDOWE ORAZ INNYCH OPRACOWAŃ.	64
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	65

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	65
11. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	66
11.1. ROLNICTWO	66
11.2. LEŚNICTWO	67
12. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	68
13. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALIN FILAR OCHRONNY	69
14. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. NR 41, POZ. 412 ORAZ Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271)	69
15. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENIA, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ORAZ OBSZARY ZDEGRADOWANE	69
16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREFY OCHRONNE	70
17. INNE OBSZARY PROBLEMOWE, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCE W GMINIE	70
18. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym	70

Wstęp

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie zostało uchwalone uchwałą Nr XI/150/03 Rady Gminy Grunwald z dnia 07.07.2003 r. Studium sporządzone było w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, która utraciła moc z dniem 10.07.2003 r. W roku 2006 Rada Gminy Grunwald podjęła uchwałę Nr XLV/166/06 z dnia 29 września 2006 r. o przystąpieniu do zmiany studium. Zmiana studium sporządzona została w trybie obowiązujących od 11 lipca 2003 r. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717) i została uchwalona uchwałą Nr XXIX/130/09 Rady Gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie z dnia 14 sierpnia 2009 r. Kolejna zmiana studium, uchwalona dnia 14 września 2012 r. uchwałą Nr XXI/116/2012 Rady Gminy Grunwald oraz uchwalona dnia 14 grudnia 2016 r. uchwałą nr XXXII/180/2016 Rady Gminy Grunwald, spowodowana była koniecznymi korektami związanymi głównie z dynamiką procesów inwestycyjnych w niektórych obszarach, w szczególności z aktualizacją inwestycji w zakresie lokalizowanych na terenie gminy farm elektrowni wiatrowych oraz dostosowaniem studium do aktualnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych przepisów prawa.

Niniejsza zmiana studium nie stanowi rewizji podstawowych zasad i kierunków polityki przestrzennej gminy, określonych w dokumencie studium z 2012 r. i 2016 r. Spowodowana została koniecznymi korektami związanymi z dostosowaniem studium do aktualnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i prawa geologicznego i górniczego oraz innych przepisów prawa.

Zmiana studium na podstawie uchwały Nr LIV/432/2022 Rady Gminy Grunwald z dnia 27 października 2022 r. ma na celu umożliwienie lokalizacji na terenie gminy odnawialnych źródeł energii opartych na energii słonecznej w zakresie wskazanym w załączniku graficznym do ww. uchwały.

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

1.1. Kierunki generalne

Kierunki ekologiczne i kulturowe

- Ochrona walorów i warunków funkcjonowania oraz ciągłości przestrzennej systemów ekologicznych w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru gminy do życia mieszkańcom oraz do rozwoju funkcji turystycznej;
- Ochrona jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla celów rozwoju społeczno - gospodarczego oraz zabezpieczenia zasobów wód w dobrym stanie dla przyszłych pokoleń;
- Likwidowanie kolizji między funkcjonowaniem ekosystemów, a działalnością człowieka (konflikty i zagrożenia środowiska).
- Powiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- Ochrona i utrzymanie obiektów zabytkowych oraz przystosowanie ich do nowych potrzeb w celu wzbogacenia oferty turystycznej obszaru gminy;
- Zachowanie ładu przestrzennego w jednostkach osadniczych w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru gminy dla mieszkańców i turystów.

Kierunki społeczno – gospodarcze

- Wielofunkcyjny rozwój gospodarczy gminy w oparciu o rozwój funkcji turystycznej, rolnictwa, przedsiębiorczości i leśnictwa;
- Kreowanie rozwoju gospodarczego gminy z uwzględnieniem procesów dostosowawczych do norm europejskich;
- Podwyższenie standardu istniejącego zainwestowania turystycznego;
- Rozbudowa infrastruktury usługowej związanej z turystyką;
- Restrukturyzacja obszarów wiejskich w kierunku zmniejszenia zatrudnienia w rolnictwie, a zwiększenia w usługach i przedsiębiorczości;
- Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego na bazie produktów wytworzonych na obszarze gminy i terenów sąsiednich;

- Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do usług, podniesienie standardu urządzeń infrastruktury społecznej oraz poprawę warunków mieszkaniowych.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej z uwzględnieniem bezpieczeństwa państwa

- Zaspokojenie potrzeb ludności poprzez uzbrojenie gminy w odpowiedniej ilości i jakości infrastrukturę techniczną;
- Poprawa warunków technicznych systemów komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru gminy dla inwestorów oraz polepszenia dostępności do usług mieszkańcom gminy;
- Zachowanie w zagospodarowaniu przestrzennym warunków niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu obronnego państwa

1.2. Uwarunkowania przyrodnicze

Na obszarze gminy Grunwald dominuje wysoczyzna morenowa. Jest ona dość jednorodna w części południowo-zachodniej i o bardziej urozmaiconej rzeźbie w części północnej. Od Rychnowa poprzez Frygnowo do Mielna przebiega pasmo piaszczystego sandru o szerokości 2 – 4 km, o charakterze falistym do równinnego.

Obszary wysoczyznowe przecięte są dolinami rzecznyymi i rynną lodowcową w której znajdują się jeziora Omin Wielki i Mały, jezioro Mielno i jez. Tymawskie.

Przeważają gleby średniej jakości, lesistość przekracza 22 % powierzchni gminy.

Położenie na Garbie Lubawskim powoduje, że obszar gminy ma charakter wododziałowo-źródłiskowy. Występujące tu źródłiskowe i górne odcinki rzek pozostają w zlewni całkowitej jezior. Wody wgłębne przeważnie są izolowane od powierzchni terenu.

Część terenów objęta jest terytorialnymi formami prawnej ochrony przyrody. Obszar gminy charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami fizjograficznymi. Analiza obszaru gminy przy pomocy kryteriów takich jak: przydatność funkcjonalna, walory przyrodniczo – krajobrazowe i wrażliwość środowiska na działalność ludzką dała podstawę do wydzielenia obszarów (jednostek strukturalnych) różniących się między sobą, a wewnątrz mających podobne cechy środowiska przyrodniczego.

Charakterystykę wydzielonych jednostek przedstawia poniższa tabela:

SYMBOL	CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTEK	ZASADY UŻYTKOWANIA
1	2	3
„WP”	<p>„WP” „Wysoczyzna Pojezierna”</p> <p>Tereny rolnicze, charakteryzujące się dominacją urodzajnych gleb. Niska lesistość. W podłożu dominuje glina zwałowa. Położone w oddaleniu od jezior. Nie objęte prawnymi obszarowymi formami ochrony przyrody.</p>	<p>Obszary stosunkowo odporne na działalność ludzką, lecz oddziaływujące pośrednio na mało odporne jeziora.</p> <p>Warunki przyrodnicze predestynują te obszary gminy do utrzymania funkcji rolnej jako podstawowej funkcji gospodarczej, a także rzemiosła i drobnego przemysłu. Formy gospodarowania mogą być stosunkowo intensywne. Nie są ograniczane formami prawnej ochrony przyrody. Postuluje się zachować zadrzewienia i podmokłości, a ciekły wodne otaczać pasami trwałej zieleni.</p>
„WM”	<p>„WM” „Wysoczyzna Mozaikowa”.</p> <p>Obszary faliste i pagórkowate, w przewadze rolnicze. Przydatność rolnicza gleb zróżnicowana, podobnie mozaikowa budowa podłoża gruntowego.</p> <p>Położone na ogół w oddaleniu od jezior.</p> <p>Na ogół nie objęte prawnymi obszarowymi formami ochrony przyrody.</p>	<p>Obszary stosunkowo odporne na działalność ludzką, lecz oddziaływujące pośrednio na mało odporne jeziora.</p> <p>Predestynowane do rozwoju wielofunkcyjnego: funkcja rolna, leśna, osadnictwo, drobny przemysł i rzemiosło. Postulowane formy przyjazne środowisku oraz ograniczanie rozwoju wielkoobszarowych monokultur, sprzyjanie mozaikowości krajobrazu.</p>
„WMC”	<p>„WMC” „Wysoczyzna Mozaikowa”.</p> <p>Lokalnie objęte obszarem chronionego krajobrazu i otuliną Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich.</p>	<p>Lokalnie ograniczenia z tytułu występowania na obszarach objętych prawną ochroną przyrody.</p>
„OS”	<p>„OS” „Obszary Sandrowe”. Obszary faliste i pagórkowate. W przewadze grunty rolne o niskiej urodzajności. Lesistość stosunkowo niska.</p> <p>Lokalnie można się spodziewać wzmożonej infiltracji do wód głębszych. W części położone na obszarach chronionego krajobrazu.</p>	<p>Obszary o dość niskiej przydatności rolniczej.</p> <p>Predestynowane głównie do zalesień ze względu na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - duży udział gruntów rolnych marginalnych; - położenie w strefie wododziałowej; - predyspozycje do spełniania funkcji lokalnych korytarzy ekologicznych; - wzmożoną infiltrację wód opadowych do wód podziemnych.
„WSJ”	<p>„WSJ” „Wysoczyzny i sandry okołojeziorne”.</p> <p>Obszary podobne w charakterze do „WM” i „OS”, lecz położone w pobliżu jezior. Izolacja do wód głębszych użytkowego poziomu jest niepełna.</p> <p>Lokalnie znaczny udział kompleksów leśnych, głównie na siedliskach borowych.</p> <p>Na ogół bardzo wysokie walory krajobrazowe. W przewadze objęte obszarem chronionego krajobrazu.</p>	<p>Obszary oddziaływujące bezpośrednio na środowisko przyrodnicze jezior. Wysokie walory krajobrazowe.</p> <p>Predestynowane głównie do funkcji rekreacyjnej w powiązaniu z jeziorami. W użytkowaniu terenów pożądanym jest wysoki udział trwałej zieleni, w tym dolesień.</p> <p>Powinno się unikać stosowania indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej. Prawidłową gospodarkę ściekową sugeruje się rozwiązywać w pierwszej kolejności.</p>
„DR”	<p>„DR” „Doliny rzeczne”. Doliny (oraz tereny przyległe) Drwęcy i Grabiczka głęboko wcięte w wysoczyznę, a także dolina Dylewki. Wysoka lesistość, gleby mozaikowate. Dynamiczna rzeźba terenu. Osie stanowią rezerwatowe rzeki.</p>	<p>Tereny o wysokich walorach krajobrazowych, ważne jako naturalne korytarze środowiskowe oraz spełniające rolę strefy ochronnej rezerwatu rzeki Drwęcy. W celu zachowania drożności przyrodniczej korytarza zalecane jest ekstensywne użytkowanie terenu, w tym zalesienia. Osadnictwo i pobytove formy rekreacji postuluje się lokalizować na obrzeżach. Powinno się unikać tworzenia barier utrudniających migrację zwierząt.</p>

1.3. Uwarunkowania społeczne i demografia

Gmina charakteryzuje się dość dobrą sytuacją demograficzną wyrażającą się względnie stabilną liczbą ludności oraz korzystniejszą, niż przeciętnie na obszarach wiejskich regionu, strukturą wieku ludności.

Najpoważniejszym problemem, ograniczającym rozwój gminy jest utrzymujący się deficyt miejsc pracy w działalnościach pozarolniczych. Skutkiem tego jest wysokie bezrobocie o charakterze długotrwałym.

Konsekwencją utrzymującego się bezrobocia jest wysoki poziom zubożenia ludności gminy. Konieczność zdynamizowania rozwoju gospodarczego i przyrostu miejsc pracy wynika nie tylko z potrzeby zaspokojenia istniejącego deficytu ale również prognozowanego przyrostu zasobów pracy w najbliższym okresie perspektywicznym.

Sieć istniejących na terenie gminy urządzeń usługowych jest racjonalna, natomiast nie zadawalający jest stan techniczny niektórych obiektów.

Problemem, obniżającym jakość życia mieszkańców gminy, są trudne warunki mieszkaniowe. Przyczyną tego jest utrzymujący się regres w budownictwie mieszkaniowym.

1.4. Problemy gospodarcze

Rolnictwo

Analiza uwarunkowań rozwoju rolnictwa na obszarze gminy pozwala na wyodrębnienie na jej obszarze terenów o preferencjach do rozwoju dużych gospodarstw o charakterze farmerskim lub mniejszych, specjalistycznych.

Najkorzystniejsze tereny do rozwoju tych form gospodarstw rolnych, to tereny położone w środkowej i zachodniej części gminy w rejonie miejscowości: Dylewo, Dylewko, Marcinkowo, Frygnowo, Łodwigowo, Grunwald, oraz Gierwałd,

Na pozostałym obszarze uwarunkowania przyrodnicze stwarzają szereg ograniczeń do produkcji rolnej wynikających z wrażliwości obszaru na antropopresję oraz z funkcji ochronnych terenu. Obszar ten preferowany jest do rozwoju gospodarstw rolnych zintegrowanych (o ekologicznych metodach gospodarowania) z możliwością powiązania ich z rozwojem bazy agroturystycznej.

Korzystne czynniki rozwoju rolnictwa w gminie stanowią głównie następujące czynniki:

- bardzo korzystne warunki przyrodniczo – rolnicze ze stosunkowo małą wrażliwością znacznej części obszaru gminy na antropopresję;
- przemiany w strukturze agrarnej gospodarstw rolnych w kierunku powiększania ich areалу;
- powstawanie nowych dużych gospodarstw rolnych (powyżej 50 ha)
- położenie gminy w niewielkiej odległości od miast: Ostródy, Olsztynka i Olsztyna;
- przebieg przez gminę drogi krajowej ekspresowej nr 7 oraz dróg wojewódzkich, które są w układzie podstawowym województwa;
- wysokie walory przyrodniczo – krajobrazowe stwarzają korzystne warunki do rozwoju agroturystyki

Ograniczenia do rozwoju funkcji rolnej wynikają przede wszystkim z następujących czynników:

- mała ilość zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego i przechowywania produktów rolnych na obszarze gminy;
- nie rozwinięty system skupu i dystrybucji płodów rolnych;
- wysokie bezrobocie strukturalne na terenach po byłych gospodarstwach PGR

Turystyka

Gmina Grunwald posiada potencjał do rozwoju funkcji turystycznej, na który składają się następujące czynniki:

- walory przyrodniczo – krajobrazowe głównie w rejonie Mielna, Tymawy, Lubian, Drwęcy, Grabiczka oraz wzgórza położone na wschód od Gierzwałdu;
- znaczna ilość obiektów zabytkowych oraz Pola Grunwaldzkie położone między Grunwaldem, a Stębarkiem. W skład zespołu Pól Grunwaldzkich wchodzi: zespół pomnikowy, muzeum, ruiny gotyckiej kaplicy pobitewnej
- dobre połączenie komunikacyjne i niewielka odległość od miast Ostródy, Olsztynka oraz od Olsztyna;

Potencjał ten jest w niewielkim stopniu wykorzystany, istniejące zainwestowanie turystyczne charakteryzuje niski standard i praktycznie brak obiektów z miejscami całorocznymi.

Jedną z głównych barier w dotychczasowym rozwoju funkcji turystycznej w gminie był i jest brak rozwiązania problemu utylizacji ścieków, zwłaszcza że baza turystyczna rozwija się na terenach o dużej wrażliwości na antropopresję (zlewnia pojezierna). Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze gminy pozwoli na zdynamizowanie rozwoju turystyki

Przemysł i rzemiosło produkcyjne oraz leśnictwo

Przemysł rozwinięty na terenie gminy oparty jest o przetwórstwo surowców lokalnych, to jest o produkty wytwarzane w następujących dziedzinach gospodarki: rolnictwie i leśnictwie. Duży wpływ na rozwój przedsiębiorczości ma niewielka odległość od aglomeracją miasta Olsztyna. Po ukształtowanych kierunkach produkcji (drobiarstwo) zaznacza się subregionalny wpływ miasta Olsztyna z chłonnym rynkiem zbytu.

Dodatkowy element dynamizującym rozwój gospodarczy gminy stanowi budowa drogi ekspresowej S7. Realizacja zjazdów oraz skrzyżowań w rejonie Rychnowa pozwoli na lepsze powiązanie drogi z przyległym terenem, który stanowi tzw. pasma aktywizacji rozwoju.

Leśnictwo na terenie gminy jest funkcją, w której oprócz zadań związanych z gospodarką leśną duże znaczenie mają zadania ochronno – hodowlane. Wynikają one z funkcji ochronnych obszarów leśnych gminy, które w większości położone są na obszarze chronionego krajobrazu.

Wysokie bezrobocie na terenie gminy stwarza możliwości uzyskania dodatkowo pracowników do prac pielęgnacyjnych w drzewostanach porolnych wymagających stałej interwencji.

1.5 Komunikacja

Układ komunikacyjny gminy stanowi zarówno czynnik dynamizujący jej rozwój jak i ograniczenie. Zarówno przebieg przez gminę drogi ekspresowej nr 7 jak i korzystny układ sieci dróg jest elementem stymulującym rozwój gospodarczy.

Ograniczenie stanowi ich nieodpowiedni stan techniczny. Obecnie prawie wszystkie drogi z nadrzędnego i podstawowego układu komunikacyjnego w gminie nie posiadają wymaganych dla ich funkcji parametrów technicznych. Sytuację pogarsza brak planowych modernizacji dróg. Na niszczenie dróg dodatkowo wpływa wzrost natężenia ruchu oraz wzrost obciążenia pojazdami wysokotonażowymi wożącymi kruszywo z kopalni w okolicach Dąbrówna.

Okresowe łatanie dziur tej degradacji nie powstrzyma – dotyczy to zarówno dróg wojewódzkich jak dróg powiatowych oraz gminnych.

Reasumując, istniejący układ komunikacyjny po wykonaniu potrzebnych modernizacji i remontów będzie w sposób prawidłowy obsługiwał gminę i zapewni mieszkańcom lepszy dostęp do usług oraz aktywizację w sferze gospodarczej.

1.6. Infrastruktura techniczna

Gospodarka wodna

W zakresie zaopatrzenia w wodę w gminie występują następujące uwarunkowania:

- większość miejscowości gminy (ok. 90%) posiada wiejskie lub zbiorcze ujęcia wody i jest zwodociągowana siecią rozdzielczą bądź przesyłową magistralną;
- wydajność istniejących ujęć wody, stanowiących ujęcia wiejskie i zbiorowe, jest wystarczająca dla potrzeb perspektywicznych.
- niezbędna jest sukcesywna modernizacja sieci w szczególności sieci wodociągowej realizowanej w latach 70-tych na terenie gospodarstw państwowych
- na terenach o braku izolacji lub nieciągłej izolacji od wód użytkowych zaleca się realizację sieci wodociągowej równoległe z rozwiązaniem gospodarki ściekowej, a w przypadku istniejącego wodociągu realizacja kanalizacji jest zadaniem priorytetowym.

Generalnie gospodarka wodna nie stanowi bariery rozwojowej gminy.

Gospodarka ściekowa

Gmina posiada dwie oczyszczalnie ścieków:

- w Zybułtowie, która obsługuje miejscowości: Zybułotow, Tymawa, Mielno oraz Grunwald i Stębark (poprzez kolektor tłoczny w Grunwaldzie)

- w Gierzwałdzie, która obsługuje ośrodek główny ośrodek gminny – Gierzwałd.

Na terenie wszystkich pozostałych miejscowości brak jest zorganizowanego systemu utylizacji ścieków.

Gospodarka gazowa

Przez teren gminy w północnej części przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 125 PN 6,3MPa, relacji Olsztynek-Iława. Na terenie gminy brak stacji redukcyjnych I° i II° oraz brak sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.

Elektroenergetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną Gminy odbywa się ze stacji 110/15 kV Ostróda, 110/15 Olsztynek i 110/15 kV Nidzica poprzez PZ SAMIN 15/15 kV pracujący w relacji linii 15 kV.

PZ SAMIN sterowany jest drogą radiową z punktu dyspozycyjnego EOP. Wyposażony jest w rozdzielnię 15 kV, z której wyprowadzone są linie rozdzielcze 15 kV przebiegające przez teren gminy, drugostronnie włączone do GPZ 110/15 Ostróda, GPZ 110/15 kV Olsztynek GPZ 110/15 kV Nidzica. Energia elektryczna do odbiorców doprowadzana jest, w większości poprzez stacje transformatorowe 15/0,4 kV promieniowo podłączone do sieci rozdzielczej 15 kV.

Przez teren Gminy przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 220 kV relacji GPZ OLSZTYN I – GPZ WŁOCLAWEK AZOTY. Linia ta wymaga strefy wolnej od obiektów kubaturowych, który stanowi pas terenu w odległości po 25,0 m od osi linii. W pasie strefy istnieje możliwość upraw rolnych, szkółek itp. Dla linii napowietrznych 110 kV strefa ograniczonego zagospodarowania to pas terenu w odległości ok. 16 m od osi linii w obie strony.

Zarówno konfiguracja sieci elektroenergetycznej jak i stan urządzeń zasilających zapewnia wystarczającą dyspozycyjność i duże możliwości przesyłowe, gwarantujące właściwe zabezpieczenie potrzeb elektroenergetycznych gminy.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy

Diagnoza uwarunkowań rozwoju gminy pozwoliła na wyodrębnienie na jej obszarze trzech podstawowych jednostek struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy. „MRT”-jednostka wielofunkcyjna, jednostka „MT” dominującej funkcji turystycznej i ochronnej z uwagi na walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz na położenie w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno i jednostka „RP” o dominującej funkcji rolnej i produkcyjnej.

Różnią się one głównie uwarunkowaniami przyrodniczymi, predyspozycjami obszaru do rozwoju funkcji gospodarczych oraz kierunkami polityki przestrzennej.

Charakterystyka jednostek funkcjonalno – przestrzennych:

"MRT" - jednostka z potencjalnymi warunkami do rozwoju wielofunkcyjnego tj. przedsiębiorczości, przemysłu, usług, rolnictwa i turystyki. Jest to jednostka z korzystnymi warunkami przyrodniczo-rolniczymi, w której ograniczenia wynikające z funkcji ochronnych występują na fragmentach obszaru. Powiązania komunikacyjne stanowią potencjał do rozwoju przedsiębiorczości. Uwarunkowania przyrodnicze stanowią potencjał do rozwoju rolnictwa, drobnych zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego oraz przechowalnictwa. Jednostka zasięgiem obejmuje miejscowość Gierzwałd i oba ośrodki pomocnicze obsługi gminy tj. Kiersztanowo i Dylewo. Miejscowości te stanowią elementy stymulujące rozwój przedsiębiorczości usług oraz turystyki z uwagi na istniejące już wyposażenie w urządzenia infrastruktury społecznej i technicznej. Teren jednostki posiada także walory przyrodniczo – krajobrazowe do rozwoju turystyki i agroturystyki. Na obszarze jednostki występuje znaczna ilość obiektów zabytkowych zwiększających atrakcyjność turystyczną terenu. Przez jednostkę przebiega droga krajowa ekspresowa nr 7 i droga wojewódzka nr 542 stanowiąc potencjalny obszar aktywizacji rozwoju na terenach przyległych do projektowanych węzłów w rejonie miejscowości Rychnowo.

"MT" - jednostka z dominującymi funkcjami ochronnymi. Obszar o wysokiej randze przyrodniczej i krajobrazowej, mało odporny na działalność człowieka. Czystość środowiska preferuje na tym obszarze rozwój funkcji gospodarczych preferujących ekologiczne zasady gospodarowania jak rolnictwo zintegrowane, produkcja zdrowej

żywności, turystyka związana z kształceniem młodzieży w dziedzinie ekologii, botaniki, ekologii (tzw. zielone szkoły). Na bazie gospodarstw o ekologicznych formach gospodarowania może rozwijać się agroturystyka. Leśnictwo z dominującymi funkcjami ochronno – hodowlanymi. **Rozwój odnawialnych źródeł energii związanych z energią słoneczną.** Na terenie jednostki ośrodki obsługi ludności to wieś Mielno oraz położona na styku z jednostką wieś Stębark.

Przez teren jednostki przebiega droga wojewódzka nr 537 stanowiąc czynnik aktywizacji gospodarczej.

"RP" – jednostka z dominującą funkcją rolną. Obszar o wysokich walorach przyrodniczo – rolniczych. Dobre gleby, mniejsza niż na pozostałym obszarze gminy wrażliwość terenu na antropopresję, zasoby gruntów Skarbu Państwa do zagospodarowania, oraz korzystne warunki ekonomiczne (dobre powiązanie komunikacyjne oraz niewielka odległość terenu gminy od miast (Ostródy, Olsztynka i Olsztyna) - to zespół cech, który sprzyja tworzeniu gospodarstw farmerskich o powierzchni 100 ha i więcej lub specjalistycznych na mniejszych areałach np. ogrodnictwo, drobiarstwo itp.

Na terenie jednostki znajdują się trzy ośrodki obsługi ludności: Grunwald, Frynowo i Stębark, które stanowią z drogami wojewódzkimi przebiegającymi przez jednostkę czynniki aktywizacji gospodarczej obszaru. Dodatkowym elementem stymulującym rozwój gospodarczy na obszarze jednostki jest teren zespołu Pól Grunwaldzkich.

Jednostka strukturalna „MRT”

Jest to jednostka obejmująca środkową i północną część gminy. Charakterystyczną cechą jej obszaru jest zróżnicowana wrażliwość na antropopresję.

W dotychczasowym rozwoju podstawową funkcją gospodarczą na obszarze jednostki było rolnictwo.

Większość terenu posiada stosunkowo dużą odporność na działanie człowieka i jest to środkowa część jednostki. Na tym terenie postuluje się lokalizowanie urządzeń związanych z obsługą rolnictwa, przetwórstwa produktów rolnych, produkcji zwierzęcej w gospodarstwach farmerskich oraz grup producenckich.

Ograniczenia w gospodarowaniu na terenie jednostki występują na Obszarach Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy (na którym obowiązują przepisy ustawy o

ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r. Dz. U. z 2004r. Nr 92, poz. 880, z 2005r. Nr 113, poz. 954, Nr 130, poz. 1087 wraz z rozporządzeniami wykonawczymi do w/w ustawy) oraz w strefie ochronnej Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich.

Na obszarze jednostki znajdują się ośrodki obsługi ludności w gminie. Wieś Gierzwałd wyposażona w urządzenia usługowe poziomu II o zasięgu gminnym oraz ośrodki poziomu I z urządzeniami usługowymi o zasięgu mikroregionu obsługi. Są to Szczepankowo i Dylewo.

Ośrodki usługowe i miejscowości na obszarze jednostki powiązane są z drogą ekspresową nr 7 poprzez drogi wojewódzkie i układ podstawowy, na który składają się drogi powiatowe i wybrane drogi gminne.

Jest to jednostka wielofunkcyjna, co oznacza, że funkcje gospodarcze takie jak rolnictwo, leśnictwo, przemysł, przedsiębiorczość i turystyka mają równorzędne uwarunkowania rozwoju.

Na obszarze jednostki przyjęto następujące kierunki rozwoju funkcji gospodarczych:

- w zakresie rolnictwa rozwój wielokierunkowy, duże gospodarstwa farmerskie oraz mniejsze tworzące grupy producenckie, a na terenach wrażliwych na antropopresję na obszarach chronionego krajobrazu oraz strefy ochronnej parku, gospodarstwa zintegrowane i agroturystyka;
- rozwój produkcji alternatywnej na terenach wiejskich w sąsiedztwie lasów jak: uprawa i zbieranie ziół, zbiory runa leśnego oraz rozwój pszczelarstwa;
- w turystyce także rozwój wielokierunkowy od obiektów turystycznych całorocznych, po zabudowę letniskową i pensjonatową w ramach uzupełnień istniejącej zabudowy wsi oraz agroturystykę;
- leśnictwo w oparciu o zasady gospodarowania na obszarze lasów wielofunkcyjnych w zakresie zarządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, gospodarowania zwierzyną, pozyskiwania, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów oraz realizację poza produkcyjnych funkcji lasu;
- przemysł i przedsiębiorczość, w których dominująca rolę powinno odgrywać przetwórstwo rolno – spożywcze, przetwórstwo drewna, lokalizacja zakładów w Gierzwałdzie oraz w miejscowościach, które wyposażone są w infrastrukturę techniczną niezbędną do realizacji zakładów.

Architektura nowej zabudowy winna nawiązywać do cech regionalnych wysokość do 2 kondygnacji, dachy dwuspadowe, o nachyleniu połaci około 45⁰, kryte dachówką, z użytkowym poddaszem.

Rozwiązania w zakresie gospodarki wodno – ściekowej na terenie jednostki:

Jest to jednostka wielofunkcyjna. Teren położony na obszarze zlewni pojeziernej oraz fragmenty na obszarze chronionego krajobrazu.

- Obszar obejmuje następujące miejscowości: Gierzwałd, Pacółtowo, Pacółtówko, Omin, Korsztyn, Grabiczki, Zapieka, Kitnowo, Jędrychowo, Szczepankowo, Głądy, Kiersztanowo, Kiersztanówko, Rychnowo, Domkowo, Kalwa, Wróble. Do większych miejscowości należą jedynie: Gierzwałd, Pacółtowo, Kiersztanowo, Rychnowo. Pozostałe są niewielkimi osadami bądź są w zabudowie rozproszonej.
- Z uwagi na specyfikację terenu konieczne są następujące działania:
 - adaptuje się kanalizację sanitarną w miejscowości Gierzwałd oraz istniejącą, wysokosprawną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków. W miarę rozwoju miejscowości powinna nastąpić rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz w miarę potrzeb modernizacja oczyszczalni.
 - miejscowości Szczepankowo, Jędrychowo i Głądy powinny zostać w całości skanalizowane, a ścieki poprzez Dylewo przetłoczone do Gierzwałdu (zgodnie z opracowaną dokumentacją techniczną).
 - miejscowości Pacółtowo, Kiersztanowo i Rychnowo docelowo powinny zostać skanalizowane siecią kanalizacji zbiorczej, a ścieki przetłoczone do kanalizacji w Gierzwałdzie i utylizowane w tamtejszej oczyszczalni.
 - ze względu na bliskie położenie Kitnowa od Gierzwałdu przewiduje się jego podłączenie do systemu kanalizacyjnego.
 - z uwagi na przeznaczenie miejscowości Wróble pod zabudowę mieszkaniową oraz usługowo-przemysłową powinna ona zostać w całości skanalizowana przez podłączenie jej do kanalizacji zbiorczej biegnącej z Rychnowa do Gierzwałdu.
 - ze względów ekonomicznych nie przewiduje się skanalizowania niewielkich miejscowości Omin, Korsztyn, Grabiczki, Zapieka, Kiersztanówko, Domkowo, Kalwa.
 - w jednostkach osadniczych nie skanalizowanych dopuszcza się rozwiązania gospodarki ściekowej w oparciu o indywidualne oczyszczalnie ścieków lub

realizację zbiorników bezodpływowych z wywozem ścieków na punkt zlewny gminnej oczyszczalni ścieków.

Jednostka strukturalna „MT”

Jest to jednostka obejmująca południowo-wschodnią część gminy o znacznej wrażliwości na antropopresję z uwagi na położenie obszaru w pobliżu jezior terenie zlewni pojeziernej oraz jest to obszar o niepełnej izolacji wód podziemnych od powierzchni terenu.

Aktualnie na obszarze jednostki dominuje funkcja rolna i turystyczna z niewielkim zainwestowaniem w rejonie jeziora Mielno.

Funkcje obsługi ludności pełnią miejscowości położone skrajnie do obszaru, wieś Mielno wyposażona w urządzenia usługowe poziomu I oraz Stębark, który położony jest fizycznie poza obszarem jednostki lecz pełni funkcje obsługi ludności także na tym terenie. Stębark posiada urządzenia usługowe poziomu I o poszerzonym zakresie.

Jednostka powiązana jest z pozostałym obszarem gminy drogą wojewódzką nr 537 Lubawa – Pawłowo oraz układem podstawowym, który stanowią drogi powiatowe i wybrane drogi gminne.

Walory krajobrazowe tej części gminy predestynują jej obszar do rozwoju funkcji turystycznej. Z uwagi na znaczną wrażliwość terenu na antropopresję nowe zainwestowanie turystyczne powinno się rozwijać w oparciu o istniejące jednostki osadnicze na terenach uzbrojonych w infrastrukturę techniczną.

Ograniczenia w gospodarowaniu na terenie jednostki występują na Obszarze Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno (na którym obowiązują przepisy ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r. Dz. U. z 2004r. Nr 92, poz. 880, z 2005r. Nr 113, poz. 954, Nr 130, poz. 1087 wraz z aktami wykonawczymi do w/w ustawy).

Na terenie jednostki przyjęto następujące kierunki rozwoju funkcji gospodarczych:

- rozwój rolnictwa w gospodarstwach, w których produkcja rolna jest realizowana w oparciu o ekologiczne zasady gospodarowania;
- w turystyce rozwój wielokierunkowy w oparciu o nowe zainwestowanie, od obiektów całorocznych po zabudowę letniskową i pensjonatową w ramach uzupełnień istniejącej zabudowy wsi oraz agroturystykę;

- leśnictwo w oparciu o zasady utrzymania i głównie powiększania zasobów i upraw leśnych na obszarze gminy, a także gospodarowania zwierzyną, pozyskiwania, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów oraz realizację pozaprodukcyjnych funkcji lasu.
- *Rozwój odnawialnych źródeł energii związanych z energią słoneczną.*

Rozwiązania w zakresie gospodarki wodno – ściekowej na terenie jednostki:

Jednostka strukturalna o dominującej funkcji turystycznej i rolniczej. Obszar położony w zlewni pojeziernej. Obejmuje miejscowości: Mielno i kompleks turystyczny nad jez. Mielno, Zybułtowo, Tymawa Ulnowo, Lubian, Lubianek, Góry Lubiańskie, Lipowa Góra.

Większość miejscowości, z wyjątkiem Ulnowa, Lubiana, Lubianka, Gór Lubiańskich jest wyposażona w wodociąg.

Z uwagi na specyfikę położenia terenu konieczne są następujące działania w zakresie gospodarki ściekowej:

- sukcesywna rozbudowa kanalizacji sanitarnej wg dokumentacji technicznej obejmującej Zybułtowo, Stębark, Grunwald z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji sanitarnej Zybułtowie i utylizacji ścieków w projektowanej mechaniczno- biologicznej oczyszczalni o przepustowości $Q_{dmax} = 500 \text{ m}^3/\text{d}$. Dotyczy to miejscowości i terenów turystycznych w Tymawie, Mielnie wraz z istniejącym i projektowanym kompleksem turystycznym w Zybułtowie. Istniejąca przy ośrodku wypoczynkowym nad jez. Mielno oczyszczalnia ścieków powinna ulec likwidacji (z uwagi na jej zrzut ścieków oczyszczonych do jeziora), a ścieki z powyższego zainwestowania powinny być włączone w system kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni w Zybułtowie.
- priorytetowo należy potraktować realizację nowej, wysokosprawnej oczyszczalni ścieków w Zybułtowie z jednoczesną likwidacją obecnie działającej, nie spełniającej wymogów oczyszczania.

Jednostka strukturalna „RP”

Jednostka obejmuje zasięgiem zachodnią i południowo – zachodnią część gminy. Charakteryzuje się korzystnymi warunkami przyrodniczo – rolniczymi, znaczną

odpornością na antropopresję, położeniem poza terenami objętymi prawnymi formami ochrony przyrody niską lesistością.

Główną funkcją na jej obszarze jest rolnictwo oraz turystyka krajoznawcza związana z Zespołem Pól Grunwaldzkich. W skład zespołu Pól Grunwaldzkich wchodzi: zespół pomnikowy, muzeum, ruiny gotyckiej kaplicy pobitewej.

Korzystne warunki przyrodniczo – rolnicze, niższa niż na pozostałym obszarze wrażliwość na antropopresję, zasoby gruntów Skarbu Państwa do zagospodarowania, oraz korzystne warunki ekonomiczne (dobre powiązanie komunikacyjne oraz niewielka odległość terenu gminy od miast (Ostródy, Olsztynka i Olsztyna) - to zespół cech, który sprzyja tworzeniu gospodarstw farmerskich o powierzchni 100 ha i więcej lub specjalistycznych na mniejszych arealach np. ogrodnictwo, drobiarstwo itp.

Funkcje obsługi ludności pełnią wsie wyposażone w I poziom usług Dylewo i Frygnowo oraz Stębark wyposażony w zestaw usług o poszerzonym zakresie.

Jednostka powiązana jest z terenem gminy drogami wojewódzkimi oraz podstawowym układem komunikacyjnym, który stanowią drogi powiatowe i wybrane gminne.

Na obszarze jednostki przyjęto następujące kierunki rozwoju funkcji gospodarczych:

- w zakresie rolnictwa rozwój wielokierunkowy, duże gospodarstwa farmerskie oraz mniejsze tworzące grupy producenckie, na terenach o walorach przyrodniczo krajobrazowych w mniejszych gospodarstwach rolnych preferowany jest rozwój agroturystyki;
- w turystyce rozwój turystyki krajoznawczej w oparciu o zespół Pól Grunwaldzkich. Niezbędna jest rozbudowa zespołu zwłaszcza o urządzenia związane z bazą noclegową o wysokim standardzie oraz z parkingami z miejscami pobytu podróżnych;
- przemysł i przedsiębiorczość, w których dominująca rolę powinno odgrywać przetwórstwo rolno – spożywcze system skupu i dystrybucji produktów rolnych oraz przemysł o swobodnej lokalizacji.

Architektura nowej zabudowy winna nawiązywać do cech regionalnych wysokość do 1,5 kondygnacji, dachy dwuspadowe, o nachyleniu połaci około 45⁰, kryte dachówką, z użytkowym poddaszem.

Rozwiązania w zakresie gospodarki wodno – ściekowej na terenie jednostki:

Jednostka strukturalna rolniczo-przemysłowy, teren położony w południowej i zachodniej części gminy na obszarze zlewni pojeziernej. Obejmuje on miejscowości: Łodwigowo, Stębark, Grunwald, Frygnowo, Marcinkowo, Korsztyn, Dylewo, Dylewko.

Specyfika terenu wymaga następujących działań:

- miejscowości Łodwigowo, Stębark, Grunwald, Frygnowo przewiduje się skanalizować, a ścieki przetłoczyć do systemu kanalizacji sanitarnej w Zybułtowie.
- w miejscowości Dylewo brak zbiorczej kanalizacji. Zgodnie z opracowaną dokumentacją techniczną przewiduje się skanalizowanie powyższej miejscowości i przetłoczenie ścieków do Gierzwałdu.
- w pozostałych małych miejscowościach nie przewiduje się skanalizowania, a ścieki powinny być gromadzone w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i wywożone na punkt zlewny oczyszczalni ścieków przy oczyszczalni ścieków Gierzwałdzie.

Obsługa ludności

Polityka w zakresie obsługi ludności polegać powinna w przyszłości przede wszystkim na podnoszeniu standardu istniejących urządzeń usługowych i ich niezbędnej rozbudowie oraz poprawie jakości świadczonych przez nie usług, a także budowie nowych urządzeń w miarę pojawiających się potrzeb społecznych.

Adaptuje się istniejące na terenie gminy urządzenie ponadlokalne – Muzeum Bitwy Grunwaldzkiej w Stębarku Oddział Muzeum Warmii i Mazur, podległe Samorządowi Województwa. Obiekt muzeum wymaga prac remontowo-modernizacyjnych. Wzrastające zainteresowanie bitwą pod Grunwaldem, w tym organizowane corocznie w rocznicę bitwy uroczystości gromadzące tłumy turystów, uzasadniają potrzebę powiększenia obszaru aktualnie wyznaczonego historycznego pola bitwy (57,84 ha) o teren przyległy – działka nr 269 o powierzchni 28 ha. Teren ten byłby przeznaczony pod niezbędną infrastrukturę związaną z obsługą ruchu turystycznego.

Funkcję głównych ośrodków usługowych w okresie perspektywicznym pełnić będą:

- Gierzwałd – ośrodek obsługi poziomu II, koncentrujący urządzenia usługowe obsługujące ludność całej gminy oraz urządzenia usługowe poziomu I obsługujące zamieszkujących w północnej części gminy;

- Stębark – ośrodek skupiający urządzenia usługowe podstawowe (poziomu I) o poszerzonym zakresie obsługujące ludność zamieszkującą w południowej części gminy;
- Dylewo, Frygnowo, Mielno, Szczepankowo – ośrodki koncentrujące urządzenia podstawowe (poziom I) dla obsługi mieszkańców zamieszkujących w mikrorejonach ich oddziaływania.

Zestaw urządzeń stanowiących wyposażenie ośrodka usług poziomu II – Gierzwałd:

urządzenia samorządowe:

- szkoła podstawowa
- gminny ośrodek kultury
- biblioteka gminna
- urządzenia sportowo-rekreacyjne
- OSP
- cmentarz komunalny

urządzenia w gestii innych jednostek:

- placówki ochrony zdrowia
- urząd pocztowy
- kościoły

urządzenia komercyjne:

- sklepy, placówki gastronomiczne, zakłady usługowe

Ośrodek gminy stanowił będzie siedzibę jednostek administracyjnych, komunalnych, finansowych.

Zestaw urządzeń stanowiących wyposażenie ośrodka usług poziomu I o poszerzonym zakresie – Stębark:

urządzenia samorządowe:

- gimnazjum (obsługujące całą gminę)
- placówki upowszechniania kultury (zintegrowane z gimnazjum)
- urządzenia sportowe (zintegrowane z gimnazjum).

urządzenia w gestii innych jednostek:

- placówka ochrony zdrowia
- placówka pocztowa
- kościół
- cmentarz parafialny.

urządzenia komercyjne:

- sklepy, placówki gastronomiczne, zakłady usługowe.

W ośrodkach usługowych poziomu I: Dylewo, Frygnowo, Mielno, Szczepankowo przewiduje się adaptację istniejących urządzeń oraz możliwość lokalizacji urządzeń komercyjnych wzbogacających ofertę usługową.

W pozostałych miejscowościach będą funkcjonowały pojedyncze urządzenia usługowe (sklep, placówka gastronomiczna, zakłady usługowe, urządzenia sportowo-rekreacyjne, świetlica) w zależności od potrzeb i aspiracji lokalnych społeczności oraz turystów przebywających na terenie gminy.

Nieuciążliwe urządzenia usługowe mogą być lokalizowane na odpowiednich działkach w granicach istniejącego zainwestowania miejscowości.

Nowa zabudowa usługowa swoją formą architektoniczną winna nawiązywać do cech architektury regionalnej.

Na potrzeby usług publicznych lub turystycznych mogą być zaadaptowane obiekty, które w wyniku wprowadzonych zmian przestają służyć celom dla jakich zostały wybudowane (np. budynki poszkolne).

Poprawa warunków funkcjonowania, podnoszenie standardu istniejących urządzeń wymagać będzie działań remontowo-modernizacyjnych budynków oraz urządzenia zajmowanych działek.

Wzrastająca liczba ludzi starych, często samotnych i niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania, wskazuje na potrzebę utworzenia domu dla ludzi starych.

Mieszkalnictwo

Poprawa sytuacji mieszkaniowej w okresie perspektywnym warunkowana będzie zwiększeniem dostępności mieszkań dla wszystkich grup ludności oraz podniesieniem standardu istniejących zasobów.

Potrzeby mieszkaniowe wynikające z prognozy gospodarstw domowych w okresie perspektywicznym szacuje się na około 400 mieszkań (przy prognozowanej liczbie około 5800 mieszkańców-prognoza demograficzna część I Diagnoza uwarunkowań rozwoju). Tak duże potrzeby wynikają z obecnej trudnej sytuacji mieszkaniowej oraz z tworzonych nowych gospodarstw domowych przez roczniki wyżowe. Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych na terenie gminy zależeć będzie od prowadzonej polityki mieszkaniowej i kredytowej na szczeblu krajowym, od sytuacji materialnej mieszkańców oraz od wzrostu atrakcyjności gminy.

Jako główne ośrodki lokalizacji budownictwa mieszkaniowego na nowych terenach określa się miejscowości: Gierzwałd, Mielno, Stębark, Zybułtowo, Rychnowo.

Zarówno w miejscowościach wyżej wymienionych jak i w pozostałych nowe budownictwo mieszkaniowe realizowane będzie poprzez wymianę zużytej substancji mieszkaniowej, zabudowę wolnych działek w granicach istniejącego zainwestowania (zabudowa plombowa) lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie oraz rozbudowę istniejących budynków mieszkalnych.

Podstawową formą budownictwa będzie budownictwo jednorodzinne. Mogą być również realizowane budynki mieszkalne-wielorodzinne, mieszkalno-usługowe, mieszkalno-pensjonatowe i zabudowa rezydencjonalna.

Małe domy wielorodzinne (2 kondygnacyjne) powinny być lokalizowane w sąsiedztwie istniejącej zabudowy wielorodzinnej.

Lokalizację zabudowy mieszkaniowej wynikającej z konieczności zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej określa się w miejscowościach: Gierzwałd, Stębark, Zybułtowo.

Z uwagi na dopuszczenie w studium lokalizacji zakładów przemysłowo-usługowych w miejscowości Wróble, wskazuje się również możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w celu obsłużenia przyszłych zakładów.

Realizacja zabudowy mieszkaniowej na terenie gminy powinna uwzględniać niżej wymienione ogólne zasady i standardy:

- optymalnej koncentracji zabudowy w granicach istniejącego zainwestowania wsi;
- ograniczenia możliwości tworzenia nowej zabudowy zagrodowej do rzeczywistych potrzeb produkcji rolnej w gospodarstwach o większych arealach;

- zachowania skali i charakteru nowej zabudowy nawiązujących do walorów architektonicznych istniejącego starego budownictwa;
- pożądaną wysokość zabudowy jednorodzinnej określa się na 1,5 kondygnacji z użytkowym poddaszem, wysokość maksymalna 2 kondygnacje;
- maksymalną wysokość zabudowy wielorodzinnej ustala się na 3 kondygnacje naziemne z ostatnią kondygnacją w poddaszu użytkowym.

Ważnym działaniem będzie rewaloryzacja budynków mieszkalnych pochodzących sprzed 1944r. (mieści się w nich 59 % istniejących mieszkań) w celu poprawy ich stanu technicznego, podniesienie standardu oraz zachowania walorów kulturowych gminy.

Turystyka

Walory przyrodniczo krajobrazowe oraz położenie gminy sprzyjają rozwojowi funkcji rekreacyjnej o szerokim wachlarzu usług turystycznych. Oznacza to, że na terenie gminy występują korzystne warunki do rozwoju turystyki krajoznawczej, pobytowej, ogólnodostępnej oraz związanej z zabudową rezydencjalną i letniskową.

Ważnym czynnikiem, który będzie miał wpływ na rozwój gospodarczy w tej dziedzinie jest Zespół Zabytkowy Pól Grunwaldzkich. Niezbędnym działaniem będzie wzbogacenie zespołu w urządzenia turystyczne całoroczne o wysokim standardzie wyposażenia, z obiektami hotelowymi, usługami, parkingami, miejscami postojowymi z małą architekturą.

Ze względu na wyjątkową wartość przyrodniczą obszaru gminy powinny dominować formy turystyki o charakterze ogólnodostępnym, całoroczne z wysokim standardem wyposażenia (bogaty zakres usług towarzyszących danym obiektom). Jest to korzystna forma turystyki z uwagi na możliwości kreowania nowych miejsc pracy przez cały rok.

Wymogi architektoniczne dla nowej zabudowy turystycznej takie jak dla obszaru całej gminy t.j. wysokość budynku do 2 kondygnacji z użytkowym poddaszem, dachy dwuspadowe kryte dachówką lub materiałem dachówko podobnym.

Miejscowości i obszary szczególnie preferowane do rozwoju turystyki to: Mielno, Tymawa, Lubian, Zybułtowo, Lipowa Góra, Omin, Pacółtówko, Rychnowska Wola.

Ze względu na wrażliwość południowo – wschodniej części terenu gminy na antropopresję, wskazane jest rozwijanie funkcji rekreacyjnej w oparciu o istniejące jednostki osadnicze, w których funkcja turystyczna byłaby stymulatorem do ich rozwoju.

Warunkiem inwestowania na tym terenie jest jednak zrealizowanie kanalizacji sanitarnej i odprowadzenie ścieków poza obszar zagrożony możliwością skażenia wód wglębnych.

Postuluje się przyjęcie następujących standardów do rozwoju budownictwa letniskowego na obszarze gminy

Budownictwo letniskowe, na działkach nie mniejszych niż 1500 m², powinno rozwijać się we wsiach, na zasadzie uzupełnień zabudowy lub rozwoju przestrzennego poszczególnych wsi. Na nowych terenach zespoły zabudowy nie powinny przekraczać 30 działek.

Nowe zainwestowanie turystyczne może być realizowane pod warunkiem spełnienia przez inwestorów warunków dotyczących uzbrojenia terenu w pełną infrastrukturę techniczną. Architektura obiektów winna skalą i stylem nawiązywać do cech budownictwa regionalnego tzn. dachy o nachyleniu około 45⁰, pokryte dachówką.

Na terenie gminy występują obszary, które AWRSP wnioskuje o przeznaczenie na cele rekreacyjne. Część tych obszarów postuluje się przeznaczyć w planie zagospodarowania na pewną formę rekreacji, wypoczynku związaną ze stałym pobytem ludzi, emerytów z innych regionów w kraju.

Walory przyrodniczo – krajobrazowe z urozmaiconą rzeźbą terenu oraz sąsiedztwo zwartych kompleksów leśnych niewielkie istniejące zainwestowanie pozwolą na zrealizowanie tu osiedli dla ludzi wymagających opieki i spokoju, które będą spełniać dwa podstawowe kryteria: czyste i o wysokich walorach środowisko przyrodnicze oraz położenie z dala od źródeł hałasu przy jednocześnie dobrym skomunikowaniu z ośrodkami usługowymi.

Przemysł i rzemiosło produkcyjno – usługowe

Produkcja przemysłowa na terenie gminy winna się rozwijać, głównie w oparciu o zakłady nastawione na przetwórstwo surowców lokalnych takich jak: produkty rolne, drewno, itp. oraz inne nieuciążliwe dla środowiska.

Nowe zakłady produkcyjne powinny być lokalizowane głównie w miejscowościach położonych w środkowej części gminy, które obecnie są ośrodkami

koncentracji przedsiębiorczości oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 542 tj.: Gierzwałd, Stębark, Dylewo, Grunwald, Frygnowo, Rychnowo.

W studium ustala się również możliwość lokalizacji zakładów produkcyjno-usługowych w miejscowości Wróble, z uwagi na jej bliskie położenie względem centralnego ośrodka obsługi ludności gminy – Gierzwałdu.

W miejscowości Gierzwałd w pierwszej kolejności należy wykorzystać tereny po byłych zakładach produkcyjnych i bazach uspołecznionych gospodarstw rolnych.

W pozostałych miejscowościach mogą być realizowane niewielkie zakłady związane z produkcją rolną lub uszlachetnianiem i przetwarzaniem lokalnych surowców i produktów rolnych.

Ważnym elementem generującym rozwój społeczno – gospodarczy gminy jest prognozowane tworzenie się obszarów aktywizacji społeczno – gospodarczej w rejonie miejscowości położonych przy drodze wojewódzkiej nr 542 oraz przy projektowanym węźle wiążącym tą drogę z drogą ekspresową nr 7. W związku z powyższym projektuje się wielofunkcyjny rozwój wsi Rychnowo.

Odnawialne źródła energii

W obrębie użytków rolnych, wolnych od zabudowy w strefie MT, na terenach oznaczonych w załączniku graficznym dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń fotowoltaicznych wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW. W wyznaczonym terenie na załączniku graficznym oprócz ww. urządzeń zawrzeć muszą się strefy ochronne od urządzeń fotowoltaicznych. W obrębie stref mogą wystąpić ograniczenia w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

3.1. Tereny i obiekty prawnie chronione

Na terenie gminy znajdują się obszary i obiekty objęte ochroną prawną na podstawie ustaw: o ochronie przyrody, o lasach, o ochronie gruntów rolnych, o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prawo wodne. Zagospodarowanie przestrzeni na tych obszarach powinno być zgodne z postanowieniami zawartymi w odpowiednich przepisach prawa ogólnego lub lokalnego.

Rezerwat przyrody “Rzeka Drwęca”

Ustanowiony zarządzeniem MliPD z dn. 27.07.1961 r. (Mon. Pol. Nr 71 z 1961 r.). Na terenie gminy Grunwald rezerwat obejmuje rzeki: Drwęcę, Grabiczek i Dylewkę oraz pasy szerokości 5 m wzdłuż jej brzegów. Rezerwat utworzono w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności w celu ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci i certy.

Na terenie rezerwatu zakazuje się między innymi przegradzania rzek urządzeniami uniemożliwiającymi rybnom swobodny przepływ oraz niszczenia, usuwania oraz eksploatacji roślinności wodnej a także wycinania drzew i krzewów (z wyjątkami). Na wodach rezerwatu płynących przez teren gminy Grunwald zabroniony jest też ruch turystyczny środkami komunikacji wodnej, a także (z wyjątkiem „Czarciego Jaru”) obowiązuje zakaz połowu ryb jakimikolwiek narzędziami.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszary chronionego krajobrazu jako formę ochrony przyrody ustanawia się na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, tam gdzie procesy antropogeniczne nie zniszczyły tych wartości. Ochroną obejmuje się całe geokompleksy (geosystemy), stosując zasadę powiązania tych obszarów w system przestrzennie ciągły, powiązany wzajemnie. Powiązania te łącząc ze sobą

poszczególne typy ekosystemów mają za zadanie zachować więzi przyrodnicze, które z kolei są podstawą przemieszczania się gatunków.

Na terenie gminy występuje obszar chronionego krajobrazu:

- OChK Doliny Górnej Drwęcy obejmujący rejon dolin: Grabiczka i Drwęcy w środkowej i wschodniej części gminy,
- OCHK Wzgórz Dylewskich położony w zachodniej części gminy i obejmuje obszar otuliny Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich,
- OCHK Jeziora Mielno obejmujący tereny południowo-wschodniej części gminy

Obszary te obejmują tereny o wysokich walorach środowiska. Stosowana forma ochrony ma zapewnić zachowanie równowagi ekologicznej środowiska i zabezpieczyć tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo przed dewastacją.

Na obszarach chronionego krajobrazu aktami wykonawczymi do ustawy o ochronie przyrody zostały wprowadzone zasady ochrony przedmiotowych terenów w tym również ograniczenie w gospodarowaniu nieruchomościami.

Granica „OChK Doliny Górnej Drwęcy”

przebiega na długim odcinku wzdłuż szosy Dąbrówno-Ostróda, także na odcinku przebiegającym przez miejscowość Gierzwałd. Wobec tego większa część zabudowy Gierzwałdu, położona na zachód od tej szosy, znajduje się w obrębie obszaru chronionego krajobrazu, a wschodnia – poza tym obszarem. Ten stan będzie powodował ograniczenia w możliwości zagospodarowania istniejących obiektów budowlanych (w tym obiektów popegeerowskich), położonych w zachodniej części miejscowości.

Postulatem studium jest wyłączenie całej miejscowości Gierzwałd z obszaru chronionego krajobrazu. Wobec tego w załączniku nr 1 do uchwały Nr VIII/202/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. proponuje się wprowadzić zmianę w opisie granic OChK Górnej Drwęcy: po słowach „Stąd granica zmienia kierunek na północ biegnąc wzdłuż szosy Dąbrówno-Ostróda” dodać „omijając od zachodu zabudowę miejscowości Gierzwałd.”.

Natura 2000

Na terenie gminy Grunwald znajdują się **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk–Dolina Drwęcy**, kod: PLH280001, o powierzchni 2369,6 ha. Ostoja obejmuje całą rzekę Drwęce, wraz z dopływami Grabiczek i Dylewka, oraz z przyujściowymi fragmentami rzek Dylewki, Pobórskiej Strugi, Gizeli, Bałcynki, Iławki, Elżki i Wel. Oprócz tego w skład ostoi wchodzi pięciometrowe pasy brzegów wzdłuż wymienionych rzek. Ostoja jest szczególnie ważna dla ochrony bogatej ichtiofauny. Występuje tu siedem gatunków ryb ważnych z europejskiego punktu widzenia m.in. boleń, koza i głowacz białopłetwy oraz jeden gatunek bezzuchowca - minóg rzeczny. Jest to również cenne środowisko dla ryb wędrownych takich jak pstrąg, łosoś, troć i certa, które wędrują z Bałtyku w górę rzek, aby odbyć w nich tarło. Rzeka i przyległe tereny stwarzają również dogodne warunki do bytowania licznych gatunków ptactwa wodno - błotnego oraz płazów, w tym dwóch gatunków cennych dla Europy: kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej. Teren ostoi pokrywa cenna przyrodniczo mozaika siedlisk związanych z doliną rzeczną. Stwierdzono tu występowanie 11 rodzajów siedlisk cennych dla Europy m.in. łąki użytkowane ekstensywnie, lasy łąkowe i starorzecza. Ostoja ta jest szczególnie cenna jako korytarz ekologiczny między Doliną Wisły a Pojezierzem Mazurskim sprzyjający migracjom i rozprzestrzenianiu się wielu gatunków roślin i zwierząt.

Obszar w większości położony jest na terenie rezerwatu przyrody Rzeka Drwęca (1 888,27 ha; 1961); niewielka część na terenie Welskiego Parku Krajobrazowego (20 300 ha; 1995) oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Drwęcy (56 854 ha).

Ważne dla Europy gatunki zwierząt (z Zał. II Dyr. siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej, w tym gatunki priorytetowe):

- bóbr europejski
- wydra

Najważniejszymi zagrożeniami dla przyrody ostoi są zanieczyszczenie wód oraz zmiany stosunków wodnych. Negatywne w skutkach może być również ograniczenie lub zaprzestanie użytkowania i kłusownictwo.

Na terenie Gminy Grunwald znajdują się fragment (ok. 30 ha) **Specjalnego obszaru ochrony siedlisk – Ostoja Dylewskie Wzgórze**.

SOOS "Ostoja Dylewskie Wzgórza" obejmuje najwartościowsze kompleksy Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich z dominacją nie przekształconych lasów liściastych głównie z udziałem buka zwyczajnego w silnie zróżnicowanej rzeźbie terenu. Kompleksy leśne Ostoji są odizolowane od innych większych obszarów leśnych, a ich otoczenie stanowi mozaikę krajobrazu rolniczego w zróżnicowanej rzeźbie terenu. Wzgórza Dylewskie zajmują centralną część Garbu Lubawskiego, wyraźnie kontrastującą z sąsiednimi mezoregionami, od których różni się wysokością względną, małą jeziornością, bogatą siecią rzeczek i strumyków oraz znacznym odlesieniem.

Na terenie Ostoji stwierdzono występowanie 11 siedlisk leśnych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej oraz 6 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Nie stwierdzono gatunków bezkręgowców oraz gatunków roślin z Załącznika II.

O wartości przyrodniczej Ostoji decyduje:

- wysoki udział i dobry stan zachowania żywej buczyny niżowej (9130-1) we wszystkich wariantach troficznych, w tym z dużym udziałem *Melico-Fagetum corydaletosum*;
- wysoki udział i dobry stan zachowania wielogatunkowych lub z udziałem buka lasów grądowych (9160-1, 9170-3), w tym rzadko spotykanych lasów zboczowych;
- kontrastujące z innymi obszarami w krajobrazie, wzniesienie Wzgórz Dylewskich zajmujące centralną część Garbu Lubawskiego z kulminacją pagórków o wysokości względnej +/- 300 m n.p.m.;
- źródłkowy obszar rzeki Gizeli w okolicy wsi Glaznoty z kompleksem źródłkowych lasów olszowych.

W związku z tym, że około 70% stanowią obszary leśne, w granicach SOOS Ostoja Dylewskie Wzgórza mogą występować zagrożenia z tytułu gospodarki leśnej:

- wprowadzania do drzewostanów gospodarczych gatunków obcych (*Quercus rubra*, *Larix decidua*) oraz zbyt dużej ilości świerka;
- wprowadzania w ramach tzw. różnorodności biologicznej gatunków liściastych w siedliskach żywej buczyny niżowej;
- prowadzenia wielkopowierzchniowych rębni zaporowych.

Ponadto innym rodzajem zagrożenia są melioracje odwadniające śródleśne i śródpolne oczka wodne.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Grunwald ochroną pomnikową objętych jest 13 tworów przyrody. Jest to 5 głazów granitowych, 2 aleje: dębowa (przy drodze Tymawa-Zybułtowo i lipowa (koło Kiersztanowa), oraz 6 drzew pojedynczych lub ich grup (głównie dęby, lipy i jesiony oraz 2 sosny w dolinie Drwęcy).

Zestawienie pomników przyrody w gminie Grunwald:

Nr	Charakterystyka obiektu	Lokalizacja i rok uznania
260	Głaz - granit rapakivi	L-ctwo Mielno oddz. 240b (1970); w jarze Drwęcy; 1961r.
267	Głaz – granit szary	L-ctwo Tymawa oddz. 313c (1970); SW brzeg jez. Tymawa; 1961r.
367	2 dęby (o obwodach 480 i 530 cm)	Skraj Pacółtówka, przy drodze do Drwęcka; 1975r.
538	Głaz – granitognejs różowy grubokrystaliczny	Rychnowo; teren byłej żwirowni 100 m od drogi do Gierzwałdu; 1991r.
608	Aleja 140 lip(o obwodach 100-460 cm)	Kiersztanowo; przy szosie do Gierzwałdu; 1992r.
609	Dąb(o obwodzie 390 cm) Modrzew(o obwodzie 360 cm)	Pacółtowo; park; 1992r.
852	„Kamień Jagiełły” – granit szary	Na krawędzi jaru, 10 m od W brzegu jez. Łubian; 1996r.
855	Sosna „Gibały”	Gibała; 1 km N od szosy nr 7; 1996r.
856	Sosna „Bożena”	Gibała; zachodnie zbocze doliny Drwęcy; 1996r.
870	„Dębowa Droga” – szpaler 31 dębów (o obwodach 350-420 cm)	Przy drodze Tymawa – Zybułtowo na odcinku ok. 2 km; 1997r.
929	2 jesiony wyniosłe „Kamil”, „Olga” (o obwodach 445 i 505 cm)	Korsztyń; park poddworski (L-ctwo Dylewo); 1999r.
930	2 lipy drobnolistne (o obwodach 392 i 340 cm)	Szczepankowo; lewa strona drogi do Durąga; 1999r.
	Kamień Żydowski - głaz narzutowy, różowy granit pegmatytowy	po W stronie drogi naprzeciwko plantacji jodły; N-ctwo Olsztynek, L-ctwo Tymawa, oddz. 466 c

Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewkich

Powołany rozporządzeniem nr 4 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 4.01.1994 r. Na terenie gminy Grunwald znajduje się część jego strefy ochronnej - otuliny.

Zasady zagospodarowania terenów PKWD i jego strefy ochronnej zostały ustalone w jego planie ochrony, który został zatwierdzony rozporządzeniem nr 46 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 8. 06. 1998 r. (Dz.Urz. Woj. Olszt. nr 12, poz.163).

Obszary parku i jego otuliny w planie jego zagospodarowania przestrzennego zostały podzielone na strefy o różnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

W kategorii ochrony walorów przyrodniczych wyróżniono na terenie PKWD i otuliny cztery strefy (PI, PII, PIII, PIV) i korytarze ekologiczne (E). Na terenie gminy Grunwald występują strefy PI, PIV i E.

Strefa P I - to tereny, które zostały zdefiniowane jako obszary o wyróżniających je walorach przyrodniczych. Na terenie gminy występuje na opisanym wyżej „Uroczysku Dylewo” (PI₆) strefa ochronna stanowiska orlika krzykliwego. Strefa pełni funkcje naukowo-badawcze i dydaktyczne i jest wyłączona z użytkowania gospodarczego.

Korytarze ekologiczne E - to pasma powiązań przyrodniczych Parku z otoczeniem. Są to doliny cieków wodnych spływających ze Wzgórz. Na terenie gminy Grunwald obejmują one dolinę Dylewki i jej lewostronnego dopływu.

Użytkowanie - jako terenów określanych mianem nieużytków rolniczych, oraz w części jako tereny łąk i pastwisk. Pełnią bardzo ważną funkcję biologiczną powiązania z ekosystemami terenów sąsiednich.

Celem działań ochronnych jest kształtowanie krajobrazu naturalnego i rolniczego, utrzymywanie w najbliższym otoczeniu cieków zadrzewień i zakrzewień lub trwałych użytków zielonych. Obowiązuje między innymi zakaz lokalizacji zabudowy poza zwartą zabudową jednostek osadniczych z wyjątkiem rozbudowy siedlisk lub odbudowy nieistniejących siedlisk kolonijnych w miejscu, gdzie były zlokalizowane.

Strefa P IV - to obszary otuliny Parku (poza korytarzami ekologicznymi). Są to tereny o mało urozmaiconej rzeźbie, silnie przekształcone przez człowieka o dużej antropopresji i mniejszych walorach przyrodniczych. Na terenie gminy Grunwald strefa ta zajmuje pozostałe tereny otuliny. Użytkowanie terenów: jako rolne, osadnictwa, bazy turystyki pobytowej. Celem działań ochronnych jest kształtowanie harmonijnego krajobrazu rolniczego z utrzymaniem mozaiki krajobrazowej z zakrzewieniami i zabagnieniami, renaturalizacja zniekształconych zabagnień śródpolnych. Obowiązuje między innymi zakaz lokalizacji zabudowy poza zwartą zabudową jednostek osadniczych z wyjątkiem rozbudowy siedlisk lub odbudowy nieistniejących siedlisk kolonijnych w miejscu, gdzie były zlokalizowane. Dopuszcza się odstępstwa od tej zasady - za zgodą Dyrekcji Parku. Dopuszcza się też lokalizowanie nieuciążliwych zakładów drobnej wytwórczości.

W kategorii ochrony walorów krajobrazowych wyróżniono na terenie PKWD i otuliny trzy strefy (KI, KII, KIII). Na terenie gminy Grunwald reprezentowane są wszystkie trzy strefy.

Strefa KI - to całkowita ochrona krajobrazowa. Na terenie gminy Grunwald obejmuje głównie dolinę rzeki Dylewki. Na terenie strefy wskazane jest utrzymanie krajobrazu naturalnego lub przywrócenie charakteru do niego zbliżonego. Istniejąca zabudowa winna być rewaloryzowana zgodnie z regionalnym charakterem. Wskazane jest niedopuszczenie nowej zabudowy.

Strefa KII - to zachowawcza ochrona krajobrazowa. Na terenie gminy Grunwald obejmuje teren na zachód od wsi Dylewo. Wskazane jest utrzymanie i przywrócenie harmonijnego, tradycyjnego krajobrazu kulturowego z licznymi elementami krajobrazu naturalnego. Istniejąca zabudowa winna być rewaloryzowana zgodnie z regionalnym charakterem. Dopuszcza się możliwość odtworzenia dawnych siedlisk z zachowaniem tradycyjnego typu zabudowy.

Strefa KIII - to częściowa ochrona krajobrazowa. Obejmuje pozostałe tereny otuliny. Wskazane jest w miarę możliwości utrzymanie tradycyjnych form użytkowania. Dopuszcza się nową zabudowę z zachowaniem zasad ochrony i funkcjonowania otuliny.

Lasy ochronne

Dość znaczna część lasów objętych jest statusem ochronnym (lasy grupy I). Zostały one wydzielone w planach urządzenia gospodarstw leśnych: w Nadleśnictwie Jagielek według stanu na 1.I.1996 r., a w Nadleśnictwie Olsztynek wg stanu na 1.I.2003r. Są to w przewadze lasy glebochronne na stromych stokach i wodochronne położone nad jeziorami, rzekami i na siedliskach podmokłych i bagiennych. Lokalnie wyznaczone są lasy chroniące środowisko przyrodnicze, w tym ostoje zwierząt chronionych.

Gleby chronione

Obszarami podlegającymi szczególnej prawnej ochronie z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych są gleby III klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy Grunwald zajmują one około 13% powierzchni wśród gruntów ornych i około 10 % trwałych użytków zielonych. Zmiana ich użytkowania w areale powyżej 0,5 ha wymaga zgody Ministra.

Zlewnie chronione

Ustawa prawo wodne z 18.07.2001 r., która weszła w życie 1 stycznia 2002 r. ustanowiła zakaz wprowadzania ścieków do jezior oraz ich dopływów, jeżeli czas dopływu ścieków do jeziora byłby krótszy niż jedna doba. Zakaz ten dotyczy obiektów nowych, wybudowanych po dniu wejściu w życie ustawy.

Na terenie gminy Grunwald przepis ten dotyczy prawdopodobnie całego jej obszaru. W związku z takim uwarunkowaniem prawnym rozwiązania gospodarki ściekowej powinny się opierać na istniejących oczyszczalniach.

Dodatkowo na terenach zlewni całkowitych jezior stopień oczyszczania ścieków powinien być większy. Dotyczy to głównie substancji biogennych, szczególnie fosforu.

3.2. Obszary postulowane do objęcia ochroną

Dla pełniejszego zabezpieczenia najcenniejszych fragmentów przyrody na obszarze gminy przewiduje się utworzenie użytku ekologicznego w otulinie PKWD na północ od Dylewa pod nazwą „Uroczysko Dylewo”. Celem jego utworzenia jest mała retencja i zachowanie ostoi zwierzyny, w tym miejsca rozrodu płazów.

Ponadto w/w teren będzie wchodził w skład obszaru Natura 2000 „Ostoja Dylewskie Wzgórze” opisanego w punkcie 3.1.

3.3. Postulowane kierunki polityki przestrzennej dotyczące obszarów chronionych

Wielkoobszarowe formy ochrony przyrody takie jak obszary chronionego krajobrazu, predestynowane są do rozwoju rekreacji, łącznie z pobytowymi jej formami, w tym z bazą noclegową w otulinie PKWD dla obsługi turystycznej Parku.

Na obrzeżach kompleksów leśnych, w miejscowościach stworzyć należałoby bazę noclegową całoroczną z pełnym wyposażeniem w zależności od potrzeb i wieku osób zainteresowanych tą formą wypoczynku (np szkoły zielone, szkoły przetrwania itp). Zwiększy to atrakcyjność terenu dla turystyki oraz stworzy nowe miejsca pracy dla ludności gminy.

W obniżeniu pojeziernym leżącym między Korsztynem i Gierzwałdem postuluje się utworzyć zbiornik wodny o wielofunkcyjnym charakterze.

Obok uatrakcyjnienia krajobrazu i spełniania funkcji rekreacyjnej, w szczególności dla mieszkańców Gierzwałdu, powinien on wpłynąć na wzbogacenie środowiska przyrodniczego. Ponadto będzie on ogniwem w systemie małej retencji na Garbie Lubawskim. Zbiornik należy tak kształtować, aby w optymalnym stopniu spełniał powyższe funkcje.

3.4. Zagrożenia i ochrona środowiska przyrodniczego

Wody powierzchniowe

Stan czystości wód powierzchniowych i zagrożenie ich zanieczyszczenia jest jednym z podstawowych problemów. Wrażliwość wód powierzchniowych wynika z położenia całej powierzchni gminy w zlewni jezior, które z natury mają niewielką zdolność do samooczyszczania – w porównaniu do wód płynących. Wody największego jeziora Mielno są w III klasie czystości. Położenie w zlewni pojeziernej powoduje konieczność oczyszczania ścieków w wysokim stopniu. Powinno się też minimalizować dopływy substancji biogenych i organicznych z pól. Realizować to można poprzez utrzymywanie i tworzenie wzdłuż brzegów wód (szczególnie jezior) stref ochronnych z trwałej zieleni, a także realizację buforowych zbiorników wodnych na dopływach jezior. Konieczność wysokiego stopnia oczyszczania ścieków wynika także z niewielkich przepływów rzek, które nie sprzyjają rozcieńczaniu odprowadzanych ścieków.

Położenie gminy na Garbie Lubawskim stanowi o jej wododziałowym charakterze węzła hydrograficznego. Sposób odpływu wód z tego obszaru wpływa na prawidłowość stosunków wodnych na obszarach położonych w niższych partiach zlewni. Działania poprawiające stosunki wodne powinny generalnie polegać na opóźnianiu odpływu wód. Zalecanymi działaniami jest zalesianie terenów rolnych i budowa zbiorników małej retencji.

Wody podziemne

Zagrożenie zanieczyszczeniem wód podziemnych użytkowego poziomu wodonośnego jest szczególnie możliwe w południowo-wschodniej części gminy. Są to obszary o zróżnicowanej izolacji wód podziemnych. Gospodarka ściekowa na tym terenie powinna opierać się na odprowadzeniu ścieków do wód powierzchniowych w ramach gminnego systemu gospodarki ściekowej. Powinno się na tym obszarze unikać odprowadzania ścieków do gruntu.

Podstawowymi odbiornikami oczyszczonych ścieków powinny być wody płynące. Odprowadzanie oczyszczonych ścieków do gruntu można przewidywać w zabudowie rozproszonej, w oddaleniu od jednostek osadniczych (w zależności od lokalnych warunków gruntowo-wodnych) i nie powinno ono dotyczyć południowo-wschodniej części gminy. Także powinno się unikać stosowania zbiorników bezodpływowych, szczególnie w zabudowie zwartej i w południowo-wschodniej części gminy.

Przyroda, krajobraz, atmosfera

Zagrożeniem dla obszarów cennych przyrodniczo (ostoi przyrody) i korytarzy ekologicznych może być głównie nadmierna antropopresja i fragmentacja krajobrazu stwarzająca przeszkody dla migracji zwierzyny, a także monotypizacja krajobrazu i związane z nią likwidowanie śródpolnych zadrzewień i podmokłości.

Zagrożenie dla krajobrazu stanowią głównie mało estetyczne budowle. Powinno się zadbać o odpowiedni wygląd architektoniczny wznoszonych budowli.

Zagrożenie dla czystości powietrza atmosferycznego istnieje w zasadzie tylko w sezonie grzewczym. W stosowanych systemach grzewczych zaleca się unikać paliw wysokoemisyjnych, w tym głównie węgla kamiennego i brunatnego oraz koksu.

Szczególnym nadzorem powinno się otaczać obiekty uciążliwe ze swej natury – jak szamba, fermy zwierzęce czy oczyszczalnie ścieków.

3.5. Zalesienia

Obszar gminy charakteryzuje się niską lesistością. Udział lasów w powierzchni gminy (19,2%) jest znacznie niższy niż średnia wojewódzka (29,3%).

Konieczność zwiększenia lesistości wynika głównie z położenia na węzle hydrograficznym, poprawy czystości wód, zwiększenia miejsc ostoje zwierzyny i atrakcyjności turystycznej terenu.

Ze względów przyrodniczych do zalesiania powinny być przeznaczane grunty rolne o małej przydatności rolniczej (oprócz nieużytków bagiennych i użytków łągarskich), w szczególności położone na terenach potencjalnych korytarzy ekologicznych łączących lasy Wzgórz Dylewskich z masywem leśnym wkraczającym od wschodu w rejon doliny Drwęcy. Preferencjami w tym względzie powinny też być objęte tereny przy jeziorach oraz silnie skonfigurowane.

W związku z położeniem terenu gminy na obszarze wododziałowo-źródłiskowym, lasy na jej obszarze spełniają też dodatkową funkcję zmniejszającą nieregularność przepływów w rzekach. Szczególnie ważny w tym względzie jest rejon sandru i obniżen położony między Gierzwałdem, a Zybułowem.

Dopuszcza się także zalesianie gruntów rolnych innych niż wymienione, jeżeli zostanie zaniechane ich użytkowanie rolne.

3.6. Eksploatacja kopalin.

Na obszarze gminy występują udokumentowane złoża kopalin pospolitych. Są to kopaliny wykorzystywane w budownictwie i drogownictwie - kruszywo naturalne (piaski i żwiry). Udokumentowane złoża są złożami niewielkimi i służą do zaspakajania głównie potrzeb lokalnych.

Udokumentowane złoża surowców mineralnych

Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Grunwald							
Nazwa Złoża	ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tyś. m ³)	Powierzchnia złoża (ha)
DOMKOWO	KN 15450	Domkowo dz.	Kruszywa	Marszałek Województwa	OŚ- GW.7422.1.19.2011;	A+B 0,00 C1 1153,84 C2 0,00	5.440

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRUNWALD
Kierunki zagospodarowania przestrzennego, Polityka przestrzenna

		16/2,73/2	naturalne	Warmińsko-Mazurskiego	2011-06-06	D 0,00	
KITNOWO	KN 12325	Domkowo, Kitnowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-7/08; 2008-01-30	A+B 0,00 C1 1364,52 C2 0,00 D 0,00	14.100
KORSZTYN	KN 13685	Korsztyn, cz. dz. 24/3, 24/31	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-25/09; 2009-04-30	A+B 0,00 C1 1136,41 C2 0,00 D 0,00	10.165
ŁODWIGOWO	KN 11818	Łodwigowo dz.175	Kruszywa naturalne	Starosta	RLŚ.751-4/08; 2008-03-05	A+B 0,00 C1 104,27 C2 0,00 D 0,00	0.558
MARCINKOWO	KN 13901	Marcinkowo dz. nr 11/1, 13, 14, 15, 42/9, 42/10, 42/11	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.20.2015; 2015-06-01	A+B 0,00 C1 1876,40 C2 0,00 D 0,00	22.689
MARCINKOWO I	KN 17757	Marcinkowo, dz. nr 20, 21, 23/1	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.29.2015; 2015-07-23	A+B 0,00 C1 505,37 C2 0,00 D 0,00	8.712
<i>MARCINKOWO III</i>	<i>KN 19908</i>	<i>Marcinkowo, dz. 95 i cz. dz. 96/11</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Starosta Ostródzki</i>	<i>RLŚ.6528.9.2020</i>	<i>C1 488,37</i>	<i>1.98</i>
MIELNO	KN 9020	Mielno	Kruszywa naturalne	Starosta	RLŚ.751-7/04; 2004-05-21	A+B 0,00 C1 62,07 C2 0,00 D 0,00	1.917
MIELNO 2	KN 10055	Mielno, cz. dz. 199/1	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ-GW.7427.1.2011; 2011-02-03	A+B 0,00 C1 2923,32 C2 0,00 D 0,00	32.433
PAWŁOWO-MIELNO	KN 1481	-	Kruszywa naturalne	Prezes CUG	KZK/012/K/4384/81; 1981-11-11	A+B 0,00 C1 0,00 C2 5665,00 D 0,00	70.851
RYCHNOWO	KN 3591	Rychnowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.31.2013; 2013-05-21	A+B 0,00 C1 1231,39 C2 0,00 D 0,00	16.394
<i>RYCHNOWO III</i>	<i>KN 3591</i>	<i>Rychnowo dz. 1/6 i 1/5</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7427.25.2013</i>	<i>-</i>	<i>Złoże wybilansowane dec. GW.7427.10.2017</i>
<i>STĘBARK</i>	<i>KN 19718</i>	<i>Stębark, cz. dz. 31/2</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7422.58.2020</i>	<i>C1 942,59</i>	<i>8,19</i>
ULNOWO	KN 13920	Ulnowo dz.100/17, 100/21	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-86/09; 2009-12-14	A+B 0,00 C1 6841,57 C2 0,00 D 0,00	27.594
ZAPIEKA	KN 13443	Zapieka	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.27.2015; 2015-08-10	A+B 0,00 C1 6841,57 C2 0,00 D 0,00	18.058
GIERZWAŁD	KN 18681	Gierzwałd, cz. dz. 7/3	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.18.2017; 2017-06-12	A+B 0,00 C1 4508,00 C2 0,00 D 0,00	18.085
<i>GIERZWAŁD I</i>	<i>KN 19681</i>	<i>Gierzwałd, cz. dz. 7/3</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7422.44.2021</i>	<i>C1 5044</i>	<i>20,63</i>
<i>GIERZWAŁD II</i>	<i>KN 19732</i>	<i>Gierzwałd, cz. dz. 7/3</i>	<i>Kruszywa naturalne</i>	<i>Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	<i>GW.7422.70.2020</i>	<i>C1 4843</i>	<i>19,42</i>

Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Grunwald wprowadzone do studium zarządzeniem zastępczym Wojewody Warmińsko - Mazurskiego							
Nazwa Złoża	ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tys. m3)	Powierzchnia złoża (ha)
MARCINKOWO II	KN 19119	Marcinkowo, cz. dz. 32/2, 40, 42/12, 46	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.19.2018; 2018-07-09	A+B 0,00	15.286
						C1 2037,30	
						C2 0,00	
						D 0,00	
SZCZEPANKO WO	KN 18921	Szczepankowo, cz. dz. 112/43, 112/45	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.51.2017; 2018-01-03	A+B 0,00	47.160
						C1 217,58	
						C2 0,00	
						D 0,00	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z gminy oraz www.geoportal.pgi.gov.pl

W studium ustala się, możliwość uzyskania koncesji na eksploatację udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego w okolicach miejscowości Kitnowo, udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego w okolicach miejscowości Rychnowo (na południe od wsi). Prawnie nie wykluczona jest także możliwość uzyskania koncesji na eksploatację złóż kopalin położonych poza obszarami chronionego krajobrazu. Dotyczy to części złoża kruszywa „Rychnowo” (leżącego na zachód od drogi prowadzącej z Rychnowa do Gierzwałdu), a także obszarów spodziewanego występowania złóż kruszywa naturalnego położonych:

- w okolicach złoża kruszywa naturalnego „Mielno” i „Mielno 2 – Pole A”,
- w okolicach złoża kruszywa naturalnego „Kitnowo – Domkowo”,
- na południowy wschód od kolonii Marcinkowo
- na północ i południe od Marcinkowa,
- na północny-zachód od Korsztyna,
- na wschód od drogi wojewódzkiej nr 542 pomiędzy Gierzwałdem a Frygnowem,
- w okolicy wsi Zapieka,
- w okolicy wsi Lipowa Góra,
- na południowy zachód od Szczepankowa,
- pomiędzy wsią Wróble a Gierzwałdem na wschód od drogi wojewódzkiej nr 542,
- pomiędzy wsią Frygnowo a Stębark na północ od drogi wojewódzkiej nr 537,
- na północ, południe i wschód od wsi Marcinkowo.

oraz obszarów spodziewanego występowania złóż kredy jeziornej w rejonie Frygnowa, Kitnowa i Zapieki.

Złóża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym, gospodarczo uzasadnionym, gospodarowaniu ich zasobami przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i wykorzystania kopalin oraz maksymalnym ograniczeniu szkody środowiska (art. 125 i 126 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r.). W/w ustawa zobowiązuje prowadzącego eksploatację złóż kopalin do podejmowania środków niezbędnych do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych oraz do sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Zgodnie z informacją uzyskaną z Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie tereny górnicze posiadają następujące złoża, oznaczone odpowiednio na rysunku studium:

1. Kitnowo,
2. Ulnowo – pole A,
3. Korsztyn/1,
4. Korsztyn/2,
5. Marcinkowo – pole S/2,
6. Marcinkowo – pole N/1,
7. Mielno,
8. Zapieka,
9. Rychnowo III.

W stosunku do wyznaczonych, na podstawie koncesji, obszarów i terenów górniczych ustala się:

- zakaz zabudowy obiektami budowlanymi, za wyjątkiem: sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, obsługi komunikacji oraz obiektów budowlanych związanych z prowadzeniem działalności górniczej (nie dotyczy obszarów i terenów zrehabilitowanych);
- w razie przeprowadzania eksploatacji złoża należy brać pod uwagę wymogi ochrony środowiska, w tym ochronę złoża i obiektów budowlanych z nim sąsiadujących, wraz z określeniem warunków zachowania bezpieczeństwa

- powszechnego (zagrożenia wodne, osuwiskowe, zagrożenia pożarowe, przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu itp.);
- wyznaczenie pasów ochronnych zgodnie z normami polskimi;
 - wykonanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kruszyw w oparciu o ustalony kierunek rolny lub leśny oraz o warunki przeprowadzenia rekultywacji.

Do wskazanych w studium kierunkowych celów polityki przestrzennej gminy należy aktywizacja działalności nierolniczych w obszarach wiejskich. Mieści się w tym też eksploatacja surowców mineralnych. Na tej podstawie Wójt Gminy Grunwald jako organ wskazany właściwymi przepisami geologicznymi i górnictwami do opiniowania i uzgodnień w przedmiocie postępowania koncesyjnego na poszukiwanie, rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych jest uprawniony do pozytywnych opinii i uzgodnień poza terenami wskazanymi w studium, o ile wnioskowane tereny w postępowaniu koncesyjnym nie są wykluczone z eksploatacji surowców mineralnych przepisami odrębnymi. Powyższy sposób działania w sprawie należy uważać jako wypełnienie normy zgodności ze studium, ponieważ jest on instrumentem realizacji jednego z kierunkowych celów polityki przestrzennej gminy.

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Teren gminy Grunwald na przestrzeni wieków nie wyróżniał się dobrymi warunkami obronnymi w związku z tym nie lokalizowano tu grodów obronnych i miast. Nie przechodziły przez teren gminy ważne trakty handlowe, kołowe lub wodne. Poddawany był stopniowej kolonizacji jako przestrzeń do uprawy ziemi i związanego z tym osadnictwa.

Najbardziej charakterystyczne typy zabudowy wsi jakie się wykształciły przez lata to: ulicówki wzdłuż dróg, wsie o zabudowie rozproszonej, kolonijnej. Spotyka się też trudny do odczytania typ owalnic. Zdecydowanie przeważa typ zabudowy folwarcznej.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 118 obiektów objętych wojewódzką ewidencją, w tym 30 obiektów zabytkowych wpisanych do Rejestru Zabytków.

Zlokalizowano 157 stanowisk archeologicznych, w tym 10 - 1 grupy, 10 – 2 grupy i 26 - 3 grupy.

Charakterystycznym miejscem wyróżniającym gminę w regionie i w kraju jest Pole Bitwy z 1410 roku w sąsiedztwie wsi Grunwald i Stębark uznane za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2010 r. Brak jest jednak odpowiedniej infrastruktury dla potrzeb odwiedzających to miejsce oraz odpowiedniej informacji przy głównych trasach komunikacyjnych poza granicami gminy.

Zasoby dorobku kulturowego stanowią podstawę do tworzenia współczesnych wartości kulturowych, ale wymagają znacznych nakładów na utrzymanie obiektów zabytkowych w odpowiednim stanie technicznym.

Teren gminy Grunwald położony jest na obszarze regionu kulturowego zwanego Mazurami.

Obszar tego regionu rozciąga się na wschodzie od Wielkich Jezior Mazurskich (Gołdap, Olecko, Ełk) na zachodzie po Działdowo i Ostródę. Część zachodnia Mazur, gdzie leży omawiana gmina sąsiaduje z innymi regionami kulturowymi, jak Powiśle od zachodu, Warmia od północy i od południa Mazowsze. Tak ukształtowany obszar Mazur zachodnich nie wykształcił wyraźnej odrębności kulturowej w porównaniu na przykład do części wschodniej Mazur. Cały ten obszar leżący na pograniczu kilku regionów kulturowych poddawany był ciągłym działaniom osadnictwa polskiego (mazurskiego), osadnictwa prowadzonego przez Zakon i dalszej kolonizacji polskiej i niemieckiej.

Znaczna ilość obiektów zabytkowych położonych w miejscowościach, zabytkowe układy ruralistyczne, oraz inne cenne świadectwa dawnych kultur powinny być zachowane i przystosowane do funkcjonowania w obecnych czasach.

Będzie to możliwe po podjęciu przez samorząd działań w kierunku ich ochrony i zabezpieczenia dla przyszłych pokoleń oraz zwiększenia atrakcyjności gminy dla potrzeb turystyki.

Aktualnie tylko jeden zespół folwarczny jest wpisany do rejestru zabytków jako układ zabudowy charakterystyczny dla gospodarstwa ziemskiego na dużym areale gruntów z XIX wieku. Również brak jest w rejestrze poszczególnych budynków gospodarczych wchodzących w skład folwarków. Jedyne obiekty jakie znajdują się w rejestrze jest to spichlerz w Zybułtowiu wpisany do rejestru w 1968 roku.

Z innych obiektów, które jak najszybciej powinny znaleźć się w rejestrze zabytków to kościoły w Mielnie. W następnych latach należałoby zwrócić większą uwagę przez odpowiednie służby na prace budowlano-remontowe prowadzone w otoczeniu budynków wchodzących w skład dawnych folwarków jak również w samych budynkach.

Brakiem prac konserwacyjnych i porządkowych pozbawione są stare drzewostany założeń parkowych, jak również stare nieczynne cmentarze.

Koniecznym i niezbędnym działaniem winno być opracowanie wytycznych konserwatorskich i studium historycznego, po uzupełnieniu rozpoznania w tym zakresie przez Służby Konserwatorskie dla obszaru całej gminy, którego problematyka powinna obejmować następujące zagadnienia:

- zabytkowe układy wiejskie,
- strefy ochrony konserwatorskiej,
- cenne obiekty zabytkowej architektury, parki i cmentarze do bezwzględного zachowania,
- stanowiska archeologiczne.

Wytyczne konserwatorskie i studium historyczne powinno być w przyszłości wprowadzane do nowej edycji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Strefy ochrony konserwatorskiej należy wprowadzać na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W procesie kreowania nowych wartości kulturowych, koniecznym działaniem jest stworzenie obrazu współczesnej wsi na Warmii i Mazurach. Postuluje się nawiązywanie do tradycji w nowej architekturze budynków, to jest:

- wysokość budynków do 2 kondygnacji, z użytkowym poddaszem;
- dachy dwuspadowe, o nachyleniu połaci ok. 45⁰, pokryte dachówką;
- tradycyjne ozdoby budynków, podcienia szczytowe, narożne, wypustowe, zdobienie okien i drzwi;
- kalenice budynków mieszkalnych równoległe do ulic,

Nowa zabudowa winna nawiązywać do istniejącej, z zachowaniem zabytkowych układów drożnych wsi.

4.1. Obszary i obiekty objęte prawną ochroną¹

Pomnik historii – „Grunwald – Pole Bitwy”

Obszar pomnika historii obejmuje łąki i tereny zalesione, zespół pomnikowy oraz ruiny kaplicy pobitewnej i zajmuje teren pomiędzy szosami Stębark – Grunwald i Stębark – Łodwigowo, na który składają się działki nr 268, nr 270 (obręb 0017 Stębark), nr 46 (w granicach kamiennego ogrodzenia wokół ruin kaplicy), nr 48, nr 49, nr 69 (obręb 0011 Łodwigowo) nr 1/1, nr 1/5 i nr 1/6 (obręb 0007 Grunwald)

Zabytki nieruchome

Miejscowości	Przedmiot ochrony, oznaczenie na rysunku studium (...)
Dylewo	1. Kościół P.W. Najświętszej Marii Panny (1) 2. Kościół łącznie z wyposażeniem wnętrza (1) 3. Park Pałacowy (2) 4. Mury spalonego pałacu oraz park (2) 5. Cmentarz Ewangelicki (3)
Frygnowo	6. Kapliczka przydrożna (4)
Gierzwałd	7. Dwór (5) 8. Kościół Metodystyczny oraz cmentarz przykościelny (6)
Grunwald	9. Zespół Folwarczny (7) 10. Pole Bitwy (8) 11. Park (9) 12. Pole Bitwy – Mury fundamentów Kaplicy na pobojuwisku grunwaldzkim (10)
Kiersztanowo	13. Kościół Filialny Św. Piotra i Pawła (11)
Mielno	14. Założenie Parkowe (12) 15. Cmentarz wojenny z okresu I Wojny Światowej (13) 16. Cmentarz ewangelicki (14)
Pacóttowo	17. Kościół Ewangelicki (15) 18. Pałac (16) 19. Park (16)

¹ na podstawie wykazu obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków woj. warmińsko-mazurskiego stan na dzień 15 listopada 2006r oraz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych.

Rychnowo	20. Dzwonnica (17) 21. Kościół (17) 22. Kostnica (17) 23. Pałac – obecnie Klasztor (17) 24. Park (18)
Stębark	25. Dwór (19) 26. Kościół Św. Trójcy oraz cmentarz przykościelny (20)
Szczepankowo	27. Założenie Parkowe (21)
Tymawa	28. Pałac (22)
Zybułtowo	29. Rządówka (23) 30. Spichlerz (24)

Zabytki archeologiczne

Miejscowości	Przedmiot ochrony, oznaczenie na rysunku studium (...)
Domkowo	1. Grodzisko wyżynne, obwałowanie (27)
Tymawa Wielka	2. Grodek wyżynny, półwyspowy (28)

Obiekty, o których mowa w punkcie 4.1 podlegają ochronie konserwatorskiej z tytułu przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami a warunki konserwatorskie dla inwestycji w tych obiektach są wiążące w sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ustaleń warunków zabudowy w trybie decyzji o warunkach zabudowy. Prace konserwatorskie, roboty budowlane przy zabytkach i w otoczeniu zabytków wpisanych do rejestru wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków, z tytułu w/w przepisów.

Lokalizacje w/w zabytków wpisanych do rejestru zabytków zawiera rysunek studium.

4.2. Obszary i obiekty objęte wojewódzkim spisem zabytków²

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	NUMER
MIELNO	DOM	48
MIELNO	CZWORAK	47
MIELNO	CZWORAK	46

² na podstawie ewidencji zabytków nieruchomości nie wpisanych do rejestru zabytków województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24.01.2008r.

MIELNO	CZWORAK	45
MIELNO	DOM	44
MIELNO	DOM	43
MIELNO	DOM	42
MIELNO	DOM	39
MIELNO	DOM	38
MIELNO	DOM	37
MIELNO	DOM	35
MIELNO	DOM	34
MIELNO	DOM	33
MIELNO	DOM	29
MIELNO	DOM	28
MIELNO	DOM	27
MIELNO	DOM	26
MIELNO	DOM	25
MIELNO	DOM	24
MIELNO	DOM	19
MIELNO	MŁYN WODNY	
MIELNO	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY	
MIELNO	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY	
MIELNO	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY	
MIELNO	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY	
MIELNO	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY	
MIELNO	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY	
MIELNO	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW.ŚW. JANA CHRZCICIELA	
MARCINKOWO	STAJNIA	
MARCINKOWO	DOM	24A
MARCINKOWO	DOM	18
MARCINKOWO	DOM	17
MARCINKOWO	DOM	16
MARCINKOWO	DOM	15
MARCINKOWO	DOM	14
MARCINKOWO	DOM	13
MARCINKOWO	DOM	11
MARCINKOWO	DOM	10
MARCINKOWO	DOM	9
MARCINKOWO	SZKOŁA	21

MARCINKOWO	KAPLICZKA	
ŁODWIGOWO	DOM	41
ŁODWIGOWO	DOM	39
ŁODWIGOWO	DOM	19
ŁODWIGOWO	DOM	18
ŁODWIGOWO	DOM	17
ŁODWIGOWO	DOM	15
ŁODWIGOWO	DOM	14
ŁODWIGOWO	DOM	13
ŁODWIGOWO	DOM	9
ŁODWIGOWO	DOM	8
LUBIAN	DOM	7
KORSZTYN	DOM	8
KORSZTYN	DOM	7
KORSZTYN	DOM	4
KORSZTYN	DWÓR	
KITNOWO	DOM	11
KITNOWO	DOM	10
KITNOWO	DOM	9
KITNOWO	DOM	7/8
KITNOWO	DOM	6
KITNOWO	DOM	5
KITNOWO	DOM	3
KITNOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	
KITNOWO	BUDYNEK MIESZKALNO-GOSPODARCZY	
KITNOWO	PAŁAC	
GIERZWAŁD	DOM	34
GIERZWAŁD	DOM	30
GIERZWAŁD	DOM	28
GIERZWAŁD	DOM	27
GIERZWAŁD	DOM	26
GIERZWAŁD	DOM	23
GIERZWAŁD	DOM	22
GIERZWAŁD	DOM	21
GIERZWAŁD	DOM	20

GIERZWAŁD	DOM	19
GIERZWAŁD	DOM	17
GIERZWAŁD	DOM	16
GIERZWAŁD	DOM	15
GIERZWAŁD	DOM	13
GIERZWAŁD	DOM	12
GIERZWAŁD	DOM	11
GIERZWAŁD	DOM	10
GIERZWAŁD	DOM	9
GIERZWAŁD	DOM	8
GIERZWAŁD	DOM	7
GIERZWAŁD	DOM	6
GIERZWAŁD	DOM	5
GIERZWAŁD	DOM	4
GIERZWAŁD	DOM	4
GIERZWAŁD	SZKOŁA	3
GIERZWAŁD	CZWORAK	4
GIERZWAŁD	DOM	3
GIERZWAŁD	DOM	2
GIERZWAŁD	DOM	1
GIERZWAŁD	STACJA KOLEJOWA	32
GIERZWAŁD	POMNIK OFIAR I WOJNY ŚWIATOWEJ	
GIERZWAŁD	GORZELNIA	
GIERZWAŁD	KAPLICZKA	
GIERZWAŁD	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY – STAJNIA	
GIERZWAŁD	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY – OBORA	
GIERZWAŁD	ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY – PAŁAC	
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	13
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	12
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	11
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	10
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	9
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	8
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	7
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	6
GÓRY LUBIAŃSKIE	DOM MIESZKOLANO-GOSPODARCZY	5

Obiekty nie wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się w ewidencji zabytków, powinny stanowić podstawę utworzenia gminnej ewidencji zabytków, o której mowa w przepisach o ochronie zabytków. Dla zabytków wpisanych do wojewódzkiej i/lub gminnej ewidencji zabytków wszelkie prace budowlane wymagają uzyskania pozytywnej opinii lub uzgodnienia od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Jedną z form ochrony zabytków jest ustalenie stref ochrony konserwatorskiej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wszelkie prace budowlane, we wprowadzonych strefach, należy prowadzić pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W w/w planach, ochroną powinny zostać objęte obszary z dobrze zachowaną, wartościową zabudową.

Stanowiska archeologiczne:

Lp.	Miejscowość	Kod stanowiska	Charakterystyka obiektu
1.	FRYGNOWO	AZP 29-57/1	Kurhan
2.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/5	Osada, ślady osadnictwa
3.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/6	Ślady osadnictwa
4.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/7	Osada
5.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/8	Ślad osadnictwa
6.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/9	Osada
7.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/10	Osada
8.	GIERZWAŁD	AZP 29-57/11	Wał
9.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/6	Osada, ślady osadnictwa
10.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/7	Ślady osadnictwa
11.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/8	Ślady osadnictwa
12.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/9	Ślady osadnictwa
13.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/10	Ślady osadnictwa
14.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/11	Ślad osadnictwa
15.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/12	Ślady osadnictwa
16.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/13	Osada, ślady osadnictwa
17.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/24	Ślady osadnictwa
18.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/25	Ślady osadnictwa
19.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/26	Ślady osadnictwa

20.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/27	Ślady osadnictwa
21.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/28	Osada
22.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/29	Cmentarzysko, kopiec
23.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/30	Ślady osadnictwa
24.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/31	Osada, ślady osadnictwa
25.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/32	Ślady osadnictwa
26.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/35	Ślad osadnictwa
27.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/39	Ślad osadnictwa
28.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/40	Ślady osadnictwa
29.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/41	Ślad osadnictwa
30.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/42	Ślady osadnictwa
31.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/43	Osady
32.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/44	Ślad osadnictwa
33.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/45	Ślady osadnictwa
34.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/46	Cmentarzysko, kopiec
35.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/47	-
36.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/48	-
37.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/49	-
38.	KIERSZTANOWO	AZP 28-58/50	-
39.	KITNOWO	AZP 29-57/12	Ślad osadnictwa
40.	KITNOWO	AZP 29-57/13	Ślad osadnictwa
41.	KITNOWO	AZP 29-57/14	Osada, Ślady osadnictwa
42.	KITNOWO	AZP 29-57/15	Ślad osadnictwa
43.	KITNOWO	AZP 29-57/16	Ślad osadnictwa
44.	KITNOWO	AZP 29-57/17	Ślad osadnictwa
45.	KORSZYN	AZP 29-57/2	Ślad osadnictwa
46.	KORSZYN	AZP 29-57/3	Ślad osadnictwa
47.	KORSZYN	AZP 29-57/4	Kurhan
48.	KORSZYN	AZP 29-57/18	Kurhan
49.	MIELNO	AZP 29-58/13	Ślad osadnictwa
50.	MIELNO	AZP 29-58/14	Osada
51.	MIELNO	AZP 29-58/15	Ślad osadnictwa
52.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/14	Ślady osadnictwa
53.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/15	Ślady osadnictwa
54.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/16	Ślady osadnictwa
55.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/17	Ślady osadnictwa

56.	RYCHNOWSKA WOLA	AZP 28-58/56	-
57.	STĘBARK	AZP 29-58/1	Ślad osadnictwa
58.	STĘBARK	AZP 29-58/2	Ślad osadnictwa
59.	STĘBARK	AZP 29-58/3	Ślad osadnictwa
60.	STĘBARK	AZP 29-58/9	Kurhan
61.	STĘBARK	AZP 29-58/10	Kurhan
62.	STĘBARK	AZP 29-58/11	Kurhan
63.	STĘBARK	AZP 29-58/12	Kurhan
64.	TYMAWA	AZP 30-59/1	Grodzisko
65.	TYMAWA	AZP 30-59/2	Osada
66.	TYMAWA	AZP 30-59/3	Ślad osadnictwa
67.	TYMAWA	AZP 30-59/4	Ślad osadnictwa
68.	GLĄDY	AZP 28-57/1	Ślad osadnictwa
69.	DOMKOWO	AZP 28-57/5	Osada
70.	DOMKOWO	AZP 28-57/6	Osada
71.	GLĄDY	AZP 28-57/8	Ślad osadnictwa
72.	GLĄDY	AZP 28-57/9	Osada
73.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/10	Ślad osadnictwa
74.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/11	Ślad osadnictwa
75.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/12	Ślad osadnictwa
76.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/13	Ślad osadnictwa
77.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/14	Ślad osadnictwa
78.	DOMKOWO	AZP 28-57/16	Osada, Ślad osadnictwa
79.	SZCZEPANKOWO	AZP 28-57/17	Ślad osadnictwa
80.	DOMKOWO	AZP 28-57/18	Osada
81.	DOMKOWO	AZP 28-57/19	Osada
82.	DOMKOWO	AZP 28-57/20	Ślad osadnictwa
83.	DOMKOWO	AZP 28-57/21	Ślad osadnictwa
84.	DOMKOWO	AZP 28-57/22	Ślad osadnictwa
85.	DOMKOWO	AZP 28-57/23	Grodzisko
86.	RYCHNOWO	AZP 28-57/24	Osada, Ślad osadnictwa
87.	RYCHNOWO	AZP 28-57/25	Osada, Ślad osadnictwa
88.	RYCHNOWO	AZP 28-57/26	Ślad osadnictwa
89.	RYCHNOWO	AZP 28-57/27	Ślad osadnictwa
90.	RYCHNOWO	AZP 28-57/28	Osada
91.	RYCHNOWO	AZP 28-57/29	Ślad osadnictwa

92.	RYCHNOWO	AZP 28-57/30	Osada
93.	DOMKOWO	AZP 28-57/33	Osada
94.	DOMKOWO	AZP 28-57/34	Cmentarzysko
95.	DOMKOWO	AZP 28-57/35	Cmentarzysko
96.	DOMKOWO	AZP 28-57/36	Cmentarzysko
97.	DOMKOWO	AZP 28-57/37	Skarb
98.	DOMKOWO	AZP 28-57/38	Cmentarzysko
99.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/13	brak
100.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/14	brak
101.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/20	brak
102.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/22	brak
103.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/23	brak
104.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/24	brak
105.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/25	brak
106.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/26	brak
107.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/30	brak
108.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/31	brak
109.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/32	brak
110.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/33	brak
111.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/34	brak
112.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/35	brak
113.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/36	brak
114.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/37	brak
115.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/38	brak
116.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/39	brak
117.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/40	brak
118.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/41	brak
119.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/42	brak
120.	GÓRY ŁUBIAŃSKIE	AZP 30-58/50	brak
121.	GRUNWALD	AZP 30-58/7	brak
122.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/2	brak
123.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/3	brak
124.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/4	brak
125.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/49	brak
126.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/51	brak
127.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/52	brak

128.	ŁODWIGOWO	AZP 30-58/57	brak
129.	MIELNO	AZP 30-58/28	brak
130.	MIELNO	AZP 30-58/29	brak
131.	MIELNO	AZP 30-58/44	brak
132.	MIELNO	AZP 30-58/45	brak
133.	MIELNO	AZP 30-58/46	brak
134.	MIELNO	AZP 30-58/47	brak
135.	MIELNO	AZP 30-58/48	brak
136.	STĘBARK	AZP 30-58/1	brak
137.	STĘBARK	AZP 30-58/5	brak
138.	STĘBARK	AZP 30-58/6	brak
139.	STĘBARK	AZP 30-58/8	brak
140.	STĘBARK	AZP 30-58/9	brak
141.	STĘBARK	AZP 30-58/10	brak
142.	STĘBARK	AZP 30-58/11	brak
143.	STĘBARK	AZP 30-58/12	brak
144.	STĘBARK	AZP 30-58/15	brak
145.	STĘBARK	AZP 30-58/16	brak
146.	STĘBARK	AZP 30-58/17	brak
147.	STĘBARK	AZP 30-58/18	brak
148.	STĘBARK	AZP 30-58/19	brak
149.	STĘBARK	AZP 30-58/21	brak
150.	STĘBARK	AZP 30-58/27	brak
151.	STĘBARK	AZP 30-58/53	brak
152.	STĘBARK	AZP 30-58/54	brak
153.	STĘBARK	AZP 30-58/55	brak
154.	STĘBARK	AZP 30-58/56	brak
155.	STĘBARK	AZP 30-58/58	brak
156.	STĘBARK	AZP 30-58/59	brak
157.	STĘBARK	AZP 30-58/60	brak

Źródło: Archeologiczne Zdjęcie Polski oraz dane uzyskane w Urzędzie Ochrony Zabytków w Olsztynie delegatura w Elblągu.

W trybie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ustalania warunków zabudowy zasady zagospodarowania terenu w lokalizacjach obejmujących stanowiska archeologiczne należy uzgodnić z właściwym Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Prace ziemne na obszarze stanowisk archeologicznych należy

poprzedzić sondażowymi badaniami archeologicznymi, a w przypadku zabytku archeologicznego należy przeprowadzić przedinwestycyjne ratownicze badania archeologiczne.

Lokalizację udokumentowanych stanowisk archeologicznych zawiera rysunek studium.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

5.1. Funkcjonalny układ drogowy w gminie

Na podstawie uwarunkowań rozwoju gminy Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie założono podział funkcjonalny dróg na układ:

- nadrzędny
- podstawowy
- uzupełniający

W układzie nadrzędnym pozostaje droga krajowa nr 7 (E-77) Gdańsk- Ostróda – Olsztynek- Warszawa – Kraków –gr. państwa.

Droga krajowa nr 7 będzie zastąpiona nowo wybudowaną drogą ekspresową S7. W Strategii Rozwoju Województwa oraz w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego docelowa klasa tej drogi została również określona jako klasa S (ekspresowa).

Realizowana droga ekspresowa zastąpi odcinek drogi krajowej Nr 7, obciążonej dużym ruchem tranzytowym na kierunku Gdańsk - Warszawa i będzie stanowić obwodnicę miejscowości Rychnowo, przez którą obecnie przebiega droga krajowa Nr 7, a docelowo droga wojewódzka nr 542. Dostęp do drogi ekspresowej będzie możliwy poprzez węzły: "Miłomłyn Północ", "Miłomłyn Południe", "Ostróda Północ", "Ostróda Południe" oraz "Rychnowo". Ruch lokalny w sąsiedztwie projektowanej trasy odbywać się będzie po istniejących drogach. Dodatkowo powstanie system dróg dojazdowych do obsługi przyległego terenu.

Zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej możliwe jest w odległości nie mniejszej niż 40m od krawędzi jezdni docelowego przebiegu drogi S7.

W miejscowości Rychnowo, podłączonej do drogi krajowej nr 7 poprzez węzeł dwupoziomowy, proponuje się lokalizację usług, hurtowni lub wytwórni związanych z koniecznością szybkiego dostępu do głównego układu komunikacyjnego.

Budowa drogi ekspresowej S7 powinna być wykonana tak, aby mogły być zachowane powiązania ekologiczne. Postulat ten uznaje się za spełniony gdyż budowana droga ekspresowa S7 na odcinku Ostróda Południe- Olsztynek, pododcinek C została

wyposażona w obiekty i urządzenia ochrony środowiska (m.in. przepusty, przejścia dla zwierząt, ekrany akustyczne i antyolśnieniowe) oraz obiekty inżynierskie (mosty, wiadukty).

Ponadto w układzie nadrzędnym znajdują się drogi wojewódzkie:

- Droga nr **537** Lubawa – Pawłowo
- Droga nr **542** Rychnowo – Działdowo

Dla drogi nr **542** Rychnowo – Działdowo należy zabezpieczyć zgodnie z Dziennikiem Ustaw nr 43 z 1999r minimalne linie rozgraniczające szerokości 25 m, jak dla klasy dróg G (główna). Szerokość tych linii może być zwiększona, jeżeli wyniknie to z rozpoznania w koncepcji programowo- przestrzennej na etapie przygotowań do kompleksowej modernizacji w/w drogi do parametrów klasy G.

Droga nr **537** Lubawa – Pawłowo przewidziana jest do modernizacji do parametrów klasy Z – zbiorcza, jest to droga o niewielkim natężeniu ruchu (600 poj/dobę) i w porównaniu z rokiem 1995 o tendencji spadkowej. Ruch na tej drodze ma charakter lokalny i turystyczny, główny kierunek ruchu (wzrost natężenia) przebiegają drogą wojewódzką nr 537 od wsi Pawłowo do wsi Stębark i dalej drogą powiatową nr 1266 N do wsi Grunwald i Samin i dalej drogą wojewódzką nr 542 do Dąbrówna, dlatego po analizach zrezygnowano z dalszego utrzymywania rezerwy terenu pod obejścia wsi Frygnowo i Stębark. Drogę tą należy projektować (zgodnie z Dziennikiem Ustaw nr 43 z 1999r.) w klasie Z – zbiorcza, dla której należy zabezpieczyć linie rozgraniczające szerokości 20 m. Szerokość tych linii może być zwiększona, jeżeli wyniknie to z rozpoznania w koncepcji programowo - przestrzennej na etapie przygotowań do kompleksowej modernizacji w/w drogi do parametrów klasy Z.

W układzie podstawowym obsługującym bezpośrednio wydzielone jednostki funkcjonalne znajdują się następujące drogi :

- Droga nr **1261 N** Frygnowo – Łodwigowo - dr. Nr 1264 N,
- Droga nr **1262 N** Gierzwałd – Kiersztanowo,
- Droga nr **1266 N** Samin – Stębark – Łodwigowo,
- Droga nr **1585 N** Mielno – Rączki – dr. Nr 1264 N,
- Droga nr **1924 N** Szczepankowo – Gierzwałd – Pacółtowo.
- Droga nr **1243 N** Ostróda – Tułodziad, odcinek Dylewo – Tułodziad

Pozostałe drogi powiatowe (tj. droga nr 1251N Durąg-Rychnowo, droga nr 1253N Rychnowo – Pacółtowo – Zybułtowo – Wierzbowo – Klęczkowo – Komorniki, droga nr 1260N dr nr 1253N-Pacółtowo-Olsztynek, droga nr 1963N dr nr 1232N-Dziadyk-Ryn-Głądy) i drogi gminne tworzą w gminie układ uzupełniający. Wszystkie drogi tworzące w gminie układ uzupełniający wymagają poprawienia stanu technicznego dla prawidłowego funkcjonowania gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców.

Drogi powiatowe na terenie gminy należy projektować (zgodnie z przepisami odrębnymi) w klasie Z w związku z tym wymagane jest zarezerwowanie 20 m pasa drogowego pod ewentualną przebudowę drogi.

W ciągu drogi powiatowej Nr 1924 N Szczepankowo – Gierzwałd – Pacółtowo znajduje się most p. rzekę Grabiczek o nośności 150 kN. W ciągu drogi powiatowej Nr 1251 N Durąg-Rychnowo znajduje się most p. rzekę Grabiczek o nośności 150 kN. W ciągu drogi powiatowej Nr 1253 N Rychnowo – Pacółtowo – Zybułtowo – Wierzbowo – Klęczkowo – Komorniki znajduje się most p. rzekę Marózkę o nośności 150 kN. Natomiast w ciągu drogi powiatowej Nr 1585 N Mielno – Rączki – dr. Nr 1264 N znajduje się most p. rzekę Marózkę o nośności 300 kN.

5.2. Ścieżki rowerowe

Przez gminę Grunwald przebiega wariantowy korytarz projektowanej międzynarodowej trasy rowerowej „Trasa Tysiąca Jezior” tj. na terenie województwa począwszy od Iławy poprzez Lubawa, Grunwald, Olsztynek, Olsztyn, Lidzbark Warm., Kętrzyn, Gołdap w kierunku Litwy.

Ponadto poprzez teren gminy przebiega projektowana trasa rowerowa międzyregionalna Szelaż – Ostróda – Mielno obsługująca obszar Parku Krajobrazowego i poprowadzona przez Pola Grunwaldzkie.

Na terenie gminy powinny być realizowane ścieżki rowerowe służące dwu różnym rodzajom ruchu: dla ruchu lokalnego oraz rowerowe trasy turystyczne wzdłuż mało uczęszczanych dróg lokalnych, przebiegające w pobliżu interesujących zabytków kultury i obiektów przyrodniczych. Przy projektowaniu ścieżek pieszo-rowerowych oraz szlaków rowerowych należy zadbać o ich połączenia. W ramach przedsiębiorczości własnej

mieszkańców gminy szlaki rowerowe powinny być uzupełnione urządzeniami typu: miejsca widokowe, miejsca biwakowe, mała gastronomia, itp.

5.3. Polityka przestrzenna gminy w zakresie komunikacji

Polityka przestrzenna gminy w zakresie komunikacji przedstawia się następująco:

- stymulowanie rozwoju przestrzennego gminy, poprzez:
 - zapewnienie powiązań z krajowym systemem transportowym,
 - zapewnienie dostępności celów podróży, umożliwiające mieszkańcom gminy udział w różnych formach aktywności społeczno – gospodarczej,
 - zapewnienie wymaganego standardu podróży (czasu i warunków jazdy),
- stworzenie odpowiednich warunków dowozu i wywozu surowców i produktów
- łagodzenie uciążliwości funkcjonowania transportu.

Jako główne zasady przyjęto, iż obsługa zainwestowanych terenów oraz nowych przedsięwzięć budowlanych pod względem obsługi komunikacyjnej powinna następować wyprzedzająco lub co najwyżej równoległe z inwestowaniem.

Istniejący obecnie układ dróg na terenie gminy Grunwald jest zadawalający, w związku z czym poprawa układu komunikacyjnego powinna następować poprzez ciągłą modernizację istniejących dróg .

Podstawowe zagadnienia polityki komunikacyjnej na szczeblu lokalnym wymagają określenia:

- prowadzenia ruchu rowerowego – trasy lokalne nad brzegami jezior i w miejscach atrakcyjnych turystycznie,
- lokalizacji parkingów w miejscach atrakcyjnych dla turystów – współpraca z samorządami wojewódzkim i powiatowym,
- sposobu prowadzenia ruchu tranzytowego i docelowego – współpraca z samorządem wojewódzkim,
- modernizacji odcinków dróg gminnych i powiatowych (samorząd powiatowy) w celu usprawnienia funkcjonowania układu komunikacyjnego gminy,
- przeglądu dróg gminnych i powiatowych pod kątem funkcjonalności.

5.4. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Gospodarka wodna

Sprzyjające warunki hydrogeologiczne i dobra jakość wód w głębszych dają podstawy do programowania zbiorowego zaopatrzenia w wodę wszystkich jednostek osadniczych i kompleksów turystycznych z wodociągów lokalnych wiejskich bądź zbiorowych grupowych. Wykorzystane do tego celu powinny być w maksymalnym stopniu istniejące wydajne odwierty studzienne i istniejąca infrastruktura techniczna.

- W celu ochrony środowiska jak również podniesienia standardu życia ludności zamieszkałej oraz istniejącej i projektowanej bazy turystycznej, należy dążyć do objęcia całej ludności gminy siecią wodociagową zbiorczą.
- Należy dążyć do jednoczesnej budowy sieci wodociagowych i kanalizacyjnych. Obligatoryjnie powinno to dotyczyć miejscowości w południowo wschodniej części gminy.
- Zaopatrzenie w wodę miejscowości nie zwodociagowanych powinno odbywać się systemowo z ujęć wód podziemnych istniejących, których wydajność zabezpieczy potrzeby danych miejscowości i skupisk ludności.

Gospodarka ściekowa

Na terenie gminy rozporządzeniem Wojewody Warmińsko – Mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm-Maz z 2007 r. Nr 149, poz. 1941) została wprowadzona aglomeracja Gierzwałd w skład której wchodzi miejscowości: Dylewo, Gierzwałd, Głądy, Kitnowo, Rychnowo, Rychnowska Wola, Szczepankowo, Wróble.

Na terenach oznaczonych w w/w rozporządzeniu odprowadzenie ścieków do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej i przesył ścieków do oczyszczalni ścieków w Gierzwałdzie powinno nastąpić do nieprzekraczalnego terminu zgodnego z obowiązującym Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Do tego czasu możliwe jest stosowanie bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe lub innych sposobów unieszkodliwiania ścieków.

Ze względu na specyfikację terenu, budowę geologiczną, rodzaj zagospodarowanie przestrzenne oraz wysokie wymagania w zakresie ochrony środowiska,

gospodarka ściekowa na pozostałym obszarze gminy wymagają uwzględnienia poniższych zasad:

1. Zaleca się w pierwszym etapie rozwiązanie systemowe gospodarki ściekowej w miejscowościach położonych na terenach o izolacji nieciągłej od użytkowych warstw wodonośnych w południowo wschodniej części gminy. Na terenach wskazane jest realizowanie kanalizacji sanitarnej równoległe z budową wodociągu.
2. Przyjmuje się zasadę skanalizowania docelowo wszystkich większych miejscowości gminy oraz realizację wysokosprawnych oczyszczalni ścieków w większych miejscowościach bądź realizację systemów przesyłowych zbiorczych z przesyłem do istniejących mechaniczno-biologicznych oczyszczalni w Gierzwałdzie i Zybułtowiu lub innych systemów przesyłowych.
3. Ze względów ekonomicznych przyjmuje się, że nowoprojektowane oczyszczalnie powinny powstać w miejscowościach lub skupiskach turystycznych, w których obliczeniowa ilość ścieków w perspektywie wyniesie ≥ 50 m³/d.
4. Wszystkie nowopowstające obiekty utylizacji ścieków powinny mieć punkt zlewny dla ścieków dowożonych z miejscowości mniejszych.
5. Na terenach odpornych na antropopresję dopuszcza się stosowanie systemów utylizacji indywidualnej po uprzednich szczegółowych badaniach hydrogeologicznych wskazujących możliwości odprowadzenia ścieków oczyszczonych w grunt. Dopuszcza się odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych na wyżej wymienionych terenach.

Gospodarka gazowa

Przez teren gminy w północnej części przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 125 PN 6,3MPa o długości ok. 3210 m, relacji Olsztynek-Iława. Dla ww. gazociągu obowiązuje strefa kontrolowana o szerokości 30 m, w której mają zastosowanie ograniczenia w zagospodarowaniu terenu zgodnie z przepisami odrębnymi. Na terenie gminy brak stacji redukcyjnych oraz sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.

Na terenie gminy planowana jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN300 relacji Jemiołowo-Sydlak. Planuje się posadowienie przedmiotowego gazociągu w strefie kontrolowanej ww. istniejącego gazociągu.

Po opracowaniu przez gminę koncepcji gazyfikacji należy dążyć do objęcia siecią gazową średniego ciśnienia wszystkich miejscowości. Pozwoli to na podniesienie poziomu życia ludności, jak również eliminację istniejących wyeksploatowanych źródeł ciepła i zastąpienie ich wysokosprawnymi kotłowniami gazowymi.

Zaopatrzenie w gaz podmiotów ubiegających się o przyłączenie będzie następować stosownie do możliwości zasilania, na warunkach ekonomicznych i technicznych określonych przez operatora sieci gazowej oraz na warunkach określonych właściwymi przepisami jakim powinny odpowiadać sieci gazowe. Należy zachować normatywne odległości projektowanych urządzeń i obiektów od istniejącej sieci gazowej na podstawie właściwych przepisów. W przypadku istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia min. bezpieczna odległość od rzutu poziomego obiektów (budynku mieszkalne i niemieszkalne, użyteczności publicznej, zakłady przemysłowe) wynosi 15 m od osi gazociągu. Dopuszcza się przebudowę wybudowanych sieci gazowej z kolidującymi projektowanymi obiektami na warunkach podanych przez operatora.

Gospodarka cieplna

Gospodarka cieplna na terenie gminy oparta jest przeważnie o kotłownie lokalne i paleniska indywidualne opalane paliwem stałym. Są to obiekty w przeważającej części wyeksploatowane i stanowią stałe źródło zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Należy dążyć do sukcesywnej ich eliminacji lub modernizacji z przechodzeniem na paliwa ekologiczne.

Gospodarka odpadami

Odpady stałe z jednostek osadniczych powinny być czasowo składowane w wiejskich punktach gromadzenia odpadów lub w odpowiednich pojemnikach na posesjach, a stamtąd wywożone na miejsce utylizacji poza teren gminy. W zależności od odległości miejsca utylizacji odpadów, na terenie gminy można zlokalizować punkt ich zagęszczania i sortownię.

W miarę rozwoju systemu, powinien on w coraz większym stopniu uwzględniać segregację odpadów.

W zakresie utylizacji odpadów preferuje się wspólne działania z gminami sąsiednimi.

Elektroenergetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną Gminy odbywa się ze stacji 110/15 kV Ostróda, 110/15 Olsztynek i 110/15 kV Nidzica poprzez PZ SAMIN 15/15 kV pracujący w relacji linii 15 kV.

W obrębie Mielno jest możliwość budowy elektrowni fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej większej 500 kW na terenach wyznaczonych na rysunku studium jako strefa rozwoju odnawialnych źródeł energii (fotowoltaiki) o mocy większej niż 500 kW wraz ze strefą ochronną.

Przez teren gminy, biegnie istniejąca napowietrzna elektroenergetyczna linia przesyłowa o napięciu 220kV relacji SE Olsztyn I- Se Włocławek Azoty. Zgodnie z planem rozwoju Krajowej Elektroenergetycznej Sieci Przesyłowej na terenie gminy planowana jest budowa napowietrznej dwutorowej elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 2x40kV relacji SE Płock – SE Olsztyn Mątki po nowej trasie zbliżonej do trasy istniejącej linii 220kV. W okresie przejściowym jeden tor może pracować na napięciu 220kV.

Dla istniejącej elektroenergetycznej linii 220kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 50m (po 25m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym). Dla planowanej dwutorowej elektroenergetycznej linii 2x400kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 70m (po 35m od osi w obu kierunkach w rzucie poziomym). W pasie technologicznym elektroenergetycznych linii przesyłowych 220kV i 400kV:

- obowiązuje zakaz realizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Warunki lokalizacji pozostałych obiektów budowlanych nieprzekraczalnych na stały pobyt ludzi muszą uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych.
- Lokalizacja obiektów budowlanych zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożeń wybuchem w pobliżu linii

- elektroenergetycznej powinna uwzględnić wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych.
- Zakazuje się tworzenia hałd nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 5,5 m dla linii 220kV oraz 6,5 m dla linii 400kV, od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego (w świetle koron).
 - Dopuszcza się wykonanie napraw oraz prac remontowych i konserwacyjnych na istniejącej linii.
 - W ww. strefie istnieje możliwość upraw rolnych, szkółek itp.

Zarówno konfiguracja sieci elektroenergetycznej jak i stan urządzeń zasilających zapewnia wystarczającą dyspozycyjność i duże możliwości przesyłowe, gwarantujące właściwe zabezpieczenie potrzeb elektroenergetycznych gminy.

Na większości obszaru gminy, ewentualne plany inwestycyjne wymagające zabezpieczenia elektroenergetycznego można realizować po wykonaniu lokalnych dowiązań do istniejącej sieci SN15 kV i wybudowaniu stacji 15/0,4 kV w zależności od potrzeb.

Energetyka wiatrowa.

Na terenie gminy Grunwald nie przewiduje się lokalizowania elektrowni wiatrowych. Podstawą takiej decyzji są obowiązujące rozwiązania prawne, analizy wynikające z badań ochrony środowiska – szczególnie siedlisk ptaków chronionych oraz sąsiedztwa z zespołem historycznym Pola Bitwy pod Grunwaldem.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

W zakresie obsługi ludności:

1. Dokończenie budowy hali sportowej przy Gimnazjum w Stębarku;
2. Budowa sali gimnastycznej w Gierzwałdzie wraz z łącznikiem, w którym znajdować się będą dodatkowe klasy i stołówka;

3. Powiększenie terenu obecnie zajmowanego przez Muzeum Bitwy Grunwaldzkiej o około 30 ha pod infrastrukturę związaną z obsługą ruchu turystycznego z obiektami hotelowymi, parkingami, miejscami postojowymi z małą architekturą itp.
4. Utworzenie domu opieki w gminie;
5. Utworzenie dziennego domu pomocy społecznej.
6. Zwiększenie jakości usług publicznych, w tym budowa, przebudowa i urządzenie placów zabaw, boisk wiejskich i terenów rekreacyjnych służących społeczności lokalnej.
7. Budowa placu zabaw i terenu rekreacyjnego służącego społeczności lokalnej w sołectwie Mielno - działka ew. nr 189/4 obręb Mielno.

W zakresie komunikacji:

Do zadań wykonywanych przez samorząd powiatowy należy:

- modernizacja do klasy Z dróg w układzie podstawowym oraz ich utrzymanie,
- budowa parkingów przy tych drogach.

Do zadań wykonywanych przez samorząd gminny należy:

- prowadzenia ruchu rowerowego – trasy lokalne nad brzegami jezior i w miejscach atrakcyjnych turystycznie,
- lokalizacja parkingów w miejscach atrakcyjnych dla turystów – współpraca z samorządami wojewódzkim i powiatowym,
- modernizacja odcinków dróg gminnych i powiatowych (samorząd powiatowy) w celu usprawnienia funkcjonowania układu komunikacyjnego gminy.

W zakresie infrastruktury technicznej:

1. Rozpoczęcie budowy wodociągu zbiorowego w miejscowościach Góry Łubiańskie, Łubianek, Ulnowo.
2. Budowa kanalizacji sanitarnej w granicach określonych aglomeracją Gierzwałd oraz w miejscowościach Grunwald, Stębark, Zybułtowo.
3. Opracowanie koncepcji gazyfikacji gminy.

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1

Do zadań wynikających z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, należą:

- Budowa drogi S7 Warszawa – Gdańsk na odc. Olsztynek – Miłomłyn, Nidzica – Napierki.
- Budowa linii 400kV Olsztyn Mątki – Płock.
- Ochrona cennych zasobów przyrodniczych na terenie Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich

8. Ponadlokalne inwestycje celu publicznego wynikających z opracowanych programów administracji rządowej oraz innych opracowań.

1. Do zadań wykonywanych przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad należą:
 - budowa drogi ekspresowej S7
2. Do zadań wykonywanych przez samorząd wojewódzki należą:
 - modernizacja do klasy G oraz utrzymanie drogi wojewódzkiej nr 542 Rychnowo – Działdowo;
 - modernizacja do klasy Z oraz utrzymanie drogi wojewódzkiej nr 537
 - budowa parkingów i chodników w przebiegach przez miejscowości tych dróg;
3. Do zadań wykonywanych przez PSE S.A. należą: Budowa napowietrznej dwutorowej elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 2x400kV łączącej relacji SE Płock – SE Olsztyn Mątki po nowej trasie zbliżonej do trasy istniejącej linii 220kV. W okresie przejściowym jeden tor może pracować na napięciu 220kV. Istniejąca linia 220kV zostanie zmontowana.
4. Do zadań wykonywanych przez Polską Spółkę Gazownictwa należą: budowa gazociągów tranzytowych wysokiego ciśnienia DN 200 Jemiołowo–Szydłak.

9. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

W granicach gminy obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych to tereny pod budowę i rozbudowę cmentarzy. Ponadto przed sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod lokalizację cmentarza, niezbędne jest wykonanie badań warunków gruntowo-wodnych.

W studium nie wyznacza się:

- a) obszaru rozmieszczenia obiektu handlowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²,
- b) obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości,
- c) obszarów przestrzeni publicznej.

10. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

W pierwszej kolejności Samorząd powinien opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach o spodziewanym dużym ruchu budowlanym należy do nich rejon Pól Grunwaldzkich i miejscowości Stębark oraz wsi Gierzwałd. Poza wymienionymi miejscowościami Rada Gminy może podjąć uchwałę na opracowanie planów miejscowych na innym obszarze jeżeli będzie to wynikało z interesów gminy.

11. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

11.1. Rolnictwo

Rolnictwo, jak i pozostałe funkcje gospodarcze, obecnie ulega transformacji wynikającej z funkcjonowania gospodarki rynkowej oraz działań przygotowujących polski sektor rolny do integracji ze strukturami europejskimi.

O kierunku rozwoju rolnictwa w gospodarce rynkowej przesądzają warunki przyrodniczo rolnicze i ekonomiczne, które mają bezpośredni wpływ na opłacalność produkcji.

Należy zadbać o tworzenie warunków do powstawania gospodarstw farmerskich, rodzinnych, dużych (około 100 ha i więcej) oraz grup producenckich z gospodarstw na mniejszych areałach.

Ważnym czynnikiem stymulującym rozwój gospodarczy jest stwarzanie przez samorząd warunków sprzyjających nowym inwestycjom związanym z przetwórstwem rolno – spożywczym (przestrzenne przygotowanie terenów, uzbrojenie w infrastrukturę techniczną itp.).

Najkorzystniejsze warunki do rozwoju rolnictwa występują w zachodniej i południowo - zachodniej części gminy. Dobre gleby (kompleks pszenno - żytni dobry z bardzo szerokim wachlarzem doboru roślin uprawnych, mniejsza niż na pozostałym obszarze gminy wrażliwość terenu na antropopresję, zasoby gruntów Skarbu Państwa do zagospodarowania, położenie w niewielkiej odległości od aglomeracji Olsztyńskiej, to zespół cech, który stanowi potencjał do rozwoju rolnictwa.

Dodatkowy potencjał do rozwoju gospodarczego stanowi powiązanie komunikacyjne gminy:

- przez drogę ekspresową nr 7 - z krajowym systemem dróg szybkiego ruchu.
- przez drogę wojewódzką (Rychnowo – Działdowo) powiązanie całej gminy z drogą ekspresową oraz z podstawowym układem komunikacyjnym województwa warmińsko – mazurskiego.

Korzystne warunki do rozwoju gospodarczego występują także w środkowej i północnej części gminy. Ograniczenia na tym obszarze stanowią tereny objęte ochroną, na których gospodarstwa rolne będą uzupełnieniem funkcji turystycznej lub odwrotnie w zależności od lokalnych warunków.

Postuluje się na obszarach wrażliwych na antropopresję wprowadzanie rolnictwa opartego o ekologiczne zasady gospodarowania (zintegrowanego), które na obszarze tej gminy ma wyjątkowo sprzyjające warunki rozwoju przez brak zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego. Produkty rolne wytwarzane w takich gospodarstwach są poszukiwane na rynkach krajowych i za granicą.

W ramach prac przygotowujących sektor rolny do integracji z Unią Europejską postuluje się przyjąć następującą politykę przestrzenną w dziedzinie rolnictwa:

- wykorzystanie w maksymalnym stopniu programów pomocowych UE do tworzenia prawidłowej struktury gospodarstw rolnych, poprawy warunków życia ludności wiejskiej i likwidacji bezrobocia na wsi;
- tworzenie dużych (ok. 100 ha) gospodarstw rolnych głównie nastawionych na produkcję roślinną oraz chów bydła (środkowa część gminy);
- tworzenie gospodarstw specjalistycznych hodowlanych o mniejszym areale;
- organizacja skupu, przetwórstwa i sprzedaży artykułów rolniczych ;
- zrównoważone respektowanie wymogów środowiska w rolnictwie;
- poprawa warunków życia ludności na wsi poprzez rozbudowę systemów infrastruktury technicznej oraz społecznej;
- rozwój produkcji alternatywnej na terenach wiejskich w sąsiedztwie lasów jak: uprawa i zbieranie ziół, zbiory runa leśnego oraz rozwój pszczelarstwa;
- rozwój przetwórstwa rolno - spożywczego w oparciu o lokalne produkty.

11.2. Leśnictwo

Lasy terenu gminy wchodzą w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki, produkcji drewna. Ze względu na niską lesistość gminy i położenie na obszarze Garbu Lubawskiego, który jest obszarem wododziałowym niezbędnym kierunkiem jest dolesianie gruntów mało przydatnych rolniczo. Pozwoli to na poprawę funkcjonowania małej retencji na obszarach wododziałowych, na których leżą tereny gminy.

Ze względu na wielostronne funkcje lasów w zagospodarowaniu przestrzennym, działalność gospodarcza winna być prowadzona z zachowaniem rozwoju zrównoważonego i zmierzać do:

- zachowania biologicznej różnorodności lasów,

- utrzymania ich produkcyjnej zasobności,
- zachowania w równowadze ekosystemów leśnych,
- ochrony zasobów glebowych i wodnych w lasach,
- wykorzystania lasów dla celów edukacji ekologicznej,
- zwiększenia lesistości na terenach mało przydatnych rolniczo i przyległych do istniejących kompleksów leśnych.

Zadaniem współczesnego leśnictwa jest znalezienie kompromisu między zasadnym prawem ludzi do wypoczynku w lesie, a ochroną jego ekosystemów i zasobów produkcyjnych. Ochrona zasobów leśnych może być realizowana przy spełnieniu następujących zasad polityki przestrzennej:

- zakaz realizacji zakładów przemysłowych składowisk nieczystości i odpadów stałych i płynnych w lasach;
- zakaz realizacji obiektów ferm zwierzęcych drobiarskich i trzody chlewnej w odległości poniżej 400 m od skraju kompleksów leśnych z uwagi na szkodliwe dla drzewostanów związki areozoli generowane przez obiekty fermowe;
- zakaz budowy obiektów turystycznych całorocznych i sezonowych wewnątrz kompleksów leśnych powyżej 2000 ha;
- prace melioracyjne w pobliżu zwartych kompleksów leśnych winny być poprzedzone oceną ich wpływu na lasy;
- przy obiektach rekreacyjnych zlokalizowanych w lasach należy wyznaczyć obszar do zagospodarowania i użytkowania zgodnie z zasadami przewidzianymi dla lasów rekreacyjnych;
- w celu wzbogacenia granicy las - pole i las - woda należy pozostawić pasy ochronne o szerokości 20 – 30 m złożone z roślinności zielnej, krzewów, niskich drzew i luźnego pietra górnego jako strefy ekotonowej.

12. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz osuwania się mas ziemnych

W granicach gminy Grunwald nie występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

Występują natomiast obszary szczególnego zagrożone powodzią od rzeki Drwęcy wyznaczone w ramach Studium ochrony przeciwpowodziowej i wskazane na załączniku graficznym do studium. Tereny te występują wzdłuż północno-wschodniej granicy gminy i zostały podzielone na obszary z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi raz na 10 lat (p10%) i raz na 100 lat (p1%).

Podstawowe działania związane z ochroną przeciwpowodziową obejmują przede wszystkim zapewnienie pełnej sprawności technicznej istniejących urządzeń przeciwpowodziowych poprzez prowadzenie remontów, konserwacji oraz bieżących napraw wynikających z dokonywanych okresowo przeglądów.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy i nakazy zawarte w przepisach ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001r.

13. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopalin filar ochronny

W granicach gminy Grunwald w/w obszary mogą być wyznaczone w złożach wymienionych w pozycji 3.6, o ile wymagać tego będą przepisy prawa geologicznego i górniczego z tytułu warunków eksploatacji w/w złóż.

14. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271)

W granicach gminy Grunwald nie występują w/w obszary

15. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji oraz obszary zdegradowane

W studium wyznacza się obszary do rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kopalin. W/w rekultywację obszarów poeksploatacyjnych surowców mineralnych wykonuje się na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych w związku z przepisami geologicznymi i górnictwami. Obszary zrekultywowane można przeznaczyć na tereny turystyki i rekreacji i odnawialnych źródeł energii wykorzystujących energię słoneczną.

16. Granice terenów zamkniętych i ich strefy ochronne

W granicach gminy Grunwald nie występują w/w tereny i ich strefy.

17. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujące w gminie

W studium nie wyznacza się w/w obszarów.

18. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

W studium nie wyznacza się w/w obszarów.

INTERPRETACJA NIEKTÓRYCH POJEĆ PRZYJĘTYCH W STUDIUM GMINY

Agroturystyka

Dodatkowa działalność gospodarcza w dziedzinie turystyki w oparciu o gospodarstwo rolne, zabezpieczająca miejsca noclegowe i wyżywienie.

Antropopresja

Działalność człowieka powodująca zmiany w środowisku przyrodniczym. Antropopresja ma na ogół skutki negatywne np. zanieczyszczenie wód, powietrza, hałas, wyrąb lasów itp.

Infrastruktura techniczna –

Należy przez to rozumieć obiekty i urządzenia techniczne służące zaspokajaniu potrzeb bytowych i gospodarczych w danym układzie osadniczym, na które składają się : system komunikacji i transportu (drogi, ulice, itp.) oraz uzbrojenia (wodociągi i kanalizacja, sieci energetyczne i telekomunikacyjne, itp.),

jednostka osadnicza oznacza skupisko istniejącej zabudowy posiadające funkcje mieszkania, pracy i wypoczynku, której przypisana jest określona nazwa.

nowa zabudowa może być realizowana w nawiązaniu do istniejących jednostek osadniczych oznacza, że nowa zabudowa powiązana jest z istniejącą jednostką osadniczą wspólnym systemem uzbrojenia w infrastrukturę techniczną jak zaopatrzenie w wodę, kanalizację sanitarną, energię elektryczną i system komunikacyjny i oddalona od niej na mniej niż 150,00 m.

Struktura przestrzenna zabudowy wsi, którą stanowi:

- **zabudowa skupiona** charakteryzująca się znacznym stopniem skupienia zabudowy i wyraźnym kształtem obrysu zewnętrznego. Z reguły stanowią ją jednostki osadnicze z ciągłą, zwartą zabudową w większości ukształtowane historycznie na zabytkowym układzie drogowym z częścią usługową, produkcyjną i mieszkalną;
- **zabudowa rozproszona** charakteryzująca się małym stopniem skupienia bez wyraźnego obrysu zewnętrznego. Jest to z reguły zabudowa mieszkalno – produkcyjna powiązana bezpośrednio z miejscem pracy tj. rolna, rybacka lub leśna.

Rolnictwo ekologiczne (zintegrowane)

Rolnictwo ekologiczne polega na wykorzystaniu zasad funkcjonowania agrosystemów i krajobrazu rolniczego. Rolnictwo to dopuszcza stosowanie środków chemicznych, ale po uprzednim rozpoznaniu niezbędnych potrzeb i właściwych proporcji.

Najważniejszymi cechami rolnictwa ekologicznego są :

- kompleksowy sposób traktowania procesów przyrodniczych, z którymi wiąże się produkcja rolna,
- zamknięty obieg substancji w obrębie gospodarstwa ze zróżnicowaną strukturą produkcyjną
- duża dbałość o glebę i dobre odżywienie organizmów ją zamieszkujących

W rolnictwie ekologicznym podstawową zasadą jest prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, a nie zakaz intensywnej produkcji.

Usługi komercyjne - należy przez to rozumieć usługi o charakterze rynkowym, nastawione na osiągnięcie zysku;

Usługi nieuciążliwe - należy przez to rozumieć usługi związane z obiektami nie zaliczanymi do szczególnie pogarszających stan środowiska i zdrowia ludzi lub mogących pogorszyć stan środowiska, nie emitujące nieprzyjemnych zapachów, widocznych dymów i oparów, nie wymagające składowania odpadów na otwartej przestrzeni, a także nie generujące hałasu o dużym natężeniu w porze nocnej (np. lokale gastronomiczne z działalnością nocną) oraz nie powodujące innych uciążliwości poza granicami nieruchomości;

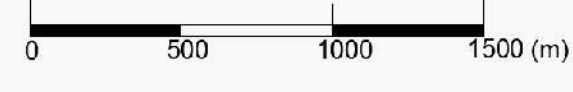
usługi oświaty - należy przez to rozumieć w szczególności przedszkole, szkołę podstawową, gimnazjum;

usługi publiczne - należy przez to rozumieć usługi mające na celu realizację celów publicznych

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRUNWALD Z SIEDZIBĄ W GIERZWAŁDZIE

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY

Skala 1:25000

GRANICE ZMIAN STUDIUM

LEGENDA

- GRANICE GMINY
- GRANICE JEDNOSTEK STRUKTURALNYCH
- SYMBOLE JEDNOSTEK STRUKTURALNYCH

POSTULOWANE STREFY ZAINWESTOWANIA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

ISTNIEJĄCE / PROJEKTOWANE

- MIESZKLANO - USŁUGOWA I PRODUKCYJNA
- WIELOFUNKCYJNA - OŚRODEK OBSŁUGI GMINY
- MIESZKALNO - USŁUGOWA
- USŁUGOWA (POLA GRUNWALDZKIE)
- REKREACYJNA
- OBSZARY WYMAGAJĄCE OPRACOWANIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- STREFA ROZWOJU ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (FOTOWOLTAIKI) O MOCY WIĘKSZEJ NIŻ 500 KW WRAZ ZE STREFĄ OCHRONNĄ

KIERUNKI OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

TERENY PRAWNIE CHRONIONE

- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- OTULINA PARKU KRAJOBRAZOWEGO WZGÓRZ DYLEWSKICH
- REZERWAT PRZYRODY
- OBSZARY NATURA 2000 - DOLINA DRWĘCY
- OBSZARY NATURA 2000 - OSTOJA DYLEWSKIE WZGÓRZA
- OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ - p10%
- OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ - p1%
- POMNIKI PRZYRODY
- POMNIKI PRZYRODY W FORMIE ALEJI DRZEW

POSTULOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ

- POSTULOWANA ZMIANA GRANICY OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- PROJEKTOWANY UŻYTEK EKOLOGICZNY "UROCZYSKO DYLEWO"
- PROJEKTOWY ZBIORNIK WODNY
- OBSZARY PREFEROWANE DO ZWIĘKSZENIA LESISTOŚCI

KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

- ZABUDOWA FOLWARCZNO - DWORSKA WSKAZANA DO OBJĘCIA OCHRONĄ ZE WZGLĘDU NA POSIADANE WARTOŚCI KULTUROWE
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE
- OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

KIERUNKI ROZWOJU SIECI OSADNICZYCH HIERARCHIA SIECI OSADNICZYCH:

- POZIOM II - GŁÓWNY OŚRODEK OBSŁUGI GMINY
- POZIOM I POSZERZONY - OŚRODEK POMOCNICZY OBSŁUGI GMINY
- POZIOM I - OŚRODEK POMOCNICZY OBSŁUGI GMINY
- POZOSTAŁE MIEJSCOWOŚCI

GIERZWAŁD
STEBARK
GRUNWALD
TYMAWA

**ZAŁĄCZNIK NR 4
DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY GRUNWALD
Z DNIA
W SPRAWIE UCHWALENIA ZMIANY
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
GRUNWALD**

KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJ

DROGI UKŁADU NADRZĘDNEGO:

- DROGA EKSPRESOWA S7
- WĘZEL RYCHNOWO
- DROGI WOJEWÓDZKIE

DROGI UKŁADU PODSTAWOWEGO:

- DROGI POWIATOWE

DROGI UKŁADU UZUPEŁNIAJĄCEGO:

- DROGI POWIATOWE
- DROGI GMINNE

TRASY ROWEROWE:

- MIEDZYREGIONALNA

KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- ISTNIEJĄCE ADAPTOWANE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
- ISTNIEJĄCY GAZOCIĄG MAGISTRALNY WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- LINIA ELEKTROENERGETYCZNA 220 KV
- PLANOWANY PRZEBIEG LINII NAPONOWEJ DWUTOROWEJ 400KV WRAZ ZE STREFĄ OCHRONNĄ

SUROWCY MINERALNE

- UDOKUMENTOWANE ŻŁOŻA KOPALIN WRAZ Z NAZWĄ I NUMEREM ŻŁOŻA

WYZNACZONE TERENY GÓRNICZE:

1. Kitnowo, 2. Ulnowo - pole A, 3. Korsztyn/1, 4. Korsztyn/2, 5. Marcinkowo - pole S/2, 6. Marcinkowo - pole N/1, 7. Mielno, 8. Zapieka, 9. Rychnowo III

- PERSPEKTYWICZNE WYSTĘPOWANIE ŻŁOŻA KRUSZYWA NATURALNEGO NIE OBJĘTE KONCESJĄ NA WYDOBYCIE

ZMIANA STUDIUM WPROWADZA ZARZĄDZENIEM ZASTĘPCZYM WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO Z DNIA 28 GRUDNIA 2020 R., ZNAK: WIN-1.742.117.4.2020

GRANICA OBSZARU UDOKUMENTOWANEGO ŻŁOŻA KOPALINY
NAZWA ŻŁOŻA

Układ współrzędnych: PL-1992
Źródło map topograficznych:
Wojewódzki Ośrodek
Dokumentacji Geodezyjnej
i Kartograficznej w Olsztynie

Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn zm.) Rada Gminy Grunwald postanawia, co następuje:

1. Do wyłożonego do publicznego wglądu projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald w wyznaczonym terminie, w trybie przepisów art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wniesiono uwagę którą rozstrzygnięto jak niżej:

1) Wykaz nieuwzględnionych uwag wniesionych do wyłożonego do publicznego wglądu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w dniach od 08.08.2023 r. do 29.08.2023 r.

Lp.	Data wpływu uwagi	Nazwisko i imię, nazwa jednostki organizacyjnej i adres zgłaszającego uwagi	Treść uwagi	Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga	Ustalenia projektu studium dla nieruchomości, której dotyczy uwaga	Rozstrzygnięcie wójta w sprawie rozpatrzenia uwagi		Rozstrzygnięcie Rady Gminy w sprawie rozpatrzenia uwagi		Uwagi
						uwaga uwzględniona	uwaga nieuwzględniona	uwaga uwzględniona	uwaga nieuwzględniona	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	21.08.2023 (dyskusja publiczna)	Patryk Głuszek	Wprowadzenia dla obszaru całej Gminy do Studium zapisów chroniących mieszkańców, tzn. wykreślenie odległości usytuowania farm od ściany lasu, zabudowań, zbiorników wodnych, dróg, ograniczyć wielkość farm, dodać regulacje dotyczące zagęszczenia tych farm na obszarze gminy.	Cała gmina	Strefy rozwoju odnawialnych źródeł energii (fotowoltaiki) o mocy większej niż 500 kW wraz ze strefą ochronną		X		X	Uwaga wykracza poza obszar zmiany studium i z tego powodu nie jest możliwa do uwzględnienia. Wójt Gminy oraz Rada Gminy podczas uchwalania zmiany studium związana jest granicami zmiany określonymi w uchwale o przystąpieniu do sporządzania przedmiotowego dokumentu

W tym stanie rzeczy Rada Gminy Grunwald nie znajduje kwalifikacji naruszenia interesu prawnego wnoszących uwagi, ponieważ działanie rady w sprawie mieści się w granicach obowiązujących norm materialnych i prawnych, uprawniających w ramach ustawowej samodzielności planistycznej gminy samorządowej do wskazania przedmiotowego terenu na kierunkowe cele, określone jak w projekcie zmiany studium.

Przewodniczący Rady Gminy

.....

Załącznik Nr 6
do uchwały Nr
Rady Gminy Grunwald
z dnia

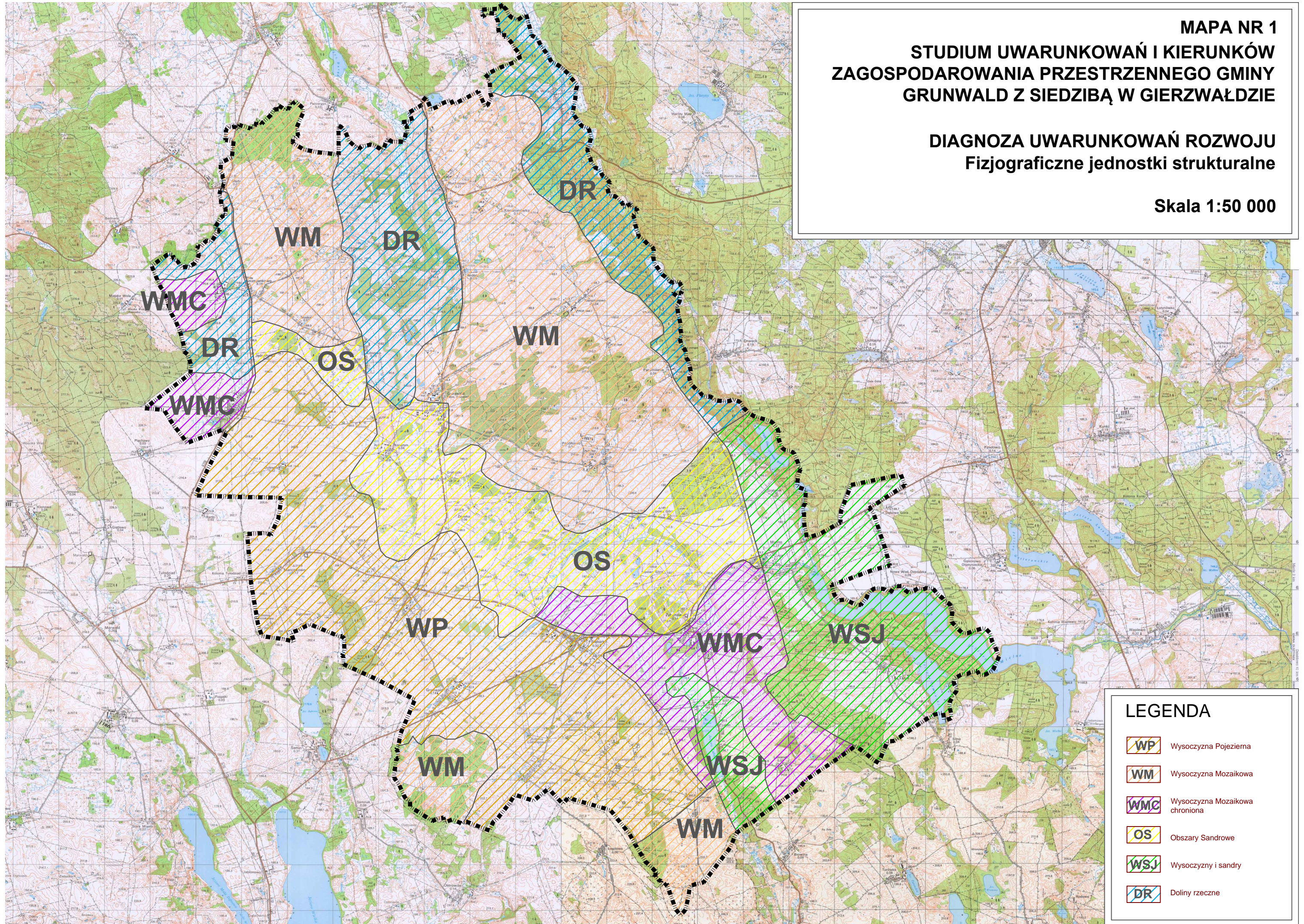
Dane przestrzenne wymagane przepisami art. 67a ustawy o planowaniu
i zagospodarowaniu przestrzennym – zmiana Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Grunwald

ZAŁĄCZNIK6.xml

MAPA NR 1
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
GRUNWALD Z SIEDZIBĄ W GIERZWAŁDZIE

DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU
Fizjograficzne jednostki strukturalne

Skala 1:50 000

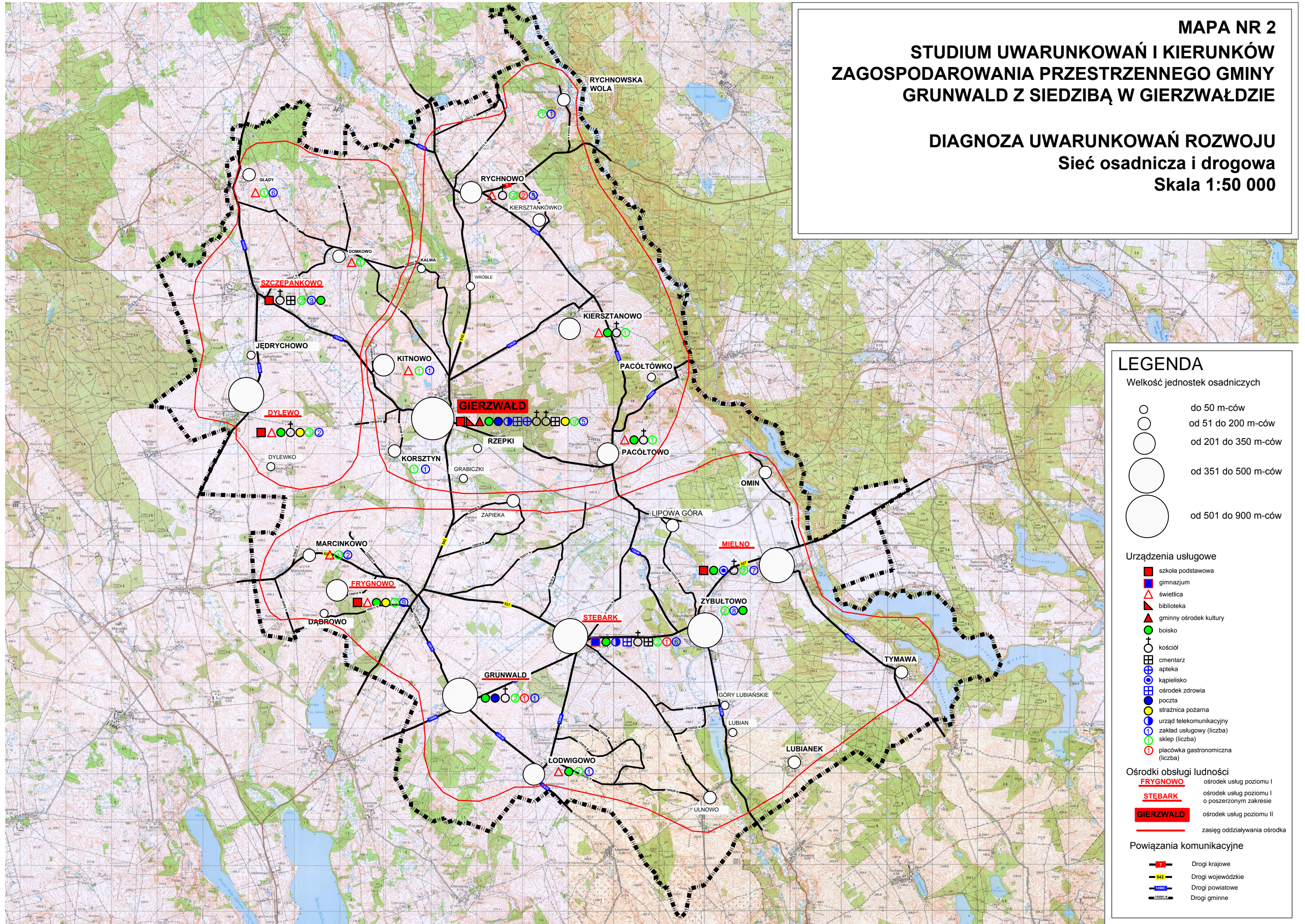

LEGENDA

- WP Wysoczyzna Pojezierna
- WM Wysoczyzna Mozaikowa
- WMC Wysoczyzna Mozaikowa chroniona
- OS Obszary Sandrowe
- WSJ Wysoczyzny i sandry
- DR Doliny rzeczne

MAPA NR 2 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GRUNWALD Z SIEDZIBĄ W GIERZWAŁDZIE

DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU Sieć osadnicza i drogowa Skala 1:50 000

LEGENDA

Wielkość jednostek osadniczych

- do 50 m-ców
- od 51 do 200 m-ców
- od 201 do 350 m-ców
- od 351 do 500 m-ców
- od 501 do 900 m-ców

Urządzenia usługowe

- szkoła podstawowa
- gimnazjum
- świetlica
- biblioteka
- gminny ośrodek kultury
- boisko
- kościół
- cmentarz
- apteka
- kąpielisko
- ośrodek zdrowia
- poczta
- strażnica pożarna
- urząd telekomunikacyjny
- zakład usługowy (liczba)
- sklep (liczba)
- placówka gastronomiczna (liczba)

Ośrodki obsługi ludności

- **FRYNOWO** ośrodek usług poziomu I
- **STEBARK** ośrodek usług poziomu I o poszerzonym zakresie
- **GIERZWAŁD** ośrodek usług poziomu II
- zasięg oddziaływania ośrodka

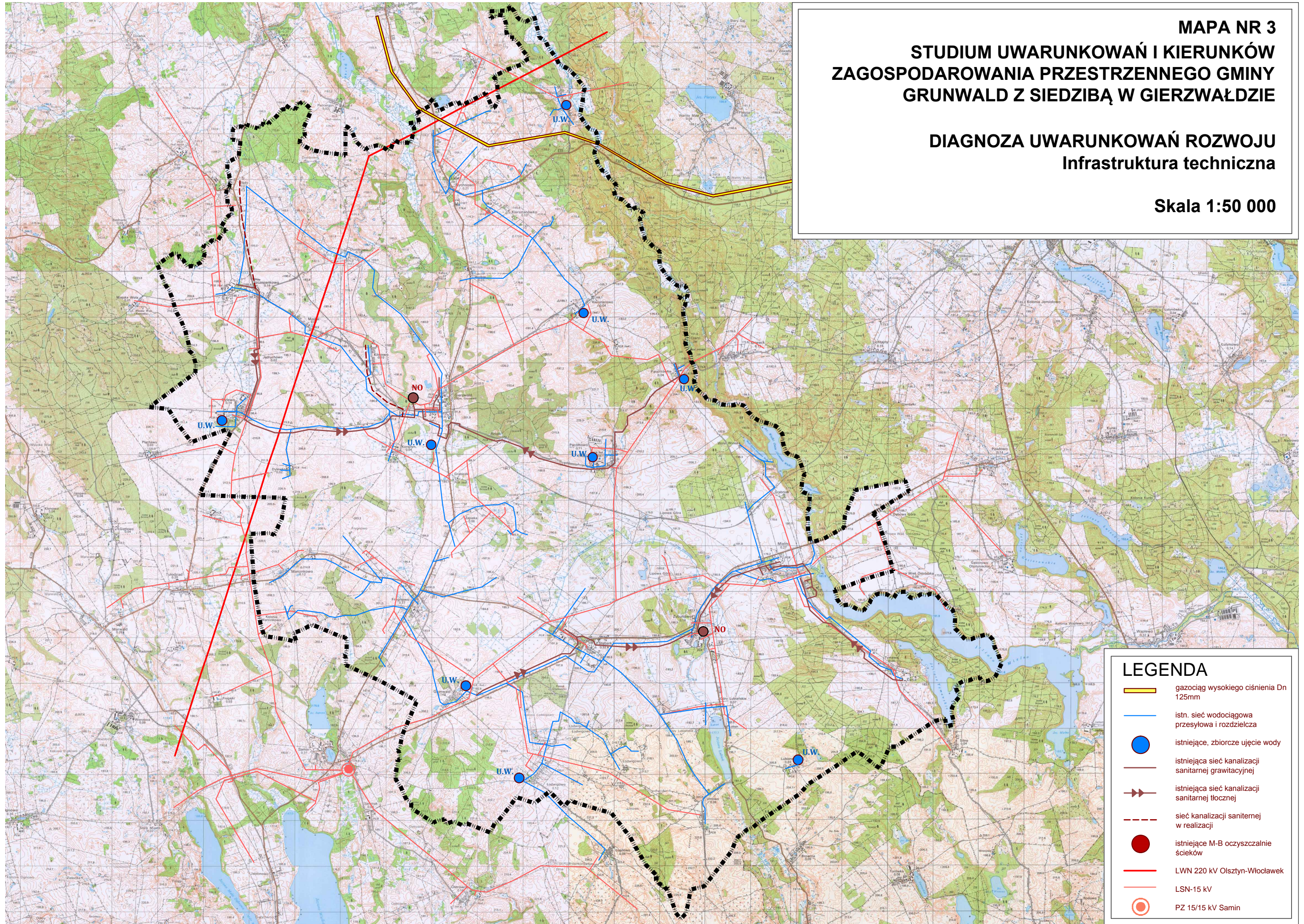
Powiązania komunikacyjne

- Drogi krajowe
- Drogi wojewódzkie
- Drogi powiatowe
- Drogi gminne

MAPA NR 3
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
GRUNWALD Z SIEDZIBĄ W GIERZWAŁDZIE

DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU
Infrastruktura techniczna

Skala 1:50 000

LEGENDA

- gazociąg wysokiego ciśnienia Dn 125mm
- istn. sieć wodociągowa przesyłowa i rozdzielcza
- istniejące, zbiorcze ujęcie wody
- istniejąca sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej
- istniejąca sieć kanalizacji sanitarnej tłocznej
- sieć kanalizacji sanitarnej w realizacji
- istniejące M-B oczyszczalnie ścieków
- LWN 220 kV Olsztyn-Włocławek
- LSN-15 kV
- PZ 15/15 kV Samin